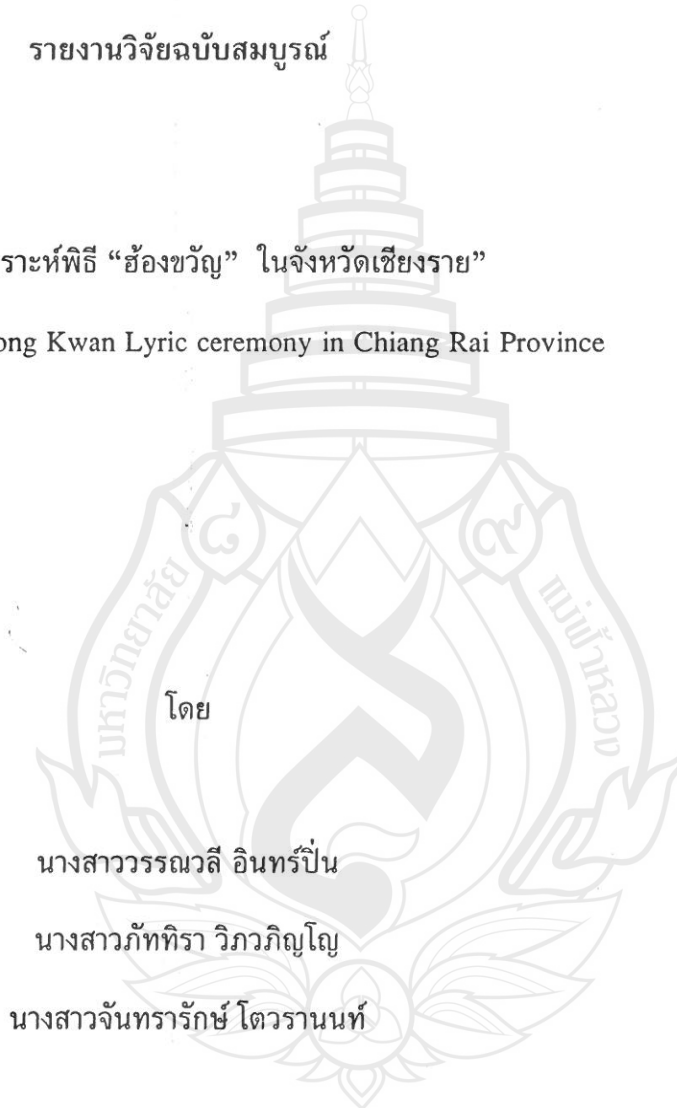

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

“การวิเคราะห์พิธี “ฮ้องขวัญ” ในจังหวัดเชียงราย”

An Analysis of Hong Kwan Lyric ceremony in Chiang Rai Province

นางสาววรรณวลี อินทร์ปิ่น

นางสาวภัททิรา วิภวภิญโญ

นางสาวจันทรรักษ์ ไตรรานนท์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้ มีจุดประสงค์หลักในการศึกษาอยู่ 5 ประการ คือ 1) เพื่อรวบรวมบทอรรถ
ขวัญที่สำคัญซึ่งปรากฏในเขตจังหวัดเชียงราย 2) เพื่อวิเคราะห์โอวาท คำนิยมและประเพณีวัฒนธรรม
ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในบทอรรถขวัญซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตจังหวัดเชียงราย
3) เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ในการประกอบพิธีอรรถขวัญซึ่งมีผลกระทบต่อ
การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตจังหวัดเชียงราย 5) เพื่อศึกษาโครงสร้าง ความเชื่อและคำนิยมของชาว
ล้านนาภายในจังหวัดเชียงราย 6) เพื่อศึกษาความเชื่อในเรื่องการใช้พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบ
พิธีกรรม

จากการศึกษาโดยใช้วิธีสังเกต และการออกภาคสนามของคณะผู้วิจัย พบว่า ในปัจจุบันนี้ ในเขต
จังหวัดเชียงราย ยังคงมีพื้นที่ที่มีการสืบต่อการประกอบพิธีอรรถขวัญให้แก่บุคคลตามแต่วาระและโอกาส
ต่าง ๆ วิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวนั้นผูกพันอยู่กับประเพณีการอรรถขวัญตั้งแต่แรกเกิดจนล่วง
เข้าวัยชรา ประเพณีการอรรถขวัญจึงเป็นประเพณีเก่าแก่ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขต
จังหวัดภาคเหนือตอนบนโดยเฉพาะในทางจิตวิทยา กล่าวคือ ทำให้บุคคลมีความรู้สึกเชื่อมั่นในการ
ประกอบกิจการต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังพบว่า ในบทอรรถขวัญนั้นได้มีการสอดแทรกโอวาท คำสอน
จริยธรรม และคำนิยมต่าง ๆ รวมถึงสิ่งที่มีคุณค่าอีกหลายประการซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ควรนำมายึดถือ
ปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ความเชื่อในเรื่องของการประกอบพิธีอรรถขวัญนั้นกำลังจะสูญหายไปจากวิถีชีวิตของ
ชาวบ้านในเขตจังหวัดเชียงราย เนื่องจากวิถีการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อีกทั้ง
ทั้งผู้ที่มีความรู้ในภาษาล้านนามีจำนวนน้อยลงสิ่งเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของชาวจังหวัด
เชียงรายในด้านการอนุรักษ์และการสืบต่อประเพณีอรรถขวัญให้คงอยู่ต่อไป

Abstract

The purposes of this study were 1) to collect some data from the district regarding the “Hong Kwan” ceremony which appeared in Chiang Rai province; 2) to analyze the context, values, Thai customs and culture in “Hong Kwan” lyrics affecting the way of life of Chiang Rai people; 3) to analyze the change and the existing “Hong Kwan” ceremony affecting the way of life for Chiang Rai people; 4) to study the social structure, beliefs and values of Lanna people in Chiang Rai; and 5) to study the beliefs concerning the use of various types of flowers in the ceremony.

The methodology used in this study was observation and an interview field trip in Chiang Rai Province. The findings revealed that there were some villages which still had this kind of ceremony. It has been a way of life for Chiang Rai people involved with this Hong Kwan ceremony since the ancient times. Moreover, the “Hong Kwan” ceremony is an old custom which affects people’s lives in the North of Thailand, especially in the aspect of psychology. It can be concluded that people feel a greater sense of assurance and confidence in their lives because of their participation in the ceremony. In addition, the “Hong Kwan” lyrics, emphasize the contexts, suggestions, cultures and values of the Lanna people. Unfortunately, this ceremony nearly becomes extinct because of the change in the social structure of the country, and there are not many Lanna experts to preserve this kind of ceremony.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์พิธี “ฮ้องขวัญ” ในจังหวัดเชียงราย สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือและความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ มากมาย คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ หมอขวัญในเขตพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งประกอบไปด้วย 1) คุณสิงห์แก้ว วงศ์มูล 2) คุณกรต วิฑูรย์ 3) คุณศรีวิชัย ประสาท 4) คุณคำนอง นวลตัว 5) คุณ สุดใจ คำตัน 6) คุณผล มะลิคำ 7) คุณมี ยารวง 8) คุณอินผล หมั่นคำ 9) คุณส่มบูรณ เมืองใจ 10) คุณทอง วงศ์นาม 11) คุณอินตา สีสองสม 12) คุณสุภา ปัญญาไว 13) คุณก่องมูล ใจมา 14) คุณดา ย่อมเยา และ 15) คุณอ้าย ตะจันโท ที่กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบพิธี รวมถึงข้อมูลด้านความเชื่อและเอื้อเพื่อเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณรัตนะ ตาแปง และคุณพัชรินทร์ สัจจญาติ ที่กรุณาช่วยเขียนและแปลเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเป็นภาษาสำเนียงให้แก่คณะผู้วิจัยและงานวิจัยนี้คงไม่สามารถสำเร็จสมบูรณ์ลงได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณ ตลอดจนความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

อนึ่ง ความดีและประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าและการวิจัยในครั้งนี้ ทางคณะผู้วิจัยขอขอบแต่หมอฮ้องขวัญในเขตอำเภอต่าง ๆ และผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ร่วมเจตนารมณ์ในการสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านให้บังเกิดต่อไป และหากพบข้อบกพร่องประการใดอันเกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอน้อมรับคำชี้แนะมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อยังประโยชน์ในทางวิชาการและการร่วมกันอนุรักษ์ ตลอดจนสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านในเรื่องการประกอบพิธีฮ้องขวัญให้คงอยู่สืบไป

วรรณวลี อินทร์ปิ่น

ภัททิรา วิภาภิญโญ

จันทรรักษ์ ไทวรานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความเป็นมา	1
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
- ขอบเขตการวิจัย	3
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	8
บทที่ 4 ความเชื่อในเรื่องการฮ้องขวัญ	10
พิธีเรียกขวัญ	15
เครื่องสักการะ	17
ชั้นตั้ง	17
บายศรี	18
การผูกข้อมือ	26
อาหารที่ใช้ประกอบพิธี	27
ดอกไม้ที่ใช้ประกอบพิธี	30
ปิดเคราะห์	37
ฮ้องขวัญข้าว	40
ฮ้องขวัญวัว-ควาย	41
บทที่ 5 สรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	46
ภาคผนวก 1	48
ภาคผนวก 2	168
ภาคผนวก 3	187

สารบัญตาราง

ตารางประกอบ	หน้า
ตารางประกอบที่ 1 รายชื่อดอกไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธี	32
ตารางประกอบที่ 2 รายชื่อดอกไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธี (เพิ่มเติมในปัจจุบัน)	34

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ตัวอย่างพานบายศรีฮ้องขวัญบ่าวสาวในเขตอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย	19
2 ตัวอย่างเครื่องขันตั้ง	22
3 ตัวอย่างเครื่องขันตั้ง	23
4 ตัวอย่างพานบายศรีฮ้องขวัญน้องใหม่ กิจกรรมของชมรมนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	24
5 ตัวอย่างพานบายศรีงานฮ้องขวัญลูกแก้ว ในเขตบ้านจำบอนอำเภอเมืองจังหวัดเชียงราย	25
6 การผูกข้อมือขณะทำพิธี ในเขตบ้านแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	26
7 ตัวอย่างอาหารคาวหวานต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธี	28
8 ตัวอย่างอาหารคาวหวานต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธี	29
9 ตัวอย่างอาหารคาวหวานต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธี	30
10 ตัวอย่างดอกไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธี	31
11 ตัวอย่างดอกไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธี	32
12 ตัวอย่างสะตวงที่ใช้ในการประกอบพิธีสังเคราะห์	38
13 ตัวอย่างสะตวงที่ใช้ในการประกอบพิธีสังเคราะห์	38
14 ตัวอย่างภาพขณะทำพิธีทำนายนและตรวจดวงชะตาของผู้มารับการฮ้องขวัญ	39

บทนำ

ความเป็นมา

ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยถือเป็นส่วนหนึ่งของมรดกวัฒนธรรมไทยที่จัดได้ว่ามีความสำคัญและมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นในภูมิภาคใดของประเทศซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้เกิดความรักความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่มีคุณค่าสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรือง วิถีชีวิต และสังคมของกลุ่มชนนั้น ๆ ประเพณีและความเชื่อของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นล้วนมีผลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนในสังคมนั้นเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการประกอบพิธีอันเนื่องมาจากความเชื่อนั้น ย่อมกระทำเพื่อสนองความต้องการของตน และผลของการกระทำนั้น อาจเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือผู้ประกอบพิธีกรรมนั้น ๆ ย่อมจะคาดหวังให้เกิดผลดีในทางรูปธรรมซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการดำรงชีวิตของบุคคลนั้น ๆ นั่นเอง

ประเพณีการฮ้องขวัญ หรือการเรียกขวัญนั้น จัดเป็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกิดจากความเชื่อซึ่งสืบทอดมาแต่โบราณ และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ โดยเฉพาะทางภาคเหนือตอนบน เช่น ในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย ชาวไทยมีความเชื่อว่า “ขวัญ” เป็นสิ่งซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายหรือสูญหายไปจากตัวของบุคคลได้เมื่อเกิดเหตุไม่ปรกติขึ้นในชีวิต อันจะเป็นผลให้ “ขวัญหาย” หรือ “เสียขวัญ” ไป ดังนั้นจึงจะต้องมีการประกอบพิธีกรรมที่เรียกว่า “การฮ้องขวัญ” หรือ “การเรียกขวัญ” เพื่อให้ขวัญกลับมาอยู่กับเนื้อกับตัวเพราะหากร่างกายของบุคคลใดไม่มีขวัญอยู่ด้วยแล้วบุคคลนั้นก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่อย่างปรกติสุขต่อไปได้

ในเขตจังหวัดเชียงราย จัดเป็นพื้นที่หนึ่งที่ยังคงมีการสืบต่อการประกอบพิธีฮ้องขวัญให้แก่บุคคลตามแต่วาระและโอกาสต่าง ๆ ชีวิตของประชาชนในเขตจังหวัดดังกล่าวนี้ผูกพันอยู่กับประเพณีการฮ้องขวัญตั้งแต่แรกเกิดจนล่วงเข้าวัยชรา ประเพณีการฮ้องขวัญจึงเป็นประเพณีที่เก่าแก่ซึ่งมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบนโดยเฉพาะในทางจิตวิทยา กล่าวคือ ทำให้บุคคลมี

ความรู้สึกเชื่อมั่นในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งในบทธ้องขวัญนั้นยังมีการสอดแทรกโอวาทคำสอน จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ รวมถึงสิ่งที่มีคุณค่าอีกหลายประการซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ควรนำมาศึกษาค้นคว้าโดยละเอียด การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเพณีฮ้องขวัญจึงจะทำให้ทราบถึงมูลเหตุแห่งความเชื่อ การดำรงอยู่และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อประเพณีฮ้องขวัญรวมถึงผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของชาวจังหวัดเชียงรายจากการสืบต่อประเพณีดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นการร่วมอนุรักษ์และสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่จัดเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้มิให้สูญสลายไปได้อีกประการหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาประเพณีฮ้องขวัญในเขตภาคเหนือตอนบนด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เพื่อรวบรวมบทธ้องขวัญที่สำคัญซึ่งปรากฏในเขตจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อวิเคราะห์โอวาท ค่านิยมรวมถึงประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในบทธ้องขวัญซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงและการดำรงอยู่ในการประกอบพิธีฮ้องขวัญซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตจังหวัดเชียงราย
4. เพื่อเป็นการอนุรักษ์ประเพณีฮ้องขวัญโดยการบันทึกบทธ้องขวัญที่ปรากฏในเขตจังหวัดเชียงรายในรูปแบบของลายลักษณ์
5. เพื่อศึกษาโครงสร้าง ความเชื่อและค่านิยมของชาวล้านนาภายในจังหวัดเชียงราย
6. เพื่อศึกษาความเชื่อในเรื่องการใช้พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบพิธีกรรม
7. เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการค้นคว้าในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
8. เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนรายวิชาด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลทางคติชนวิทยา
2. ศึกษาเฉพาะด้านประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการ

ฮ้องขวัญในชุมชนชนบทในอำเภอต่อไปนี้

- 2.1 ตำบลรอบเวียง อ. เมือง จ. เชียงราย
- 2.2 ตำบลดอยลาน อ. เมือง จ. เชียงราย
- 2.3 ตำบลแม่พริก อ. แม่สรวย จ. เชียงราย
- 2.4 ตำบลเวียง อ. เทิง จ. เชียงราย
- 2.5 ตำบลศรีเมืองชุม อ. แม่สาย จ. เชียงราย
- 2.6 ตำบลป่าแดด อ. ป่าแดด จ. เชียงราย
- 2.7 ตำบลเวียง อ. เชียงของ จ. เชียงราย
- 2.8 ตำบลแม่คำ อ. แม่จัน จ. เชียงราย
- 2.9 ตำบลป่าสัก อ. เชียงแสน จ. เชียงราย
- 2.10 ตำบลม่วงยาย อ. เวียงแก่น จ. เชียงราย
- 2.11 ตำบลบัวสือ อ. แม่ลาว จ. เชียงราย
- 2.12 ตำบลโป่งแพร่ อ. แม่ลาว จ. เชียงราย
- 2.13 ตำบลเมืองพาน อ. พาน จ. เชียงราย
- 2.14 ตำบลเวียงกาหลง อ. เวียงป่าเป้า จ. เชียงราย
- 2.15 ตำบลโชคชัย กิ่ง อ. ดอยหลวง จ. เชียงราย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยจะเกิดประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. สามารถรวบรวมบทอรรถวิญญูที่สำคัญซึ่งปรากฏในเขตจังหวัดเชียงรายให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ต่อไป
2. ได้ทราบถึงบทบาทของบทอรรถวิญญูที่มีต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขต จังหวัดเชียงราย
3. ผลการศึกษาวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการอนุรักษ์ เผยแพร่ และ พัฒนาวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป
4. เป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของชาวล้านนาให้คง อยู่รวมทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้คนท้องถิ่นเกิดความภูมิใจและหวงแหนในวัฒนธรรม พื้นบ้านของตน
5. ผลการวิจัยจะสามารถนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาทาง สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศาสตร์ต่างๆที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ อ่างใน อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นายหวอด คงเที่ยง (2523 : 3-6) ว่า ประเพณีการทำขวัญนั้น มีมาแต่โบราณการ โดย เกิดจากความเชื่อที่ว่า โดยปกติแล้ว คนเราเกิดมา มีธรรมชาติอันหนึ่งที่เรียกว่าขวัญติดตามมา เพื่อช่วยพิทักษ์รักษาตัวทุกคน และหากว่าขวัญของใครก็ตามอยู่กับตัวของบุคคลผู้นั้น บุคคลดังกล่าวก็จะอยู่ร่มเย็นเป็นสุข แต่ในขณะเดียวกัน หากขวัญของบุคคลใดหลบลี้หนีหายไปจากตัวของบุคคลนั้น บุคคลผู้นั้นก็จะมีอันเป็นไป เช่น มีอาการเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ยังได้กล่าวเอาไว้ว่า “ขวัญท่านองเป็นพี่เลี้ยงที่รุ่มราวคราวเดียวกันกับตัวคนเจ้าของขวัญ เวลาตัวคนยังเป็นทารก ขวัญก็มักขี้ตื่นตื่นตกใจเหมือนทารก มีเหตุอะไรน่ากลัวสักหน่อย ก็อาจจะทิ้งเจ้าของหลบลหนีกระเจิดกระเจิงไปอยู่ตามป่าตามดง จนหายตกใจจึงจะกลับมาสร้างอย่างเดิม เมื่อตัวคนเติบโตใหญ่ขึ้น ขวัญก็ค่อยรู้จักหนักแน่นมีสติอารมณ์ยิ่งขึ้นตามตัวคนโดยลำดับจนเป็นผู้หลักผู้ใหญ่พอैयाเจ้าเรือน ขวัญก็เป็นผู้ใหญ่ไปด้วยกัน”

นอกจากนี้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (เรื่องเดียวกัน) ได้กล่าวไว้ว่า คำเชิญขวัญนั้นแต่เดิมคงจะเป็นถ้อยคำที่ผู้เชิญขวัญว่าเอาเองตามความนึกคิดที่เห็นสมควร บ้างก็ว่าเป็นคำพูดธรรมดา บ้างก็ว่าเป็นท่วงทำนองที่ไพเราะจับใจ ต่อมาจึงมีผู้นิยมและเลือกหาผู้เชิญขวัญที่มีความสามารถในการเชิญขวัญในลักษณะท่องเป็นท่วงทำนองอันไพเราะแทน และด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้กวีหลายท่านเกิดความคิดที่จะแต่งบทเชิญขวัญขึ้นมาสำหรับใช้ท่อง เพื่อใช้ในการประกอบพิธี

รณี เลิศเลื่อมใส (2541 : 109) กล่าวไว้ใน ผลงานวิจัยเรื่อง ‘ฟ้า-ขวัญ-เมือง’ จักรวาลทัศน์ดั้งเดิมของไทย: ศึกษาจากคัมภีร์โบราณไทอาหม ว่า ขวัญคือความนึกคิดที่มีต่อจิตวิญญาณภายใน ไม่สามารถจับต้องได้ ความเป็นไปของขวัญนั้นอาจส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านดี และด้านร้ายแก่บุคคลนั้นๆ ถ้าส่งผลในด้านดี ก็จะทำให้บุคคลผู้นั้นอยู่ร่มเย็นเป็นสุข ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ในขณะเดียวกัน หากขวัญนั้น

ส่งผลกระทบต่อในทางร้าย ก็อาจทำให้บุคคลผู้นั้นเกิดอาการเจ็บไข้ได้ป่วย ทานอาหารไม่ค่อยได้ เหนื่อย และ หงุดหงิดง่าย ห่อเหี่ยวใจ ซึ่งอาการเหล่านี้อาจเกิดขึ้นโดยไม่มีใครสามารถควบคุมขบวนการนั้นได้เลย

มณี พยอมยงค์ (2537: 206) ได้กล่าวเกี่ยวกับขวัญว่า ขวัญคือสิ่งใด ๆ ก็ตามซึ่งไม่ได้มีแต่เฉพาะ ในร่างกายมนุษย์ เท่านั้นแต่ยังมีในสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ อีก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์ใหญ่ อาทิ โคและกระบือ เราไม่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้ ขวัญจะสิงสถิตอยู่ในร่างกาย โดยความรู้สึกต่าง ๆ จะถูกควบคุม โดยจิตใจ เมื่อใดก็ตามร่างกายปราศจากจิตใจ ร่างกายก็จะไม่สามารถดำเนินกิจการงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ ดังนั้นร่างกายจึงต้องมีจิตใจครองอยู่ จึงจะสามารถรู้คิดได้ตามปกติ

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2521: 106) กล่าวไว้ใน ล้านนาไทยคดี ว่า คนไตก็มีความเชื่อในเรื่อง วิญญาณซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อภพนั้น ในขณะที่คนไทยลื้อ ไทยใหญ่ และชาวลาว กลับมองว่าขวัญ ไม่ได้สิงสถิตอยู่แต่เฉพาะในคนเราเท่านั้น แต่ขวัญยังสิงสถิตอยู่ในสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง ม้า วัว ควายหรือ แมแต่สิ่งไม่มีชีวิตต่าง ๆ เช่น บ้านเรือน เสาเรือน และข้าวอีกด้วย

อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (2542 : 57-58) ได้เขียนไว้ในรายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรม คนล้านนาในพม่า เกี่ยวกับขวัญว่า ขวัญเป็นสิ่งไม่มีตัวตน อยู่ประจำชีวิตของคนตั้งแต่เกิด มีความสำคัญ มากเท่า ๆ กับร่างกาย กล่าวคือ ถ้าขวัญสิงสถิตอยู่ในร่างกายของบุคคลคนหนึ่ง บุคคลผู้นั้นจะมีความสุข ภายสบายใจ แต่หากขวัญนั้นได้ออกจากร่างไปเมื่อไร เจ้าของขวัญนั้นอาจจะได้รับอันตรายเจ็บป่วยไป หรืออาจถึงแก่ความตายก็เป็นได้

บุญทรง วงเวียน (2544: 8) กล่าวไว้ใน“โครงการเรื่องการเรียกขวัญของชาวล้านนา” ว่า ในความ เชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ หรือ ฮ้องขวัญของชาวล้านนานั้น มีมาตั้งแต่ในสมัยอดีตกาลซึ่งได้มีการบันทึก เอาไว้ใน มหาชาติล้านนา ฉบับสร้อยสังกร ซึ่งจะมียู่ตามวัดวาอารามในเขตจังหวัดทางภาคเหนือต่าง ๆ ซึ่งทำขึ้นจากกระดาษและใบลาน โดยธรรมมหาชาติล้านนาดังกล่าวซึ่งมีอายุถึง 300 ปี และในปัจจุบันนี้ ได้สูญหายไปเป็นจำนวนมาก

ชนันท์ สุวรรณทอง (2543: 110-113) กล่าวว่า ประเพณีการสู่ขวัญนั้นสันนิษฐานกันว่า มา จากพิธีพราหมณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับขวัญและกำลังใจอันดี โดยทั่วไปแล้วการจัดพิธีนั้น

นิยมจัดในโอกาสต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนท้องถิ่น โดยในการทำพิธีฮ้องขวัญนั้นไม่ว่าจะทำไปเพื่อโอกาสใด ๆ ก็ตามสิ่งที่จะต้องมีความคู่กันก็คือบายศรี ซึ่งจะมีขนาดน้อยใหญ่แล้วแต่ความสำคัญของงานนั้น ๆ นอกจากนี้แล้ว ยังต้องมีหมอสวดหรือหมอฮ้องขวัญผู้ทำหน้าที่ในการประกอบพิธีผูกข้อมือ หลังจากที่ได้มีการสวดบทฮ้องขวัญเสร็จสิ้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นผู้อาวุโสที่ชาวนั้นให้ความเคารพนับถือ มีความสามารถในการท่องหรือสวดเป็นร้อย หรือคำประพันธ์เป็นภาษาท้องถิ่นได้อย่างไพเราะงดงาม

ชายชื่น คำแดงยอดไทย (2537 : 14-16) กล่าวถึงเรื่องการเรียกขวัญ ในความเชื่อและพิธีกรรมของคนไทย-ไต ที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาชาวบ้าน: ศึกษากรณีไทยใหญ่ ว่า เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในเรื่องของรูปและวิญญาณ เชื่อว่าวิญญาณเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เมื่อรูปกายดับ วิญญาณจะไม่ดับไปด้วย นอกจากนั้นการเจ็บป่วยก็อาจจะเกิดจากการที่วิญญาณได้รับความกระทบกระเทือน หรือทำอันตราย ดังนั้นจึงต้องมีการรักษาวิญญาณเอาไว้ด้วย ชายชื่น ยังได้กล่าวถึงพิธีกรรมการเรียกขวัญ อย่างเช่นการเรียกขวัญเด็กว่า เครื่องพิธีกรรมโดยส่วนใหญ่แล้วมักจะประกอบไปด้วย ข้าวคำ ปลาคำ และผลไม้ จากนั้นก็จะไปวางไว้ตรงทางเข้าประตูรั้วหรือบริเวณบ้าน แล้วให้เรียกชื่อเด็กที่ไม่สบายให้มาอยู่กับเนื้อกับตัว

จะสังเกตว่าโดยปกติแล้วการเรียกขวัญหรือฮ้องขวัญนั้นไม่ได้มีแต่เฉพาะการเรียกขวัญผู้ป่วยเท่านั้น แต่ยังรวมเรียกขวัญข้าว ขวัญวัวควาย หรือแม้แต่การเพิ่มความเป็นศิริมงคล เช่น เวลาลูกหลานจะออกเดินทางไปทำงานไกลบ้าน หรือ แต่งงาน ก็มักจะประกอบพิธีฮ้องขวัญเช่นกัน

ส่วนในการจัดเตรียมเครื่องพิธีกรรม จะมีทั้ง บายศรี ดอกไม้ อาหารคาว หวาน เพื่อเป็นการเรียกให้ขวัญกลับมานั่นเอง

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นเตรียมก่อนเก็บข้อมูล

1. ศึกษาวิธีการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยวิธีทางคติชนอย่างละเอียด
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.1 เอกสารงานเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเพณีฮ้องขวัญ
  - 2.2 เอกสารงานเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรมในชุมชนชนบท
  - 2.3 เอกสารงานเขียนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมของภาคเหนือ
3. ศึกษารายละเอียดของการประกอบพิธีกรรมการฮ้องขวัญในเขตจังหวัดเชียงรายจากเอกสารและการสัมภาษณ์หมอขวัญในพื้นที่เขตชุมชนต่าง ๆ ภายในจังหวัดเชียงราย
4. ติดต่อผู้นำเข้าสู่แหล่งข้อมูลในชุมชนซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการประกอบพิธีกรรมการฮ้องขวัญในเขตจังหวัดภาคเหนือ

ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เข้าสู่แหล่งข้อมูล และพบวิทยากร โดยการนำของผู้นำเข้าสู่แหล่งข้อมูล โดยวิทยากรต่าง ๆ จะเป็นหมอทำขวัญ หรือหมอฮ้องขวัญในอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงรายจำนวนทั้งสิ้น 13 อำเภอ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) อำเภอเมือง 2) อำเภอแม่สรวย 3) อำเภอเทิง 4) อำเภอแม่สาย 5) อำเภอป่าแดด 6) อำเภอเชียงของ 7) อำเภอแม่จัน 8) อำเภอเชียงแสน 9) อำเภอเวียงแก่น 10) อำเภอแม่ลาว 11) อำเภอพาน 12) อำเภอเวียงป่าเป้า และ 13) กิ่ง อำเภอดอยหลวง
2. เริ่มการเก็บรวบรวมข้อมูลทางคติชนวิทยาโดยการเข้าร่วมพิธีกรรมในเขตพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งทำการสัมภาษณ์หมอฮ้องขวัญและผู้รับบริการฮ้องขวัญตลอดจนผู้เข้าร่วมในพิธีกรรมอื่น ๆ ถึง

ความเชื่อ ความศรัทธา และวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ได้นำเอาพิธีฮ้องขวัญมาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต

3. นำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และ ทำการคัดลอกบทสวดฮ้องขวัญที่ได้รับการอนุญาตให้นำออกเผยแพร่ได้จากหมอฮ้องขวัญในเขตพื้นที่วิจัยจากภาษาไทยเป็นภาษาล้านนา

บทที่ 4

ความเชื่อในเรื่องการฮ้องขวัญ

ความเชื่อในเรื่องขวัญ

“ขวัญ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542: 169) หมายถึง “สิ่งที่ไม่มีตัวตน นิยามกันว่ามียู่ประจำชีวิตของคนทุกคนตั้งแต่เกิดมา ถ้าขวัญอยู่กับตัวก็เป็นสิริมงคล เป็นสุขสบาย จิตใจมั่นคง แต่เมื่อใดก็ตามที่บุคคลนั้น ๆ เกิดอาการตกใจหรือที่เรียกว่าเสียขวัญ ขวัญนั้นก็就会ออกจากร่างไปเสีย ซึ่งเรียกกันว่า ขวัญหาย ขวัญหนี ขวัญบิน เป็นต้น และอาจทำให้บุคคลผู้นั้นได้รับผลร้ายต่าง ๆ ได้”

ขวัญนั้นไม่ได้มีอยู่แต่เพียงมนุษย์เท่านั้น หากยังรวมถึงสัตว์ใหญ่ต่าง ๆ ด้วย เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย และยิ่งไปกว่านั้นเรายังเชื่อกันว่า ขวัญนั้นยังมีอยู่ประจำในสิ่งที่ไม่มีชีวิตต่าง ๆ เช่น ข้าว บ้านเรือน ตลอดจนบ้านเมืองอีกด้วย

ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องขวัญนั้นมีมานานตั้งแต่สมัยโบราณกาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในภาคเหนือ และไม่ได้มีแต่เฉพาะในหมู่ของคนไทยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงชนชาติอื่น ๆ อีก เช่น ชาวไทยใหญ่ ไทลื้อและลาว เป็นต้น

บุญทรง วงเวียน กล่าวไว้ใน “โครงการเรื่องการเรียกขวัญของชาวล้านนา” ว่า ในความเชื่อเกี่ยวกับการเรียกขวัญ หรือ ฮ้องขวัญของชาวล้านนานั้น มีมาตั้งแต่ในสมัยอดีตกาลซึ่งได้มีการบันทึกเอาไว้ในมหาชาตล้านนา ฉบับสร้อยสังกร ซึ่งจะมียู่ตามวัดวาอารามในเขตจังหวัดทางภาคเหนือต่าง ๆ ซึ่งทำขึ้นจากกระดาษและใบลาน โดยธรรมมหาชาตล้านนาดังกล่าวซึ่งมีอายุถึง 300 ปี ได้กล่าวถึงการฮ้องขวัญเอาไว้ในกัณฑ์มัทรี ใจความว่า

“ ลูกขึ้นมาทะเลเมียรักยิ่งเสมอตา
 สามสิบสองขวัญนางอย่าไฟล่าดงหนาเดือนถ้อง
 ที่น้ำไหลหลังช่วยด่านผาชัน
 สามสิบสองขวัญนางอย่าไฟอยู่ไม่จางวัน
 ที่ดอยดงต้นหาเหลือบแน่น
 ขวัญนางอย่าไฟตัดคั้งแดนมากเมามัว
 บัดนี้พี่เป็นผัวนางก็มรดคั้งแค่นมากและมัว
 สามสิบสองขวัญมัทรีนาถน่องกัมท้าวเรียกร้อง”

• ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓
 • ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓
 • ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓
 • ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓
 • ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓
 • ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓
 • ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓
 • ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓ ๗๓

ขวัญคืออะไร

ขวัญคือความนึกคิดที่มีต่อจิตวิญญาณภายใน ความเป็นไปของขวัญนั้นอาจส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านและด้านร้ายแก่บุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีใครสามารถควบคุมขวัญนั้นได้เลย¹ กล่าวคือ เมื่อขวัญอยู่กับตัวของบุคคลนั้น ๆ บุคคลดังกล่าวก็จะมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ มีชีวิตที่เป็นสุข ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน เมื่อใดก็ตามที่ขวัญนั้น ๆ ไม่ได้อยู่กับตัวจะด้วยเหตุใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเพราะบุคคลคนนั้นเกิดอาการตกใจจนขวัญหาย หรือด้วยเหตุผลอื่น ๆ ผลกระทบในทางลบก็จะเกิดขึ้นกับบุคคลผู้นั้นไม่ว่าจะเป็นในด้านกำลังใจหรือความเจ็บป่วยที่แสดงออกมาทางกายก็ตาม

เสถียรโกเศศ อ่างในประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย ของมณี พยอมยงค์ ได้กล่าวเกี่ยวกับขวัญว่า ขวัญคือสิ่งใด ๆ ก็ตามซึ่งไม่ได้มีแต่เฉพาะในร่างกายเท่านั้นแต่ยังมีในสิ่งอื่น ๆ อีก ซึ่งเราไม่สามารถมองเห็นหรือจับต้องได้สิ่งสถิตอยู่ในร่างกาย ความรู้สึกต่าง ๆ จะถูกควบคุมโดยจิตใจ เมื่อใดก็ตามร่างกายปราศจากจิตใจ ร่างกายก็จะไม่สามารถดำเนินกิจการงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ ดังนั้นร่างกายจึงต้องมีจิตใจครองอยู่ จึงจะสามารถรู้คิดได้ตามปกติ²

ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องขวัญนั้นไม่ได้มีเพียงเฉพาะคนล้านนาเท่านั้น หากแต่ชนชาติอื่น ๆ ก็มีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องขวัญเช่นกัน เช่น คนไต มีความเชื่อว่า คนเราเกิดมาพร้อมกับขวัญ สรรพสิ่งทั้งหลายที่แวดล้อมอยู่โดยทั่วไปมีรูปและวิญญาณเป็นองค์ประกอบ ชาวไตนั้นเชื่อว่าวิญญาณเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เมื่อใดก็ตามที่ตามร่างกายแตกดับ วิญญาณนั้นไม่ได้แตกดับตามไปด้วย หากแต่ยังคงอยู่ ดังนั้นเมื่อร่างกายได้รับความเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นก็อาจเป็นผลมาจากการที่วิญญาณได้รับการกระทบกระเทือน ถูกทำร้ายหรือถูกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นผลให้ออกมาในรูปของความผิดปกติทางกาย ทางเดียวที่จะทำให้อาการเจ็บป่วยนั้นหายไปได้ก็คือ ต้องรักษาที่วิญญาณ และเมื่อวิญญาณได้รับการรักษาจนหายแล้ว ร่างกายก็จะเข้าสู่ภาวะปกติต่อไป

¹ รณี เลิศเลื่อมใส ผลงานวิจัยเรื่อง “ฟ้า-ขวัญ-เมือง” จักรวาลทัศน์ดั้งเดิมของไทย: ศึกษาจากคัมภีร์โบราณไทอาหม. ปรับปรุงและวิจัยเพิ่มเติมจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปรัมปราคติไทอาหม” หน้า 197

² มณี พยอมยงค์ ประเพณี 12 เดือนล้านนาไทย (ตอนที่ 2) หน้า 206

ขณะที่คนใดมีความเชื่อเรื่องวิญญาณเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อกายนั้น คนไทยลื้อ ไทยใหญ่ และชาวลาว กลับมองว่า ขวัญไม่ได้สิงสถิตอยู่แต่เฉพาะในคนเราเท่านั้น แต่ขวัญยังสิงสถิตอยู่ในสัตว์ต่าง ๆ เช่น ช้าง ม้า วัว ควายหรือแม้แต่สิ่งไม่มีชีวิตต่าง ๆ เช่น บ้านเรือน เสาเรือน และข้าวอีกด้วย นอกจากนี้ ในรายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมคนล้านนาในพม่า ซึ่งเขียนโดยอุบลรัตน์ พันธุมินทร์ เกี่ยวกับขวัญว่า ขวัญเป็นสิ่งไม่มีตัวตน อยู่ประจำชีวิตของคนตั้งแต่เกิด มีความสำคัญมากเท่า ๆ กับร่างกาย กล่าวคือ ถ้าขวัญสิงสถิตอยู่ในร่างกายของบุคคลคนหนึ่ง บุคคลผู้นั้นจะมีความสุขกายสบายใจ แต่หากขวัญนั้นได้ออกจากร่างไปเมื่อไรเจ้าของขวัญนั้นอาจจะได้รับอันตรายเจ็บป่วยไปหรืออาจถึงแก่ความตายก็เป็นได้⁴ ดังนั้นอาจจะกล่าวโดยสรุปว่า ขวัญและวิญญาณนั้นมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือเป็นสิ่งที่จับต้องสัมผัสไม่ได้ แต่เชื่อว่ามีอยู่ในตัวของคนทุกคน หากแต่ขวัญนั้นมีความใกล้ชิดกับจิตใจ เมื่อใดก็ตามเจ้าของขวัญมีเรื่องให้ต้องกังวลหรือตกใจ จะต้องมีการเรียกขวัญให้กลับมาประจำอยู่ในตัวของบุคคลผู้นั้น ส่วนวิญญาณนั้นมีความสัมพันธ์กับชีวิตและร่างกาย กล่าวคือเมื่อใดก็ตามที่วิญญาณออกจากร่างไป ชีวิตก็ถึงการดับสูญ

ลักษณะของขวัญ

ลักษณะของขวัญแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. ลักษณะขวัญในรูปของรูปธรรม
2. ลักษณะขวัญในรูปของนามธรรม

ลักษณะขวัญในรูปของรูปธรรม

ลักษณะขวัญในรูปของรูปธรรม หมายถึง ผมหหรือขนที่ขึ้นเวียนเป็นก้นหอย อยู่บนศีรษะของขวัญหรือส่วนที่เป็นเนินนูนของสัตว์ใหญ่ต่าง ๆ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย

³ ประคอง นิมมานเหมินท์ ล้านนาไทยคดี หน้า106

⁴ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมคนล้านนาในพม่า หน้า 68

ลักษณะขั้วในรูปของนามธรรม

ลักษณะขั้วในรูปของรูปธรรม หมายถึง สิ่งที่ไม่มีตัวตน ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปเป็นร่างได้
สิ่งสถิตอยู่ในสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตต่าง ๆ

จำนวนขั้ว

คนล้านนา มีความเชื่อว่าขั้วนั้นมีประจำอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทั้งสิ้น 32 ขั้ว โดย
ขั้วทั้ง 32 จะอยู่ประจำอาการต่าง ๆ ทั้ง 32 ของคน ซึ่งเราเรียก อาการต่าง ๆ ของร่างกายว่า ทวีตสัง
การ (คือ ธาตุดิน 20 ธาตุน้ำ 12) ประกอบไปด้วย ธาตุดิน 20 ได้แก่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เอ็น กระดุก
เยื่อในกระดุก ม้าม หัวใจ ตับ ปอด ไต ไข้ใหญ่ ไข้เล็ก อาหารใหม่ อาหารเก่า กระโหลกศีรษะ และ
มันสมอง ส่วนธาตุน้ำได้แก่ ดี เสดด เลือด หนอง เหลื่อโคล มันชั้น เปลมมัน น้ำลาย น้ำมูก ไขข้อ และ
มูตร⁵

อย่างไรก็ตาม ในบทฮ้องขั้วต่าง ๆ ไม่มีปรากฏว่าได้มีการเรียกขั้วที่มีการกล่าวถึงขั้วทั้ง 32
ขั้วแต่อย่างไรหากแต่ส่วนใหญ่มักจะเรียกขั้วที่ประจำอยู่ตามอวัยวะน้อยใหญ่ภายนอกร่างกายเท่านั้น

โครงการเรื่อง การเรียกขั้วของชาวล้านนาไทย ของบุญทรง วงเวียน ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อ
พิจารณาคำเรียกขั้ว หรือฮ้องขั้วบทต่าง ๆ ยังไม่พบว่ามีมีการเรียกขั้วครบทั้ง 32 ขั้ว แต่ส่วนใหญ่
แล้ว จะกล่าวถึงขั้วที่อยู่นอกร่างกาย เช่น ขั้วคิ้ว ขั้วตา ดั่งบทสวดที่มีอยู่ในคำสวดพระกรรมฐานของ
ล้านนา

อัติ อิมสมิง กาเย เสสา โลมา นะชา ทันตา ตะโจ มังสัง นะหารู อัญฐิ อัญจิ มัญชัง วัดกััง หะทะ
ยัง ยะกะนัง กิโลมะลััง ปิหะกััง ปีบผาสัง อันตัง อันตะคุนัง อุทะริยััง กะริยััง ปิตตัง เสมหัง ปุพโพ โลหิตัง
เสโท เมโท อัสสุ วะสา เซโพ สังฆานิกา ละสิกา มุตตัง มัตตะเก มัตตะลุงคัง อิติ

ซึ่งแปลว่า ในร่างกายนี้มี ผมทั้งหลาย ขนทั้งหลาย เล็บทั้งหลาย ฟันทั้งหลาย หนัง เนื้อ เอ็น

⁵ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมคนล้านนาในพม่า หน้า 58

ทั้งหลาย กระดูกทั้งหลาย เยื่อหุ้มกระดูก ไต หัวใจ พังผืด ม้าม ปอด ลำไส้ ลำไส้สุด อาหารในกระเพาะ
อุจจาระ น้ำดี เกล็ด หนอง โลหิต เหงื่อ มัน น้ำตา น้ำเหลือง น้ำลาย น้ำเมือก น้ำลื่นหล่อซ้อ น้ำมูตร เยื่อ
มันสมองในกะโหลกศีรษะ ดังนี้แล

พิธีเรียกขวัญ

สาเหตุของการเรียกขวัญ

ด้วยความเชื่อที่ว่า ทุกคนมีขวัญสิงสถิตอยู่กับตัว และจะมีอาการเจ็บป่วย หรืออาจถึงแก่ชีวิต
หากขวัญออกจากตัว ดังนั้น จึงต้องมีพิธีเรียกขวัญเกิดขึ้นมา เพื่อที่จะรักษาให้ขวัญนั้นอยู่กับบุคคลผู้นั้น
ตลอดไป

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจรรยาภาพ อ่างใน อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นายหวอด
คงเที่ยง ได้กล่าวถึงประเพณีการทำขวัญ ว่า เป็นพิธีที่มีมายาวนาน โดยพิธีนี้ได้เกิดขึ้นมาจากความเชื่อ
ของคนในเรื่องของขวัญที่ทุกคนจะต้องมีไว้สำหรับพิทักษ์รักษา โดยขวัญจะมีความแก่กล้าขึ้นตามอายุของ
บุคคลนั้น ๆ กล่าวคือ ถ้าบุคคลผู้นั้นยังอยู่ในวัยเด็ก ขวัญนั้นก็จะมีตระหนกตกใจได้ง่ายกว่าขวัญของบุคคล
ที่เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วนั่นเอง ⁶

ในภาคเหนือ นั้น การทำพิธีฮ้องขวัญ หรือเรียกขวัญนั้น มีมากมายหลายแบบขึ้นอยู่กับโอกาสและ
สถานการณ์ดังนี้ ⁷

1. ทำให้แก่อาคันตุกะที่มาเยือน หรือผู้ที่มาอยู่ใหม่เพื่อเป็นเกียรติและแสดงความเป็นมิตร
2. ทำให้แก่บุคคลที่จะเดินทางไกล เพื่อให้ขวัญได้ติดตัวไปด้วย
3. ทำให้แก่ผู้เดินทางมาถึง เพื่อให้ขวัญนั้นมาอยู่กับตน ไม่ไปอาศัยอาวรณ์หรืออยู่ในที่ ๆ ตน
เพิ่งจากมา
4. ทำให้ผู้ที่กำลังเจ็บป่วย เพื่อเป็นกำลังใจและให้หายจากอาการเจ็บไข้ได้ป่วยต่าง ๆ
5. ทำให้แก่ผู้ที่ได้หายจากอาการเจ็บป่วยแล้ว เพื่อเป็นกำลังใจและแสดงความยินดี

⁶ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจรรยาภาพ อ่างใน อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นายหวอด คงเที่ยง หน้า 3

⁷ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาวัฒนธรรมคนล้านนาในพม่า หน้า 58

6. ทำให้แก่ผู้ที่ได้เลื่อนยศฐาบรรดาศักดิ์ หรือตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อเป็นการแสดงความยินดี
7. ทำให้แก่ผู้อาวุโส เพื่อแสดงความกตัญญู
8. ทำให้แก่ผู้ที่เข้าบวชในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นกำลังใจในการบวช
9. ทำให้แก่ผู้ที่ทำพิธีขึ้นบ้านใหม่ เพื่อความเป็นสิริมงคล
10. ทำให้แก่ผู้สมรส เพื่อเป็นสิริมงคลและอยู่ด้วยกันด้วยความสุข
- 1.1 ทำให้แก่ผู้ที่พ้นจากทุกข์ หรือเรื่องร้ายต่าง ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคล
11. ทำให้แก่สัตว์เลี้ยงต่าง ๆ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย เพื่อเป็นการแสดงความรัก ความกตัญญู

หลังจากที่ได้ใช้งาน และเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่สัตว์ด้วย

นอกจากนี้ การฮ้องขวัญหรือการเรียกขวัญยังมีจุดประสงค์หลัก ๆ อีกดังนี้⁸

1. เพื่อให้เกิดความสุข
2. เพื่อให้ขวัญอยู่กับผู้เป็นเจ้าของ
3. เพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้ที่ได้รับเรียกขวัญ
4. เพื่อความสำเร็จในชีวิต
5. เพื่อปฏิบัติตามประเพณี
6. เพื่อสืบทอดความเชื่อจากบรรพบุรุษ
7. เพื่อรักษาประเพณีที่บรรพบุรุษได้กระทำมา
8. เพื่อให้เกิดความสมัคสมานสามัคคี
9. เพื่อแสดงความกตัญญูคุณทวด
10. เพื่อสร้างมิตรภาพอันดีแก่ผู้มาเยือน

พิธีฮ้องขวัญ

ในปัจจุบันนี้ พิธีกรรมในการทำขวัญจะมีความแตกต่างจากอดีตไปบ้าง กล่าวคือ ในอดีต ผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสจะจัดเตรียมสำหรับอาหารตกแต่งใส่ภาชนะอย่างสวยงามที่เรียกว่า บายศรี ซึ่งเป็นสื่อถึง

⁸ มณี พยอมยงค์ ประเพณี 12 เดือนล้านนาไทย หน้า 206

การนำเอาของหรืออาหารชนิดต่าง ๆ มาเช่นไหว้ขวัญ จากนั้น ก็จะนำมาวางไว้ตรงหน้าผู้ที่เป็นเจ้าของขวัญ โดยมีญาติพี่น้องมาร่วมประชุมกัน จากนั้นก็จะสมมติให้ผู้อาวุโส 1 คน เป็นผู้เชิญขวัญ ตักเตือน วิงวอน ด้วยถ้อยคำอันไพเราะอ่อนหวาน ขอให้ขวัญกลับมาอยู่กับตัวของบุคคลนั้น ๆ

ในการฮ้องขวัญนั้นมีหลายประเภท บ้างก็ฮ้องขวัญผู้ป่วย บ้างก็ฮ้องขวัญลูกแก้ว บ้างก็ฮ้องขวัญข้าว หรือแม้แต่ฮ้องขวัญวัวควาย ซึ่งถึงแม้จะมีจุดประสงค์ปลีกย่อยที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็มีจุดประสงค์หลัก ๆ ร่วมกันประการหนึ่ง คือทำเพื่อให้เกิดความเป็นศิริมงคล เนื่องจากความเชื่อในเรื่องของขวัญในอดีตนั่นเอง⁹

เครื่องสักการะต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในพิธีฮ้องขวัญผู้ป่วย

โดยทั่วไปแล้ว ในการประกอบพิธีฮ้องขวัญนั้น ผู้รับการประกอบพิธี จะต้องเป็นผู้เตรียมสิ่งของและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเอาไว้เป็นเครื่องสักการะก่อน และในขณะประกอบพิธีฮ้องขวัญ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะประกอบไปด้วย

1. ชั้นตั้ง
2. ชั้นบายศรี
3. อาหารคาวหวาน
4. ด้ายผูกข้อมือ

ชั้นตั้ง

ชั้นตั้ง คือชั้นที่ใช้สำหรับไหว้ครู จัดเตรียมไว้เพื่อสักการะครู โดยในชั้นตั้งจะประกอบไปด้วย

- ดอกไม้ชนิดใดก็ได้ สีอะไรก็ได้ นิยมดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม¹⁰
- ผ้าขาว 1 ผืน
- ผ้าแดง 1 ผืน

⁹ ข้อมูลการสัมภาษณ์ นาย กรด วิฑูรย์ หมอฮ้องขวัญในเขต ตำบลเวียง อ. เชียงของ จ. เชียงราย

¹⁰ ข้อมูลการสัมภาษณ์ นาย มี ยารวง หมอฮ้องขวัญในเขต ตำบลป่าแดด อ. ป่าแดด จ. เชียงราย

- กระทงข้าวเปลือก 1 กระทง กระทงข้าวสาร 1 กระทง (ใช้สำหรับเสี่ยงทาย)
- เทียน 4 คู่
- เทียนหนัก 1 บาท จำนวน 1 คู่ เทียนหนัก 1 เฟื้อง 1 คู่
- เงินขันตั้ง แล้วแต่ศรัทธาของผู้ที่จะให้ (บางตำรา ก็ว่าขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่ได้ร่ำเรียนมา บ้างก็ 32 บาท 25 สตางค์ เป็นต้น)¹¹

นอกจากนี้ ถ้ามีการสะเดาะเคราะห์หรือที่เรียกว่าส่งเคราะห์นั้นก็จะมี “สวย” (กรวยซึ่งทำจากใบตอง) หมากขด 4 อัน สวยหมากก้อม หมากหัวพลูหมั้น

บายศรี

คำว่าบายศรีนั้น หากจะแปลตามตัวแล้ว หมายถึง ข้าวขวัญ กล่าวคือ บาย หมายถึงข้าว และศรี หมายถึง ขวัญและความเป็นสิริมงคล¹² ดังนั้น บายศรี จึงหมายถึง สิ่งที่เป็นมงคลต่าง ๆ ซึ่งในอดีตนั้น คนโบราณเชื่อว่า สิ่งมีชีวิตทั้งคนและสัตว์ต่างก็มีขวัญสิงสถิตอยู่ในร่างกาย รวมทั้งหมด 32 ขวัญ และหากเมื่อใดก็ตาม ขวัญนั้นตกใจหรือได้รับความกระทบกระเทือน ขวัญเหล่านั้นก็จะตกหรือหนีหายไป เหมือนดัง สำนวนที่ว่า “ขวัญหนีดีฝ่อ” เป็นต้น

ชนันท์ สุวรรณทอง ได้กล่าวไว้ใน 108 ประเพณีพิธีไทยว่า ในการจัดพิธีบายศรีนั้นทำขึ้นเพื่อเสริมความเป็นสิริมงคล ในการจัดทำพิธีบายศรีนั้น ตัวบายศรีจะมีขนาดใหญ่ น้อยแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความสำคัญของบุคคลที่จะทำพิธี นอกจากนี้ยังสังเกตได้จากการจัดเครื่องใช้และบายศรี ถ้ามีมากชั้น แสดงว่าบุคคลนั้นมีความสำคัญมาก¹³

¹¹ ข้อมูลการสัมภาษณ์ นายทอง วงศ์นาม หมอฮ้องขวัญในเขต ตำบล ดอยลอน อ. เมือง จ. เชียงราย

¹² มณี พยอมยงค์ ประเพณี 12 เดือนล้านนาไทย หน้า 206

¹³ ชนันท์ สุวรรณทอง 108 ประเพณีพิธีไทย หน้า 112

ภาพที่ 1 ตัวอย่างพานบายศรีห้องขวัญบ่าวสาวในเขตอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

โดยทั่วไปแล้ว บายศรีในล้านนาไทย สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ¹⁴

1. บายศรีหลวง
2. บายศรีนมแมว
3. บายศรีปากชาม หรือไบศรีน้อย

1. บายศรีหลวง

โดยปกติแล้ว ชาวล้านนามักจะนิยมทำบายศรีหลวงซึ่งมีจำนวนชั้นที่แตกต่างกัน ให้แก่

¹⁴ มณี พยอมยงค์ ประเพณี 12 เดือนล้านนาไทย. หน้า 210

บุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีฐานะหรือบรรดาศักดิ์แตกต่างกันออกไป ดังนี้¹⁵ บายศรีมีจำนวนชั้นทั้งหมด 9 ชั้น นิยมทำให้กับ พระมหากษัตริย์และพระราชินี และพระราชอาคันตุกะที่เป็นกษัตริย์ต่างประเทศที่เสด็จมา เยือนในวาระต่าง ๆ

บายศรีมีจำนวนชั้นทั้งหมด 7 ชั้น นิยมทำให้กับ พระราชวงศ์ชั้นสูง พระมหากษัตริย์

บายศรีมีจำนวนชั้นทั้งหมด 5 ชั้น นิยมทำให้กับ พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการผู้ใหญ่ต่างพระ เเนตรพระภรรยาและเจ้าผู้ครองนคร

2. บายศรีนมแมว

บายศรีนมแมวเป็นบายศรีที่นิยมทำให้กับบุคคลทุกชนชั้นคือตั้งแต่คนธรรมดาไปจนถึง ระดับพระราชวงศ์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ในการทำบายศรีนั้นกระทำได้ง่าย คือการนำเอาใบตองมาเย็บ เรืองเก็บใบตองต่อกันแต่ยอดแหลม จนถึงต้นบายศรี ซึ่งมีลักษณะเหมือนนมแมว ทำทั้งหมด 6 อัน เมื่อ เสร็จแล้วเอาวางใส่ในขันเงินหรือขันทองเหลือง โดยใช้ขันทับใบตองที่เย็บนมแมวไว้แล้วใช้ด้ายรัดโยง เอาไว้ให้มันคง จากนั้นประดับประดาด้วยดอกไม้สีต่าง ๆ ส่วนข้างบนยอดบายศรีก็ให้เอาด้ายสายสิญจน์ มัดโยงเอาไว้ โดยให้เหลือช่องว่างเอาไว้ช่องหนึ่ง เพื่อสมมุติเอาไว้เป็นทางที่จะให้ขวัญเข้ามาสู่บายศรี และ เข้ามากินเครื่องไหวต่าง ๆ ที่จัดวางเอาไว้¹⁶

3. บายศรีปากชาม

บายศรีปากชามหรือบายศรีน้อย เป็นบายศรีที่ทำได้ง่ายกว่าบายศรีประเภทอื่น ๆ

มักนิยมใช้ในพิธีมงคลต่าง ๆ บายศรีปากชามนั้นมีแบบต่าง ๆ ดังนี้

บายศรีปากชาม 7 ยอด (เล็ก)

เป็นบายศรีขนาดเล็กที่นิยมใช้ในงานพิธีต่าง ๆ เช่น ตั้งศาลพระภูมิ ศาลเจ้าที่ และงานทำบุญ

¹⁵ เหมือนกัน หน้า 210

¹⁶ เหมือนกัน หน้า 211

ในแบบต่าง ๆ

บายศรีปากชาม 7 ยอด

เป็นบายศรีที่ใช้ในพิธีมงคลต่าง ๆ เช่น ทำขวัญเด็กเกิดใหม่ การทำขวัญนาค สร้างบ้านทำขวัญเสาเอก ตั้งศาลพระภูมิประจำบ้าน และงานไหว้ครู

บายศรีปากชาม 9 ยอด

ใช้เป็นเครื่องประกอบในงานพระราชพิธีใหญ่ ๆ เพื่อเอาไว้สักการบูชา ครูบาอาจารย์ และบวงสรวงเทพยดา

ลักษณะของบายศรีนั้นจะทำมาจากใบตอง เป็นเป็นรูปคล้าย ๆ กระถง มีขนาดเล็กใหญ่สอปชั้นไปตามลำดับชั้น มีเสาปักตรงกลางเป็นแกน มีเครื่องสังเวทวางอยู่ในบายศรี ประดับด้วยดอกไม้ต่าง ๆ และไข่วขวัญเสียบยอดไม้ นอกจากนี้ยังมีเครื่องใช้ประจำตัวของผู้รับการฮ้องขวัญและมีด้ายมงคลสำหรับผู้ขอมือใส่พานหรือถาดเป็นบริวารด้วย¹⁷ ในการเตรียมพานบายศรี (เรียกว่า ชฎาบายศรี) จำนวน 1 ชุดประกอบไปด้วยสิ่งของสำคัญต่าง ๆ ดังนี้¹⁸

1. กล้วยสุก 1 ใบ
2. ข้าวเหนียวนึ่งปั้นขนาดปานกลาง 1 ปั้น
3. บุหรี่ 1 มวน
4. เมี่ยง 1 อม
5. ขนมอะไรก็ได้ 1 อย่าง
6. กระจกเงา 1 อัน ขนาดพอสมควร
7. หวี
8. แป้งฝุ่น

¹⁷ ชันนันทน์ สุวรรณทอง 108 ประเพณีพิธีไทย หน้า 112

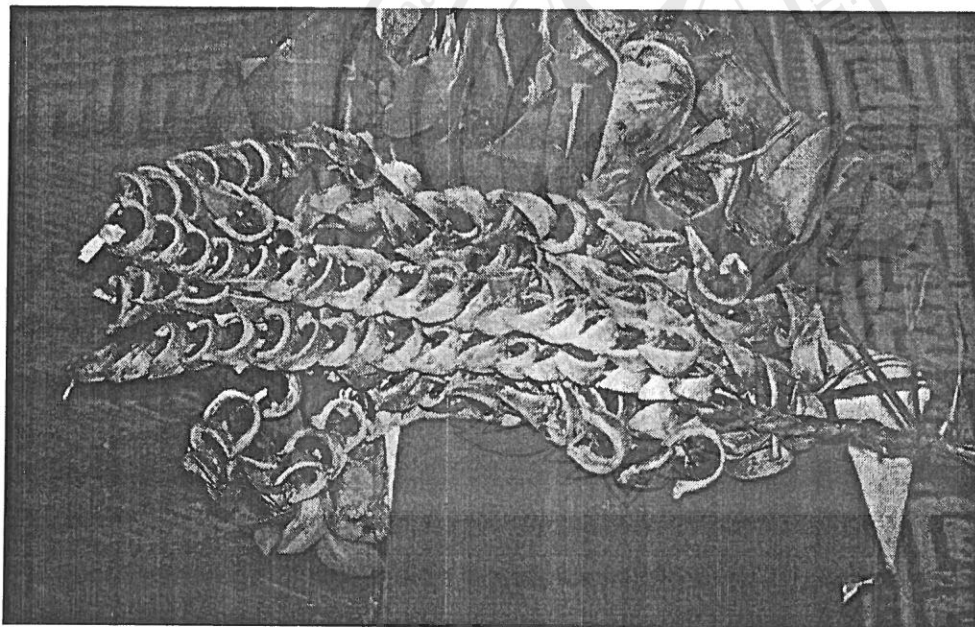
¹⁸ ข้อมูลการสัมภาษณ์ นายศรีวิชัย ประสาท หมอฮ้องขวัญในเขต ตำบล แม่พริก อ. แม่สรวย จ. เชียงราย

9. ลิปสติก (สี)
10. สร้อยคอ (สร้อยชนิดใดก็ได้)
11. แหวน (แหวนชนิดใดก็ได้)

เมื่อเตรียมของใส่บายศรีครบหมดแล้วก็ตกแต่งบายศรีให้สวยงามด้วยดอกไม้สด (ก็ชนิดก็ได้)

ผู้ที่ต้องการอัญเชิญจะต้องเตรียมขันครูให้กับผู้อัญด้วย ซึ่งในขันครูจะประกอบไปด้วย¹⁹

1. สวย (กรวย) ดอกไม้ 4 กรวย
2. สวย (กรวย) หมาก 4 กรวย
3. ข้าวเปลือก 1 ถ้วย (ถ้วยเล็ก ๆ)
4. ข้าวสาร 1 ถ้วย (ถ้วยเล็ก ๆ)
5. ผ้าขาว 1 ชิ้น (เล็ก ๆ)
6. ผ้าแดง 1 ชิ้น (เล็ก ๆ)
7. เงิน 12 บาท

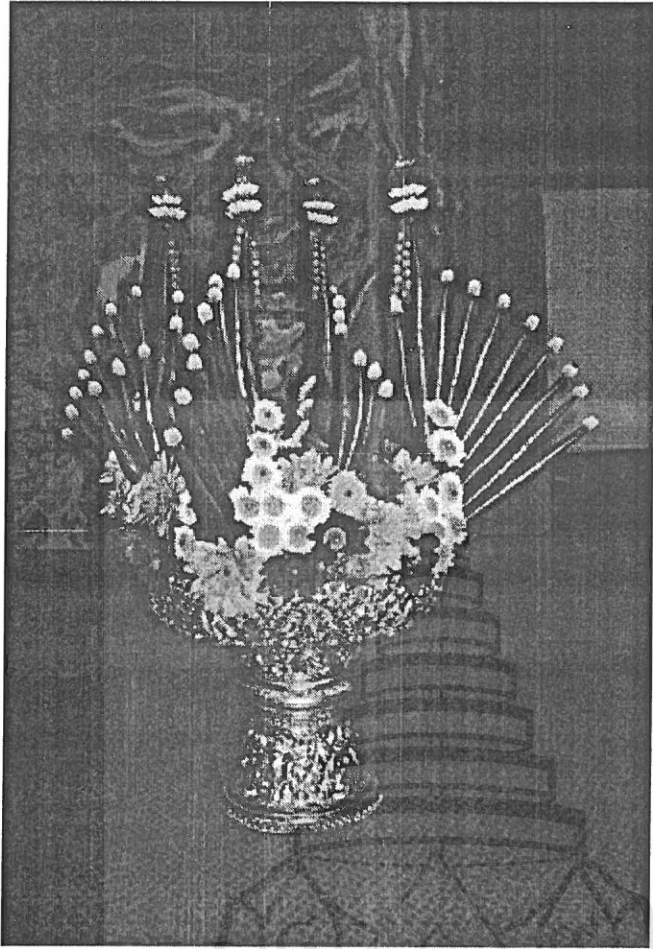
ภาพที่ 2 ตัวอย่างเครื่องขันตั้ง

¹⁹ เหมือนกัน

ภาพที่ 3 ตัวอย่างเครื่องขันตั้ง

ภาพที่ 4 ตัวอย่างพานบายศรีฮ้องขวัญน้องใหม่ กิจกรรมของชมรมนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ภาพที่ 5 ตัวอย่างพานบายศรีงานฮ้องขวัญลูกแก้ว ในเขตบ้านจำบอน

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนการทำพิธี

1. โยงด้ายสายสิญจน์จากผู้รับการฮ้องขวัญมายังหมอขวัญ หรือผู้ฮ้องขวัญ
2. เริ่มทำพิธีฮ้องขวัญ
3. ขึ้นขันครุ
4. ทำพิธีฮ้องขวัญ โดยหมอขวัญจะสวดบทฮ้องขวัญ
5. จบการฮ้องขวัญ
6. ผู้ฮ้องขวัญมัดมือให้กับผู้รับการฮ้องขวัญ
7. ผู้ฮ้องขวัญให้พรกับผู้ถูกฮ้องขวัญ
8. จบพิธีการฮ้องขวัญ

รูปที่ 6 การผูกข้อมือขณะทำพิธี ในเขตบ้านแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

การผูกข้อมือ

หลังจากพิธีได้เสร็จสิ้นลงแล้ว หมอขวัญจะใช้ด้ายสายสิญจน์ผูกข้อมือให้กับผู้ป่วย หรือผู้มารับการฮ้องขวัญ เพื่อเป็นศิริมงคล แต่ก่อนที่จะผูกข้อมือได้นั้น หมอขวัญจะต้องนำข้าวเปลือกมาเสี่ยงทาย เพื่อให้แน่ใจว่าขวัญได้กลับมาอยู่กับตัวบุคคลที่มารับการฮ้องขวัญแล้วจริง ๆ วิธีการทำนายคือ หลังจากหมอขวัญได้ทำสวดบทฮ้องขวัญจบลงแล้ว หมอขวัญจะหยิบข้าวเปลือกซึ่งมีอยู่แล้วในขันตั้งของหมอขวัญมาประมาณ 1 หยิบมือ จากนั้น หมอขวัญก็จะนำเอาข้าวเปลือกที่มีเม็ดสมบูรณ์นั้นมานับ หากจำนวนข้าวเปลือกซึ่งได้ออกมาเป็นจำนวนคู่ ครบทั้ง 16 คู่ กล่าวคือ มี 32 เม็ดสมบูรณ์ ก็ถือว่า ขวัญได้กลับมาอยู่กับผู้ป่วยแล้ว แต่หากจำนวนที่นับนั้นยังมีไม่ครบก็จะทำการมัดข้อมือ ก่อนที่จะเริ่มทำพิธีฮ้องขวัญใหม่อีกครั้ง และจะทำไปจนกว่าจะนับเมล็ดข้าวได้จำนวนคู่²⁰ บางตำราก็ว่า ก่อนที่จะมีการมัดข้อมือผู้ป่วย หมอขวัญหมอขวัญจะหยิบเอาข้าวเหนียวไปวางไว้หน้าผู้ป่วยเป็นการเรียกขวัญ จากนั้นก็จะนำเอาด้ายสายสิญจน์ ซึ่งมีความยาวตามสมควรไปปิดข้อมือ พร้อมทั้งท่องบทฮ้องขวัญไปด้วย เมื่อท่องบทสวดจบก็

²⁰ บัณฑิตภาณุ นายทอง วงศ์นาม หมอฮ้องขวัญในเขต ต. ดอยลาน อ.เมือง จ. เชียงราย

จะทำการมัดข้อมือ โดยการผูกข้อมือนั้นจะผูกข้อมือด้านซ้ายก่อน แล้วจึงจะผูกข้อมือด้านขวา โดยการผูกข้อมือหนึ่งข้างจะต้องทอธอ้งขวัญหนึ่งครั้ง²¹ นอกจากนี้ นายตา ย่อมเยาว์ ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ในการมัดข้อมือนั้น ให้มัดมือซ้ายก่อน เพื่อที่จะเป็นการอ้องให้ขวัญมา จากนั้น ก็จะทอธอ้งขวัญใหม่เพื่อเสร็จแล้วก็จะมัดข้อมือด้านขวาเพื่อให้ขวัญอยู่กับตัวบุคคลผู้นั้นไม่ให้ไปไหนอีก²²

อาหารคาวหวาน (เครื่องสังเวทในบายศรี)

ในการประกอบพิธีอ้องขวัญนั้น โดยทั่วไปแล้วผู้ประกอบพิธีบายศรีจะต้องจัดเตรียมเครื่องสังเวทซึ่งประกอบไปด้วย

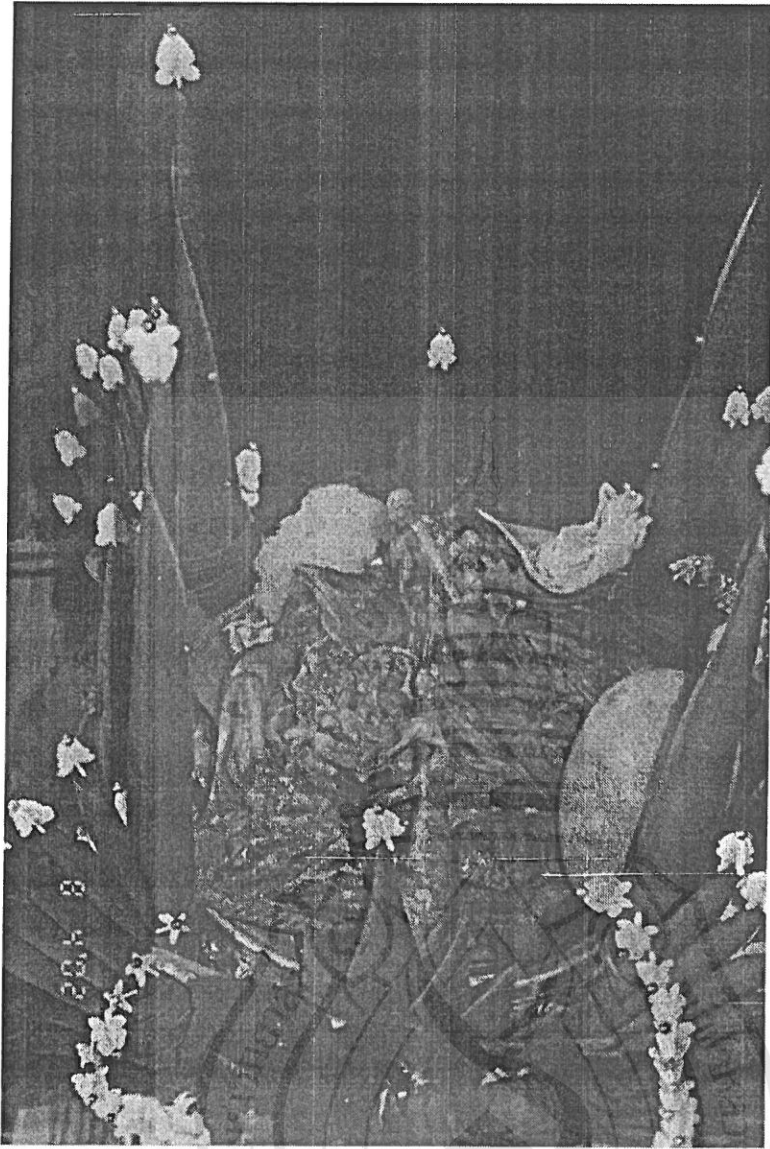
1. ข้าวเหนียว
2. ไข่ต้ม
3. กล้วยและผลไม้อื่น ๆ ตามฤดูกาล
4. หมาก พลู
5. เมียง บุหรี
6. น้ำบริสุทธ์
7. น้ำมะพร้าวอ่อน
8. น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ขนมหวานต่าง ๆ
9. สุรา

โดยหลังจากที่ทำพิธีอ้องขวัญเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ป่วยที่ได้รับการอ้องขวัญจะต้องรับประทานอาหารที่ได้จัดเอาไว้ในบายศรีจนหมดภายในสามวัน หลังจากนั้นผู้ป่วยจะต้องนำเอาบายศรีไปทิ้งให้พ้นชานบ้าน บ้างก็นำไปทิ้งในที่ไกลบ้าน²³

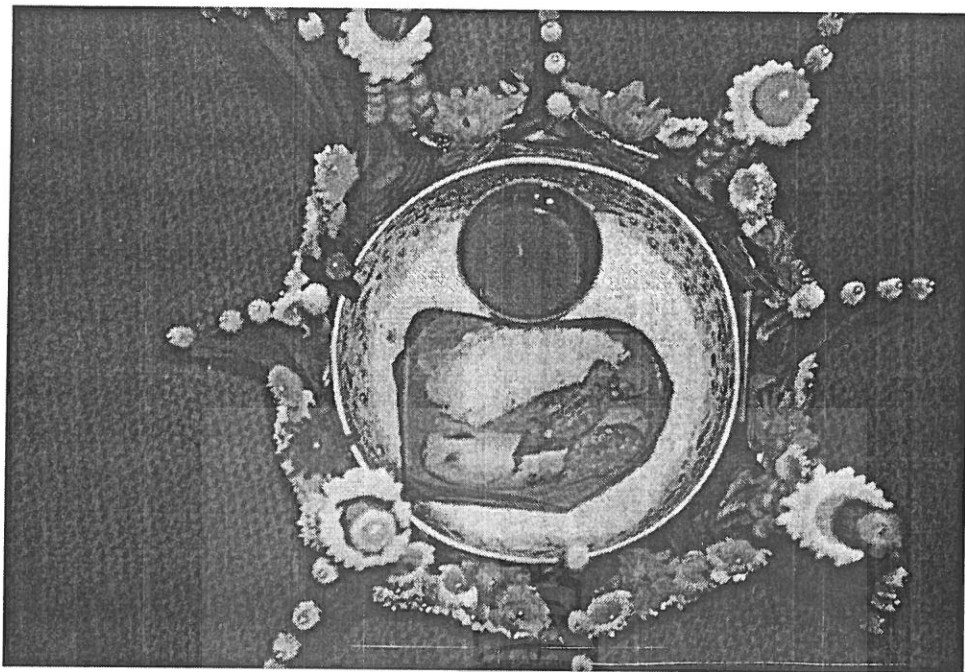
²¹ บทสัมภาษณ์นายกองมูล ใจมา หมออ้องขวัญในเขต ต. โชคชัย อ.ดอยหลวง จ. เชียงราย

²² บทสัมภาษณ์นายตา ย่อมเยาว์ หมออ้องขวัญในเขต ตำบลม่วงยาย อ.เวียงแก่น จ. เชียงราย

²³ บทสัมภาษณ์นายศรีวิย ประสาท หมออ้องขวัญในเขต ตำบลแม่พริก อ. แม่สรวย จ. เชียงราย

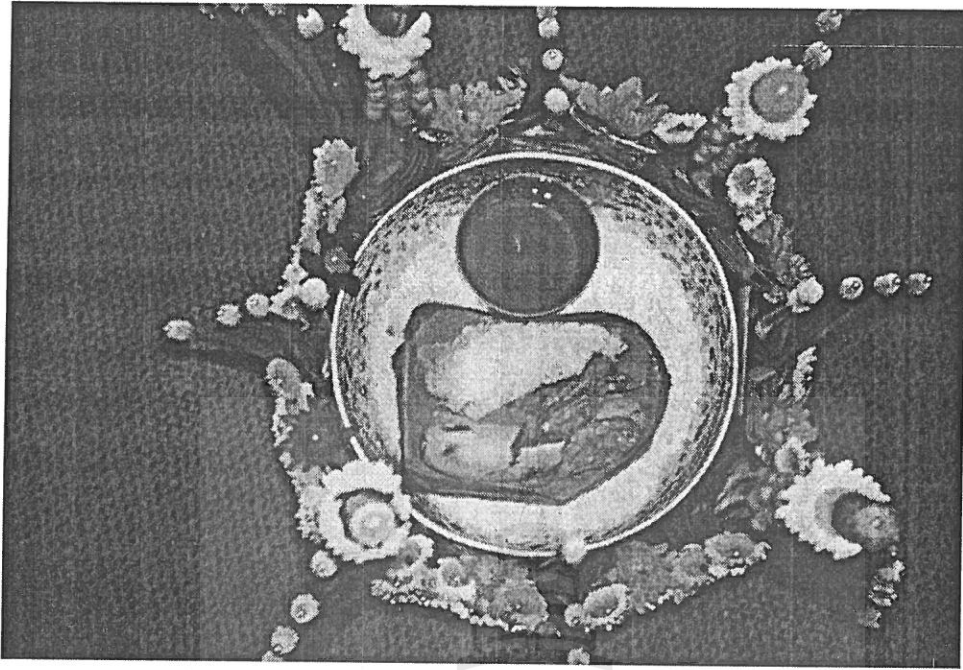

ภาพที่ 7 ตัวอย่างอาหารคาวหวานต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธี

ภาพที่ 8 ตัวอย่างอาหารคาวหวานต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธี

ภาพที่ 9 ตัวอย่างอาหารคาวหวานต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธี

ดอกไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธี

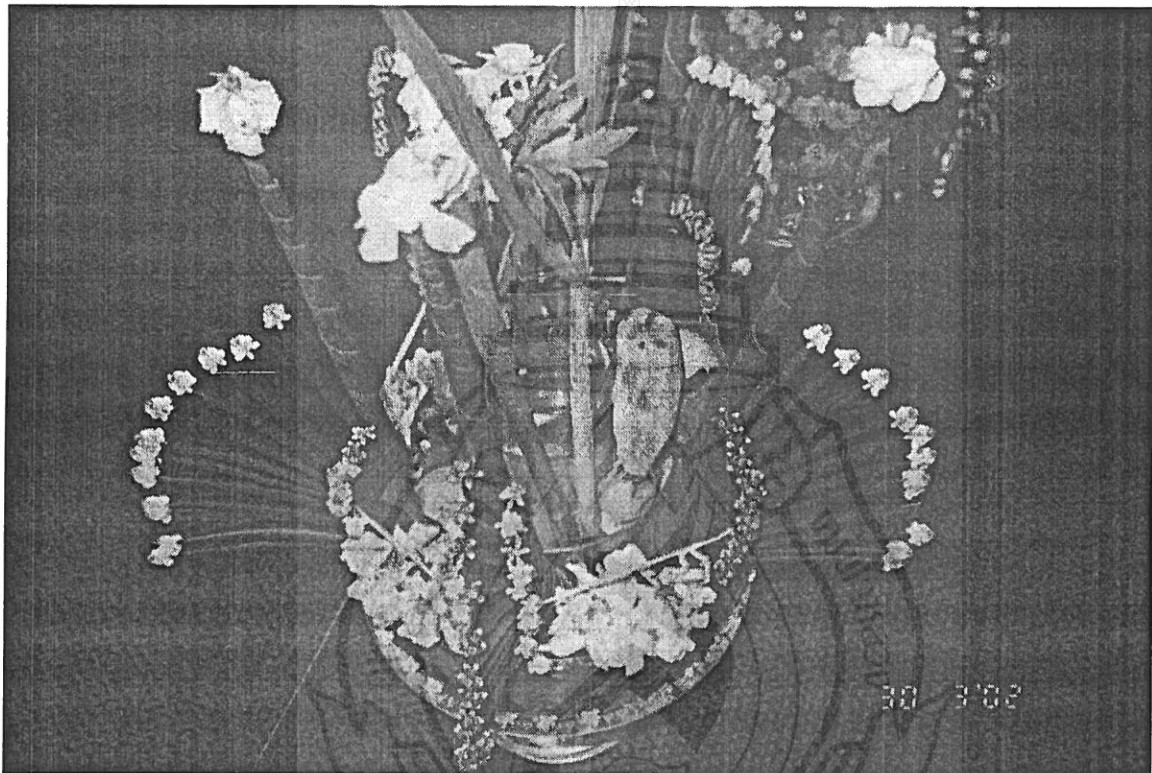
ในการประกอบพิธีฮ้องขวัญนั้น นอกเหนือจากอาหารคาวหวาน แล้ว บายศรียังถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบพิธีไม่อาจมองข้ามไปได้

ชนันท์ สุวรรณทอง กล่าวไว้ใน 108 ประเพณีพิธีไทย ว่า การนำดอกไม้มาประดับตกแต่งในเครื่องบายศรีนั้น ดอกไม้ต่าง ๆ มักมีความหมายในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ เช่น กรวยข้าว มีความหมายถึงความอุดมสมบูรณ์

ใบยอ	มีความหมายถึงการยกย่อง
ใบชัยพฤกษ์หรือใบคูณ	มีความหมายถึงการมีอายุยืนยาว
ใบดอกกรัก	มีความหมายถึงความชุ่มฉ่ำ ความอุดมสมบูรณ์
ดอกดาวเรือง	มีความหมายถึงความเจริญรุ่งเรือง การเลื่อนยศฐาบรรดาศักดิ์
ดอกกรัก	มีความหมายถึงการมีความรักที่มั่นคง
ดอกเบญจมาศ	มีความหมายถึงความเป็นศิริมงคล
ดอกบานไม่รู้โรย	มีความหมายถึงความมีอายุมั่นขวัญยืน ความทนทาน

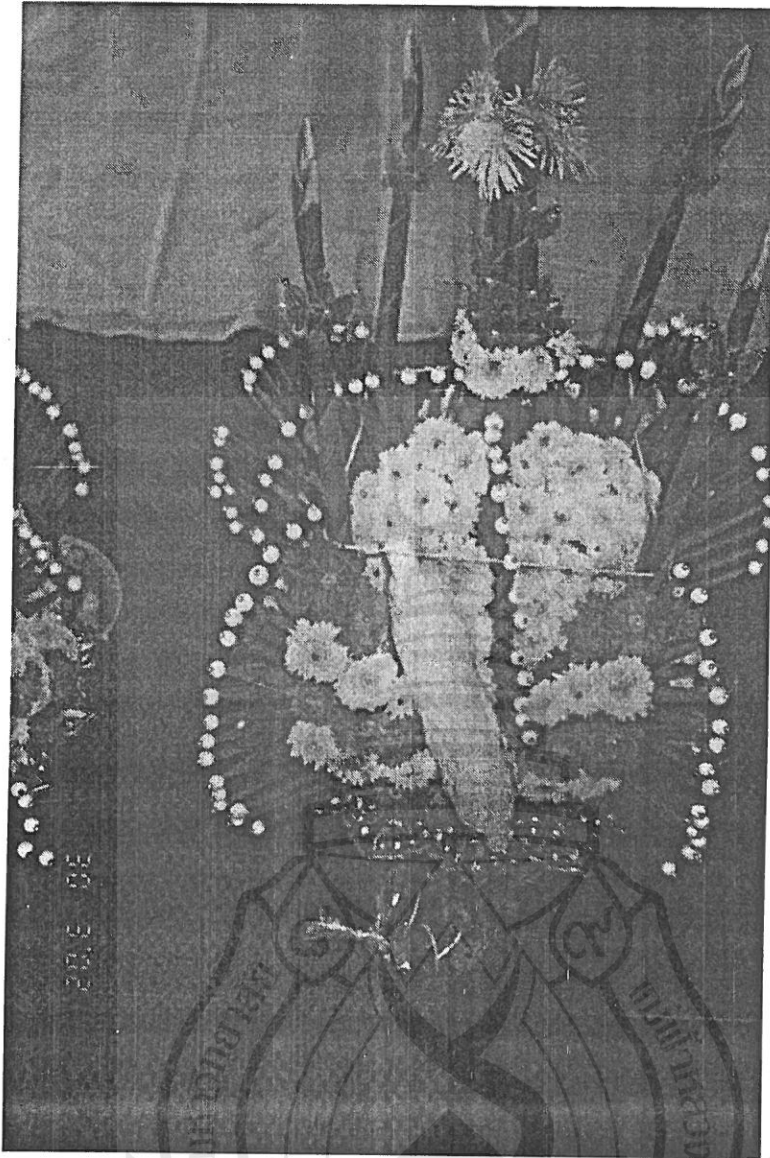
ดอกกุหลาบ (ขาว แดง) มีความหมายถึงสื่อสัมพันธ์หรือไมตรีอันดี

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาข้อมูลจากหมอช้วนในเขตจังหวัดเชียงรายพบว่า ดอกไม้ที่ใช้ประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญนั้นโดยปกตินิยมใช้ดอกไม้สีขาวซึ่ง ซึ่งถือเป็นสีแห่งความบริสุทธิ์ นอกจากนี้ ดอกไม้สีขาวเหล่านั้น ควรจะมีกลิ่นหอมสดชื่นเพื่อความเป็นศิริมงคลต่อผู้มารับการประกอบพิธีอีกด้วย²⁴

ภาพที่ 10 ตัวอย่างดอกไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธี

²⁴ บทสัมภาษณ์ นายทอง วงศ์นาม หมอช้วนในเขต ตำบล คอยลาน อ.เมือง จ. เชียงราย

ภาพที่ 11 ตัวอย่างดอกไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธี

ตารางรายชื่อดอกไม้ที่ใช้ในพิธีฮ้องขวัญในเขตจังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 1

ชื่อท้องถิ่น	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ลักษณะวิสัยของพืช
เก็ดตะหวา	<i>Gardenia augusta</i>	Rubiaceae	ไม้พุ่ม มาจากต่างประเทศ
ดอกกรัก	<i>Calotropis gigantea</i>	Asclepiadaceae	ไม้พุ่ม กิ่ง ไม้ต้น มาจากต่างประเทศ
ดอกแก้ว	<i>Murraya paniculata</i>	Rutaceae	ไม้พุ่ม กิ่ง ไม้ต้น
มะลิ หรือ มะลิซ้อน	<i>Jasminum sambac</i>	Oleaceae	ไม้เถา

ชื่อท้องถิ่น	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ลักษณะวิสัยของพืช
จำปี	<i>Michelia alba</i>	Magnoliaceae	ไม้ยืนต้น
จำปา	<i>Michelia champaca</i>	Magnoliaceae	ไม้ยืนต้น
สับงา	<i>Cananga champaca</i>	Annonaceae	ไม้ยืนต้น มาจากต่างประเทศ
ดอกกุหลาบ	<i>Rosa spp.</i>	Rosaceae	ไม้พุ่ม มาจากต่างประเทศ
ดอกดาวเรือง	<i>Tagetes erecta</i>	Compositae	ไม้ล้มลุก มาจากต่างประเทศ
เอื้องผึ้ง	<i>Dendrobium lindleyi</i>	Orchidaceae	กล้วยไม้ที่เกาะอาศัยอยู่บนต้นไม้
บานไม่รู้โรย	<i>Gomphrena celosioides</i>	Amaranthaceae	ไม้ล้มลุก มาจากต่างประเทศ
กระเกต	<i>Pandanus tectorius</i>	Pandanaceae	ไม้พุ่ม กิ่ง ไม้ต้นขนาดเล็ก
สลิด	<i>Telosma minor</i>	Asclepiadaceae	ไม้เถา
อุยอวน	<i>Sammucus simpsonii</i>	Caprifoliaceae	ไม้พุ่ม มาจากต่างประเทศ
สารภี	<i>Mammea harmandii</i>	Guttiferae	ไม้ยืนต้น

จากการสังเกตพบว่า ดอกไม้ในตารางที่ 1 ซึ่งใช้ประกอบพิธีส่วนใหญ่ในอดีตมักจะมีกลิ่นดอกสีขาว หรือ สีนวล หรือ สีสดใสนั้น ลักษณะดอกมีความสวยงาม มีชื่อหรือความหมายอันเป็นมงคล และส่วนใหญ่มีกลิ่นหอม นั้นเป็นเพราะว่าความสวยงาม สี สัน และความหอมของดอกไม้จะช่วยทำให้ผู้ป่วย หรือผู้เข้ารับการทำพิธีฮ้องขวัญเกิดความรู้สึกสดชื่น และมีกำลังใจ

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันดอกไม้ต่างๆ ที่กล่าวมาในตารางข้างต้นเหล่านี้หาได้ค่อนข้างยาก หมอขวัญและผู้รับการฮ้องขวัญจึงนิยมใช้ดอกไม้ชนิดต่างๆที่สามารถหาได้สะดวกเพราะมีอยู่ทั่วไปดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางรายชื่อดอกไม้ที่ใช้ในพิธีฮ้องขวัญในเขตจังหวัดเชียงราย

(ที่มีปรากฏเพิ่มเติมในปัจจุบัน)

ตารางที่ 2

ชื่อท้องถิ่น	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อวงศ์	ลักษณะวิสัยของพืช
ดอกหงอนไก่	Celosia argentea	Amaranthaceae	ไม้ล้มลุก
ดอกเฟื่องฟ้า	Bougainvillea spectabilis	Nyctaginaceae	ไม้เถา มาจากต่างประเทศ
เยอบีร่า	Gerbera jamesonii	Compositae	ไม้ล้มลุก มาจาก ต่างประเทศ

สารับดอกไม้

สะหรืส่วสสะหรืซิ่นซ้อย

ว่ามามา มาเทอะ 32 ขวัญแห่งเจ้า

แลดูหมู่ปลาทั้งเอื่องหมายแลหมายโห่ง

หอมน้กแกช่างพาใจเปื่อน

มีทั้งกลิ่นหม้อยลิมคิง

มีรสบ่่อนหอมนวน

ดอกคำเกี้ยวเกล้าเกตุแก้ว

มีทั้งเทียนเทพไร้เจียงจัน

ชั่งพาใจนวนและใจใหญ่

มีทั้งดอกมะลิลาและสะแล่ง

ตามออกกลิ่นเก้าจาก

ข้าจ๊กผูกขวัญแก้วแก่นไ้

หื้อพันเคราะห์อันจะมาหา

คำมัจจุราชน้อย่าได้มาใกล้

ข้าจ๊กเรียกขวัญบนานาญน้อม

จุงมาชมหอสระรดดอกไม้

มีทั้งดอกคำอินตาโก่งและคำแฮ้

มีทั้งดอกหลายเจื่องหลายอัน

มีทั้งดอกอินทนิดอกอ่อน

มีทั้งดอกคำแสนสรวล

เกิดเก้าหอมกายเวดเมืองอินทร์

มีทั้งดอกกึ่งอุนอ่อน

ฤดูใหม่มายา

หอมรสแห่งเมื่อยามเมา

สกุลมายาเอามาปลูกไว้

แม่คีนมา

จัดตาโรคนสืบไว้หลวงหอม

อันข้าศึกแจ้งใจไซ้

จักผูกแก้วแก่นไธ้จูงยืนยาว

และข้าจักจาถึงดอกไม้

ฤดูยามหนาว

มีทั้งดอกจำปาสาวและจำปาเทศ

ดอกแก้ววิเศษจีขาว

ดอกเกี้ยงจีขาว ดอกเค้าจีดี

ดอกสถานที่บ้านซอน

จำยามผิวเผ็ดศรียะเกิดดูงาม

เครื่องเงินเกียงกลบหอมก่ายแวด

เมื่อยามเมว่าเมืองคนนี่นา

มีทั้งดอกบ้านและจำบอน

บ้านซอนดอกเมือก

บานบ่เหือดสักยาม

ตามใจสีกันจักแบ่งไฟ

สุราใส่ตัวดี

และจักจาถึงดอกไม้ฤดูยามหนาวเชื่อม

มีหมนาเนียง

เกียงฝักคั่นนาวิเศษ

ดอกมะโอเทศติดละหลิดมาซอน

พริ้วพร้อมดูระเริงงามเลื่อมชั้น

อาเลื่อมว่าดูงาม

เทวดาหันพากันชกสันสัญญาณกัน

ลงมาผ่อว่าคี่แท่นอูดูเฟิง

เทวดาหันไค้คะโตนลงมาเกิด

ที่พาเลิดเจียงคาน

ขออัญเชิญยัง 32 ขวัญแห่งเจ้า

จูงมาขึ้นเชยบานกับดวงดอกไม้

อันญาติเพื่อเจ้าหากหามาร้อยไว้

สะบันงาตีมเดิมสระสยงหอมดี

มีทั้งคำสี่ดีคำเทศ

วิเศษกู่สะบันงาใสสว่าง

การพึงแก้วเจ้าซึ่งบานเลาโสม

พ้าเฟิงขออัญเชิญ

32 ขวัญแห่งเจ้า

จูงมากุ่มเตมาจูงมาอยู่

ศรีสวัสดิ์ที่มาเที่ยงเท้าก่อนเทอะ

จำนวนเครื่องสังเวย

จำนวนของเครื่องสังเวยนั้นจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และบุคคลที่เข้าพิธี อาทิ ถ้าบุคคลที่จะเข้าร่วมเพื่อประกอบพิธีมีเพียงคนเดียวหรือมีสถานภาพเป็นโสดอยู่ จำนวนเครื่องสังเวยในพิธีก็จะมีเพียงชุด

เดียว แต่หากว่าจำนวนผู้เข้าร่วมรับการประกอบพิธีมีลักษณะเป็นครอบครัว ก็อาจเพิ่มเครื่องสังเวยได้นอกจากนี้ จำนวนและชนิดของเครื่องสังเวย อาจขึ้นอยู่กับฐานะของผู้รับการประกอบพิธีอีกด้วย²⁵

ด้ายผูกข้อมือ

ด้ายผูกข้อมือนั้นนิยมใช้ด้ายดิบหรือด้ายที่พระสงฆ์ใช้ประกอบพิธีหรือสวดมนต์ซึ่งมี 3 เส้น หรือ 9 เส้น ด้ายแต่ละเส้นจะถูกตัดให้มีความยาว 1 ศอก หรือประมาณ 20 นิ้ว ของผู้ที่ได้รับการผูกข้อมือ²⁶ โดยการวางม้วนไว้เป็นกันหอยบนพาน หรือ คล้องไว้เพื่อรอการผูกข้อมือ ซึ่งจำนวนของด้ายจะมีจำนวนมากพอสำหรับผู้เข้าร่วมในพิธีทุกคน

นอกจากนี้ บุญทรง วงเวียน²⁷ ได้กล่าวไว้ใน “โครงการเรื่องการเรียกขวัญของชาวล้านนา” ว่า “จากการสัมภาษณ์อาจารย์บุญยัง ชุมศรี ฝ่ายไหมมือ หรือด้ายสายสิญจน์ ได้มาจากผลฝ้ายที่นำมาปั่นเป็นเส้น แล้วเปีย จากนั้นจึงนำมาซึ่งจับเป็นเส้น เรียกว่า ฝ้ายไหมมือ ที่เรียกเช่นนี้ก็เพราะว่า ชาวล้านนานิยมเรียกเส้นด้ายที่ปั่นเป็นเส้นแล้วว่า “เส้นไหม” การจับเส้นฝ้ายไหมมือนั้นจะจับตามความเชื่อของชาวล้านนาที่ว่า

“3 เส้น มัดข้า 5 เส้น มัดเจ้า 9 เส้นมัดพระญา 7 เส้น สิบชาติา”

3 เส้น มัดข้า หมายถึง มัดลูก ข้าทาสบริวาร ลูกจ้าง คนที่อยู่ในอุปการะ

5 เส้น มัดเจ้า หมายถึง มัดคนที่มีศักดิ์เสมอกัน อันได้แก่ ญาติพี่น้อง บุตรหลาน คนในตระกูลเดียวกันรวมไปถึงปู่ย่าตายาย

9 เส้น มัดพระญา หมายถึง มัดพระญาเจ้านายชั้นสูง เช่น เจ้าเมือง (พ่อพระยา) พระสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่ พระครูบาเจ้าทั้งหลาย ผู้มีอำนาจวาสนา

²⁵ ข้อมูลสัมภาษณ์จาก นายทอง วงศ์นาม หมอช้องขวัญในเขต ตำบลคอยลาน อ. เมือง จ. เชียงราย

²⁶ มณี พยอมยงค์ ประเพณี 12 เดือนล้านนาไทย หน้า 94

²⁷ บุญทรง วงเวียน โครงการเรื่องการเรียกขวัญของชาวล้านนา หน้าหน้า 15

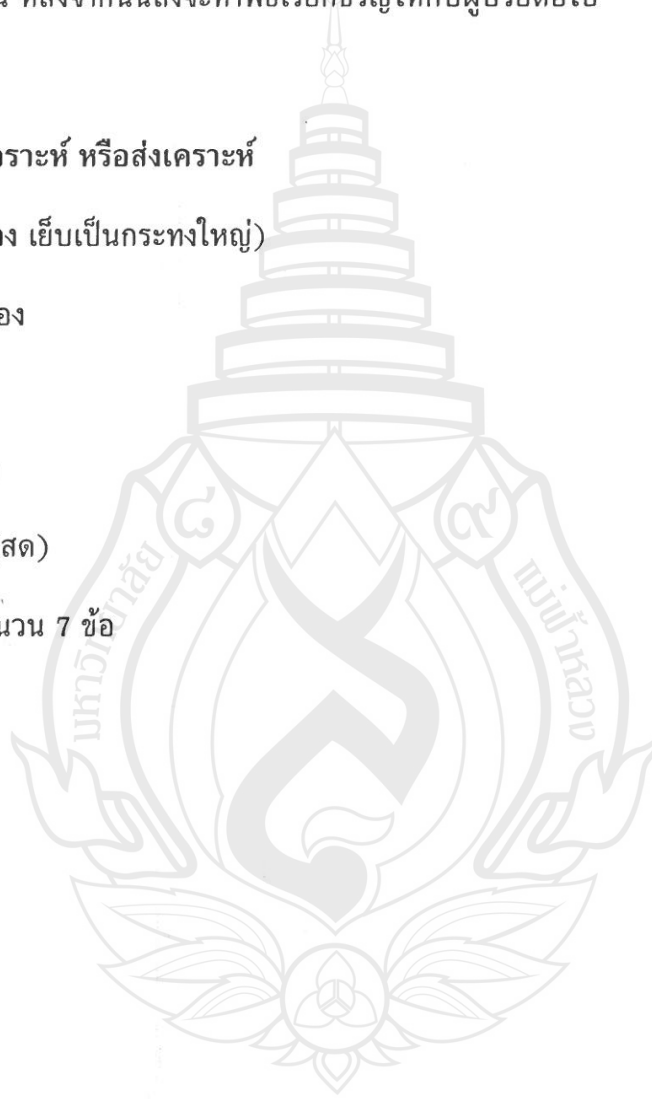
7 เส้น สืบชาติา หมายถึง การสืบชะตา ในสมัยก่อนมักนิยมใช้ฝ้าย 7 เส้น แต่ในปัจจุบันมีการ
อนุโลมให้ใช้กี่เส้นก็ได้”

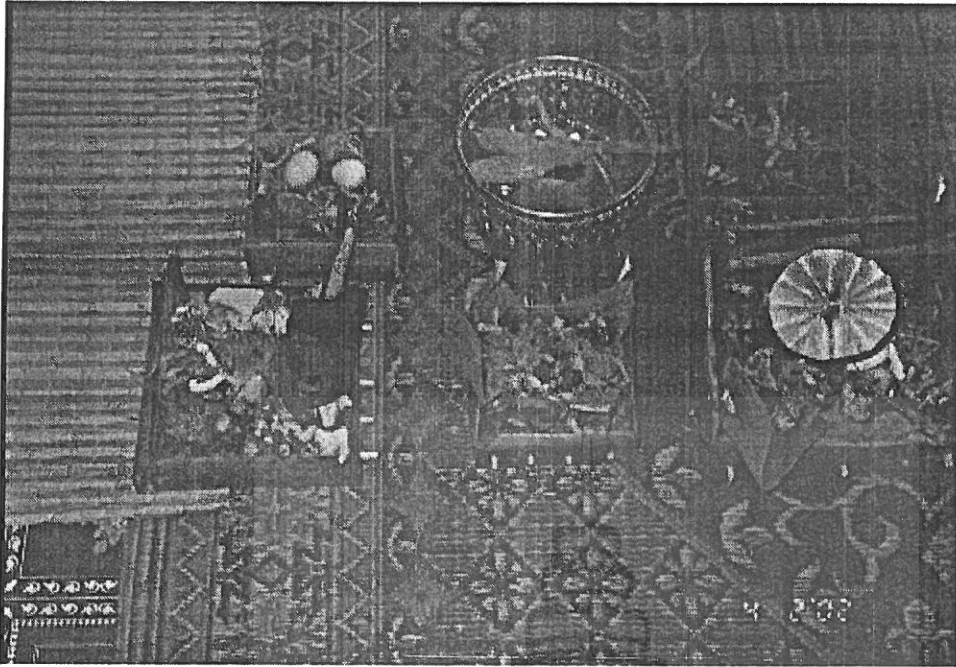
การปิดเคราะห์

การปิดเคราะห์ หรือ ส่งเคราะห์ ถือเป็นการเริ่มต้นของการประกอบพิธีบายศรีสู่ขวัญ กล่าวคือ
ก่อนที่เริ่มพิธีบายศรีสู่ขวัญ หมอขวัญจะทำพิธีปิดเคราะห์ ให้กับผู้ที่มารับการฮ้องขวัญ เพื่อขับไล่สิ่ง
อัปมงคล ออกจากตัวเองเสียก่อน หลังจากนั้นถึงจะทำพิธีเรียกขวัญให้กับผู้ป่วยต่อไป

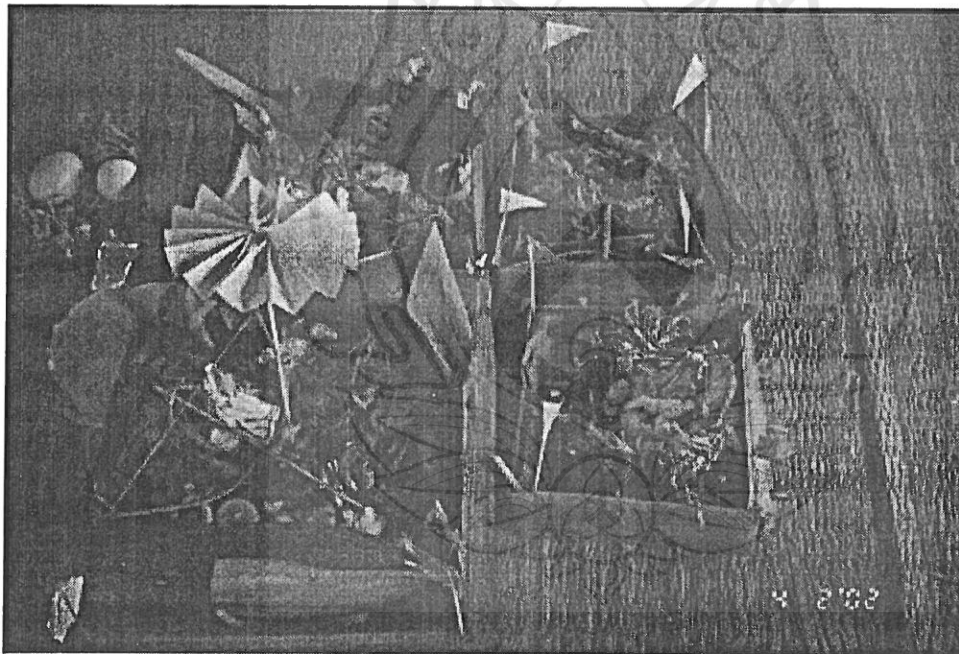
สิ่งของที่ใช้ในการปิดเคราะห์ หรือส่งเคราะห์

1. สะตวง (ทำจากใบตอง เย็บเป็นกระทงใหญ่)
2. ธง ดำ แดง ขาว เหลือง
3. อาหารที่เป็นเนื้อดิบ
4. อาหารที่เป็นปลาดิบ
4. ยอดมะขามเปรี้ยว (สด)
5. ชั้นใส่น้ำส้มป่อย จำนวน 7 ชั้น
6. ใบหนาด
7. ใบหญ้าคา
8. ใบมะยม
9. ใบหนาม (พุทรา)

ภาพที่ 12 ตัวอย่างสะตวงที่ใช้ในการประกอบพิธีสงเคราะห์

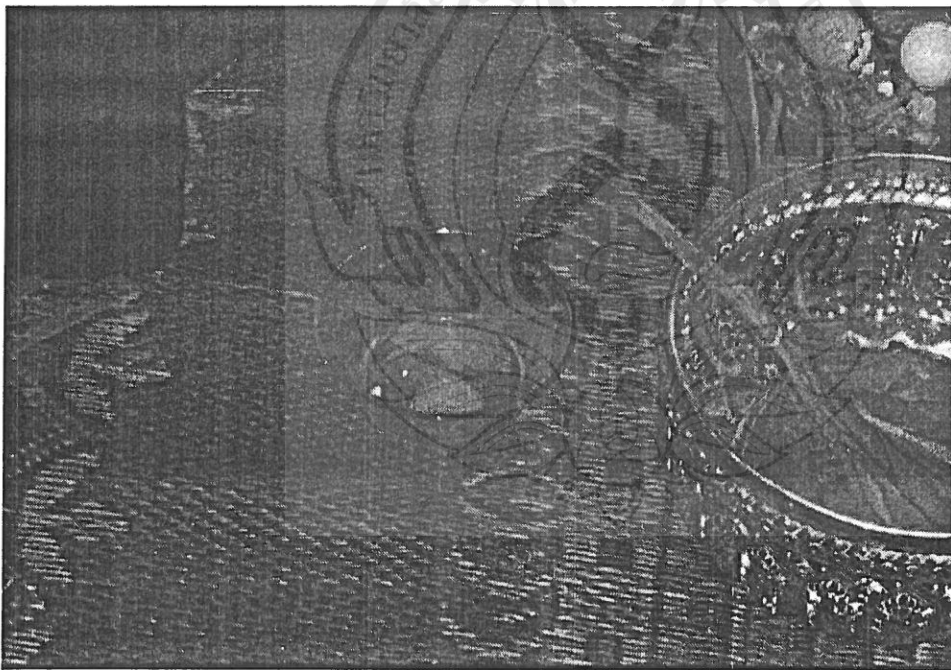

ภาพที่ 13 ตัวอย่างสะตวงที่ใช้ในการประกอบพิธีสงเคราะห์

ขั้นตอนในการปิดเคราะห์ หรือส่งเคราะห์

1. ผู้รับการฮ้องขวัญจะเป็นผู้จัดเตรียมสะตวง พร้อมกับสิ่งของต่าง ๆ ที่กล่าวมา แล้วข้างต้น เพื่อนำมาให้หมอขวัญทำพิธี
2. เมื่อหมอขวัญทำพิธีสวดเพื่อทำการปิดเคราะห์แล้ว ญาติสนิทของผู้เข้ารับการฮ้องขวัญ จะนำสะตวงที่ได้ผ่านการทำพิธีแล้วนั้น ไปวางไว้ใต้ต้นไม้ใหญ่ ที่ติดกับทางสามแพร่ง
3. เมื่อเสร็จจากขั้นตอนที่ 2 แล้ว หมอขวัญก็จะทำพิธีฮ้องขวัญต่อไป

ก่อนการทำพิธีฮ้องขวัญ นอกเหนือจากการปิดเคราะห์หรือส่งเคราะห์ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว หมอขวัญบางท่านยังมีวิธีการ ตรวจสอบชะตาเคราะห์ ของผู้รับการฮ้องขวัญ โดยผู้ป่วยจะนำมาตรวจให้กับ หมอขวัญ จากนั้นหมอขวัญจะเริ่มทำพิธี โดยการสวดคาถา พร้อมกับเอาไขลูบไปตามร่างกายของผู้ป่วย ตั้งแต่หัวจรดเท้า เมื่อหมอขวัญสวดจบหรือทำพิธีเสร็จแล้วก็จะมีการทำนายลักษณะของไขแดงที่จะปรากฏ ออกมาเป็นรูปแบบต่าง ๆ กัน

ภาพที่ 14 ตัวอย่างภาพขณะทำพิธีทำนายและตรวจดวงชะตาของผู้มารับการฮ้องขวัญ

พิธีฮ้องขวัญข้าว

พิธีฮ้องขวัญข้าวนี้มีเพื่อเป็นการสักการะและขอบคุณพระแม่โพสพ และเพื่อมิให้ข้าวหมดเร็ว โดยปกติมักจะประกอบพิธีในวันที่ชนข้าวเข้ายุ้งฉางเสร็จ หรือไม่ก็วันถัดจากวันที่ชนย้ายเสร็จ²⁸

การประกอบพิธี

ในการประกอบพิธีฮ้องขวัญข้าวนี้ สามารถทำได้ทั้งพิธีใหญ่หรือเล็ก ขึ้นอยู่กับความนิยม กำลังศรัทธาและสถานะด้านการเงินของเจ้าของนา โดยในการทำพิธีใหญ่นั้นจะต้องเชิญหมอขวัญมาเป็นผู้ประกอบพิธีให้ แต่หากเป็นพิธีเล็ก ๆ ส่วนใหญ่แล้วจะมอบหมายให้ผู้หญิงแต่งเครื่องบูชา ซึ่งประกอบไปด้วย ข้าว ไข่ต้ม กล้วย 1 ผล ขนมต่าง ๆ ดอกไม้ ธูปเทียน จัดเตรียมใส่กระทงหรือพาน จากนั้นพ่อนาจะเอาไม้ไผ่ความยาวประมาณ 2 เมตร ทาบปล้องไม้ไผ่อันบนสุดให้แตกเป็นซี่ ๆ แล้วดันให้ถ่างออก โดยป่องตรงกลาง จากนั้นก็จะเริ่มประกอบพิธีที่ลานนวดข้าว โดยการนำเอากระทงเครื่องบูชาใส่ปลายไม้ไผ่แล้วผูกติดไว้กับรวงข้าว จากนั้นปักไม้มะโมตาบอด ซึ่งถือเป็นเครื่องป้องกันมิให้ผีมาขโมยข้าวไว้ทั้ง 4 มุมของลาน แล้วจุดเทียน²⁹ จากนั้นผู้หญิงที่ได้รับมอบหมายให้ทำพิธีจะใช้ทัพพีควักไปรอบ ๆ บริเวณลานพิธี เพื่อกวักเอาขวัญข้าวให้มาอยู่รวมกัน ขณะที่กำลังเดินอยู่นั้นก็จะพูดคำมงคลต่าง ๆ เป็นสำนวนโวหารของตนเอง เมื่อเสร็จสิ้นพิธีแล้วก็จะหยิบเอาเมล็ดข้าวที่ตกอยู่นั้น 2-3 เมล็ด หรือฟางข้าวสมมุติเป็นขวัญข้าวเอาใส่ในกระทง พร้อมทั้งนำกระทงและไม้มะโมตาบอดที่ปักไว้ทั้ง 4 มุมของลานนวดข้าว เอาเข้าไปไว้ในยุ้งข้าว จากนั้นจะนำเอากระดองเต่าหรือฟักเขียวมาวางไว้บนข้าว เอาไว้คอยกักฟักข้าว จากนั้นก็จะพูดว่าขอให้ข้าวอยู่ในฉาง อย่าได้หนีหายไปไหน เพราะว่าเดือน 4 เป็นจะปล่อยข้าง ปล่อยม้าเดือน 5 เป็นจะปล่อยจัวปล่อยควาย เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว ก็จะนำไม้ไผ่กว้างประมาณ 4 เซนติเมตร ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร ผูกไว้เป็นตารางวันข้างขึ้นข้างแรม เพื่อเอาไว้เป็นตารางในการนำเอาข้าวเปลือกไปตำ³⁰

²⁸ บุญทรง วงเวียน โครงการเรื่องการเรียกขวัญของชาวล้านนา หน้า 90

²⁹ เหมือนกัน หน้า 91

³⁰ เหมือนกัน หน้า 91

เครื่องสักการะต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในพิธีฮ้องขวัญข้าว

- ดอกไม้
- อาหาร
- ของแห้ง
- กล้วย 1 ลูก
- ข้าว 1 ปั้น
- น้ำส้มป่อย 1 แก้ว

พิธีฮ้องขวัญวัวควาย

พิธีฮ้องขวัญวัวควายนั้น ได้มีการสืบทอดปฏิบัติมาเป็นระยะเวลานานแล้ว จุดประสงค์หลักของการทำพิธีนี้ขึ้นมาก็เพื่อเป็นการขอขมา วัว ควาย ที่ชาวไร่ชาวนาได้ใช้งานมาตลอดทั้งปี บ้างก็ถูกดูด่า ว่ากล่าว หรือถูกทุบตี ดังนั้นจึงจัดพิธีนี้ขึ้น เพื่อให้เป็นขวัญ เป็นกำลังใจ และเพื่อให้วัว ควายมีสุขภาพที่แข็งแรง ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ โดยปกติแล้ว มักจะประกอบพิธีในช่วงหลังฤดูฝน ระหว่างปลายเดือนกรกฎาคม ถึง ต้นเดือนสิงหาคม กล่าวคือ หลังจากที่ชาวไร่ชาวนาไถคลาดนาและปักดำข้าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว³¹

พิธีการฮ้องขวัญ

การทำพิธีฮ้องขวัญ วัว ควายนั้น หมอฮ้องขวัญนั้นจะทำพิธีสวดเป็นภาษาล้านนาพื้นบ้านโดยเมื่อท่องบทสวดแล้วหมอขวัญก็จะนำเอาข้าวพร้อมเนื้อไก่ไปวางไว้หัวหัว วัว ควาย จากนั้นจะนำเอากรวยดอกไม้มาวางไว้ตรงเขี้ยว วัว ควาย แล้วจึงนำเอาใบส้มป่อย พรมบนหัวและลำตัว เพื่อความเป็นศิริมงคลเป็นอันเสร็จสิ้นพิธี³²

เครื่องสักการะต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในพิธีฮ้องขวัญวัวควาย

³¹ ข้อมูลสัมภาษณ์จากนายมี ยารวง หมอฮ้องขวัญในเขต ตำบลป่าแดด อ. ป่าแดด จ. เชียงราย

³² ข้อมูลสัมภาษณ์จากนายสุริยัน ยารวง บ้านป่าแดด อ. ป่าแดด จ. เชียงราย

ชั้นตั้ง

- กระถางข้าวสาร และกระถางข้าวเปลือก
- สวยดอกไม้
- เงินชั้นตั้ง 12 บาท

เครื่องฮ้องขวัญ

เครื่องฮ้องขวัญโดยทั่ว ๆ ไปจะประกอบไปด้วย

- กรวยดอกไม้สำหรับใช้ประกอบในพิธี
- ดอกไม้
- ไก่ 1 คู่
- หมาก
- เมี่ยง
- พลุ
- ยาเส้น
- ข้าวเหนียว
- กล้วย 1 ลูก
- กรวยดอกไม้สำหรับมัดเขา วัว ควาย (ตัวละ 2 กรวย)
- ตะแหลั่ว (ไม้ไผ่สาน มัดด้วยต้นเอื้องโหมนา จำนวน 5 ต้น)

ในบางตำรา อาจจะเพิ่ม กล้วย 1 กระบุง ให้แก่ วัว ควายด้วย³³

³³ ข้อมูลสัมภาษณ์จากนายอินผล หมั่นคำ หมอฮ้องขวัญในเขต ตำบลศรีเมืองชุม อ. แม่สาย จ. เชียงราย

บทที่ 5

สรุป ปัญหา และ ข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาและวิเคราะห์บทอรรถคดีในจังหวัดเชียงรายนั้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. บทอรรถคดีของหมอชฎีที่นำมาใช้ประกอบพิธีโดยส่วนใหญ่แล้วมีที่มาหลากหลายที่ดังนี้

1.1 หมอชฎีได้บทสวดมาจากอาจารย์ที่ได้ร่ำเรียนมา

1.2 หมอชฎีมีหนังสือเกี่ยวกับบทสวดเรียกชฎีซึ่งนำมาใช้ประกอบพิธี ซึ่งได้มีการจัดพิมพ์ขึ้นและขายโดยทั่วไป ซึ่งมีทั้งบทอรรถคดี และบทสวดอื่น ๆ รวมอยู่ในเล่มเดียวกัน

1.3 หมอชฎีเก็บรวบรวมบทอรรถคดีต่าง ๆ โดยรวบรวมบทที่มีความหมายดี และมีความไพเราะ หลังจากนั้นจะนำมาปรับใช้ให้เป็นแบบฉบับของตัวเอง³⁴

2. ลักษณะของบทอรรถคดีนั้นมักจะกล่าวถึง สิ่งดีงาม และสิ่งสวยงาม ซึ่งถือเป็นลักษณะเด่น และเป็นจุดประสงค์หลักในการอรรถคดี เนื่องจากคำพูดเหล่านี้เป็นคำพูดที่เมื่อผู้ป่วยหรือผู้รับการเรียกชฎีได้ยินได้ฟังแล้ว จะเกิดความรู้สึกเชื่อมั่น มีกำลังใจ และ มีความรู้สึกที่ดีขึ้น

3. วัฒนธรรมการอรรถคดีอยู่ในวงจำกัดเท่านั้น โดยทั่วไปแล้วมักเป็นที่นิยมในหมู่ผู้สูงอายุ ซึ่งรู้จักและยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการอรรถคดี รวมถึงให้การยอมรับมาเป็นเวลานานมากกว่าคนวัยหนุ่มสาว

4. บทอรรถคดีเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะสูญหายไปจากวัฒนธรรมของคนเมือง เนื่องจากอิทธิพลของโลกตะวันตกที่มีวิวัฒนาการก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ทำให้คนรุ่นใหม่ให้ความสนใจความเชื่อในแบบดั้งเดิมลดลง

5. เครื่องสังเวยและขั้นตอนการประกอบพิธี โดยทั่วไปแล้วส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน

³⁴ ข้อมูลสัมภาษณ์จากนายคำนอง นวลด้ว หมอชฎีในเขต ตำบลเวียง อ. เทิง จ. เชียงราย

อาจมีรายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันไปบ้าง ตามแบบฉบับของอาจารย์ที่หมอมขัญแต่ละคนได้เรียนมา แต่โดยทั่วไปแล้ว เครื่องสังเวทต่าง ๆ นั้นมักจะสื่อความหมายไปในทางที่ดีและเป็นมงคล

6. ดอกไม้ที่ใช้ในการประกอบพิธีฮ้องขวัญนั้น ส่วนใหญ่มักกลีบดอกสีขาว หรือสีนวล ซึ่งถือว่าเป็นสีแห่งความบริสุทธิ์ แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันอาจสังเกตได้ว่า ดอกไม้ที่นิยมมาในการประกอบพิธี มักจะมีหลากหลายพันธุ์มากกว่าในอดีต และนอกจากนี้ยังพบว่า ในบางพื้นที่ของการเก็บข้อมูลวิจัย เช่น ในเขตอำเภอเมือง อำเภอเวียงแก่น หรือ อำเภอเชียงแสนมีการใช้ดอกไม้สีชมพู หรือแดง แทนการใช้ดอกไม้สีขาวหรือสีนวลเหมือนในอดีต เนื่องจากในปัจจุบันนี้ ดอกไม้ที่นิยมใช้ในอดีตค่อนข้างหาได้ยาก

7. ในปัจจุบันนี้ ความเชื่อและค่านิยมของชาวล้านนาเกี่ยวกับการประกอบพิธีฮ้องขวัญนั้นค่อนข้างจะอยู่ในแวดวงจำกัด หรือมีเฉพาะกลุ่มย่อยในบางพื้นที่ตามอำเภอต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีและความทันสมัยในทางการแพทย์แผนปัจจุบันมีมากขึ้น ผลการรักษามีประสิทธิภาพผลมาก กล่าวคือเห็นผลจากการรักษาได้อย่างรวดเร็ว และสิ่งนี้เองส่งผลให้ผู้คนนิยมไปรักษาตัวในแบบสมัยใหม่มากกว่า อย่างไรก็ตาม ความเชื่อในเรื่องของขวัญที่สิงสถิตย์อยู่ในตัวคนเรานั้นยังคงมีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้อาวุโสในแต่ละหมู่บ้าน และกลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้จะยังคงรักษาไว้ซึ่งความเชื่อในเรื่องของขวัญ โดยไม่อาจนำเอาเทคโนโลยีทางการแพทย์สมัยใหญ่มาแทนที่ได้ ดังนั้นถึงแม้ว่าโครงสร้าง ความเชื่อและค่านิยมของชาวล้านนาภายในจังหวัดเชียงราย จะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้าง แต่กลุ่มผู้สูงอายุเหล่านี้ก็ยังทำหน้าที่ในการสืบสานความเชื่อในอดีตให้แก่ลูกหลานของตนอยู่

ปัญหา

1. บทฮ้องขวัญโดยส่วนใหญ่แล้ว หมอมขัญ มักไม่ค่อยได้มีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร จะมีบ้างก็เพียงบางเล่มที่มีการเขียนโดยเขียนเป็นภาษาล้านนา ในขณะที่หมอมขัญบางคนใช้วิธีท่องจำขณะทำพิธี ทำให้ไม่มีหรือไม่ค่อยมีเอกสารไว้ให้คนรุ่นหลังไว้ศึกษามากนัก

2. จากความเชื่อแบบโบราณ ทำให้หมอขวัญหวงวิชาที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมา อีกทั้งไม่ค่อยจะมีคนรุ่นใหม่ให้ความสนใจในวิถีชาวบ้านในแบบเก่า ๆ ทำให้ไม่ค่อยจะมีผู้ที่สืบทอดเจตนารมณ์และสนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการฮ้องขวัญกับอาจารย์เหล่านี้ นอกจากนี้การหวงวิชาที่ตัวหมอขวัญเองได้ร่ำเรียน และไม่ยอมถ่ายทอดให้ผู้อื่นนั้น ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่อาจทำให้อาจมีการสูญหายได้

3. บทฮ้องขวัญบางส่วนที่หมอขวัญได้มีการจดบันทึกเอาไว้แล้วนั้น มักจะจดบันทึกโดยใช้ภาษาล้านนาเป็นส่วนใหญ่ กอรปกับจำนวนผู้มีความสามารถในการเขียน อ่านภาษาล้านนามีน้อย ทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสารในถ่ายทอดวิชาความรู้

4. เยาวชนรุ่นใหม่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตและความเชื่ออันทรงคุณค่า เนื่องจากความเจริญทางด้านวัตถุ ได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตมากขึ้น

5. พิธีและบทฮ้องขวัญ เป็นสื่อสำหรับวัฒนธรรมในรูปแบบเก่า ในขณะที่ประชากรในยุคปัจจุบันได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากโลกตะวันตก เป็นผลให้มีผู้สนใจมีจำนวนน้อยลง นอกจากนี้ บทฮ้องขวัญก็ไม่ได้มีการปรับปรุงหรือพัฒนาจึงทำให้เกิดการกลืนทางวัฒนธรรมและสูญหายไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดตั้งหน่วยประสานงานเพื่อทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาในด้านพิธีการและบทฮ้องขวัญ
2. เผยแพร่ และ ถ่ายทอดภูมิปัญญาในด้านพิธีการและบทฮ้องขวัญให้แก่เยาวชน
3. สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนสนใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีค่ายิ่ง
4. จัดกิจกรรมหรือนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับความเชื่อ และวิถีชาวบ้านที่มีความเกี่ยวพันกับพิธีฮ้องขวัญให้แก่ผู้สนใจ
5. จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับบทฮ้องขวัญ

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2520). เล่าเรื่องเมืองเหนือว่าด้วยประเพณีท้องถิ่น. หนังสือส่งเสริมการอ่านชั้นมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

ชาคริต อนันทราวิน.(2538). บทสุดขวัญ(จังหวัดเลย): ทำไมคนเราต้องบำรุงขวัญ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

นฤมล เรืองรังษี.(2522). คำขวัญเรียกลูกแก้ว: การศึกษาด้านรูปแบบและเนื้อหา.เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

นันทา เบญจศิลารักษ์.(บรรณาธิการ).(2532). สืบสานล้านนา.โครงการหลักนิเวศน์ล้านนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่:บี เอส. การพิมพ์.

บุญทรง วงเวียน. โครงการเรื่องการเรียกขวัญของชาวล้านนา. (2544)

ประคอง นิมมานเหมินทร์ และทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล.(บรรณาธิการ). (2521). ล้านนาไทยคดี.เชียงใหม่:ศูนย์หนังสือเชียงใหม่

มณี พยอมยงค์.(2537).ประเพณี 12 เดือนล้านนาไทย.เชียงใหม่: ส.ทรัพย์การพิมพ์.

รณี เลิศเลื่อมใส.(2541). ผลงานวิจัยเรื่อง “ฟ้า-ขวัญ-เมือง” จักรวาลทัศน์ดั้งเดิมของไทย: ศึกษาจากคัมภีร์โบราณไทอาหม. ปรับปรุงและวิจัยเพิ่มเติมจากวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปริมปราคติไทอาหม” หนังสือเล่มจากโครงการประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมชนชาติไท สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่และศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ร่วมกับศึกษานิเทศก์ การมการฝึกหัดครู.(2537). เอกสารรวมบทความความเชื่อเรื่องพิธีกรรม:ภูมิปัญญาชาวบ้านไทย-ไท.

สมปราษฎ์ อัมพะพันธ์. (2536). ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ: โอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.

สมยศ ต้อยเขียว.(2527) ความเชื่อถือต่าง ๆ : งานปริวรรตจากเอกสารโบราณล้านนา.งานล้านนาศึกษา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการ.(2537). ชีวิตไทยชุดฮิต
ฮอยเฮาเชียงใหม่.

สุจิตร์พิธีบวงสรวงเทพยดา บุรพกษัตริย์ล้านนาและเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่และพิธีบายศรีทูน
พระขวัญ งามสมโภชเชียงใหม่ 700 ปี.(2539). เชียงใหม่: กลางเวียงการพิมพ์จำกัด.

อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นายหวอด คงเที่ยง.(2523).ประชุมเชิญขวัญ.กรุงเทพฯโรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อุบลรัตน์ พันธุมินทร์.(2538). รายงานการวิจัยเรื่อง “ การศึกษาวัฒนธรรมคนล้านนาในพม่า”
ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ตัวอย่างคำปัดเคราะห์โดย นาย ศรีวิชัย ประสาท อำเภอมแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

โอมสัพพะเคราะห์	โอมสัพพบาทว์ก็ขอหื้อตกไปในวันนี้
เคราะห์ผิวเหลืองซีไคล	เคราะห์ซีไรบ่มีของ
ขอหื้อตกไปในวันนี้	เคราะห์กว้างน้ำใหญ่ก็ขอหื้อตกไปในวันนี้
เคราะห์ไฟไหม้ลวนลาม	ก็ขอหื้อตกไปในวันนี้
เคราะห์จำให้ตั้งกว้าง	ก็ขอหื้อตกไปในวันนี้
เคราะห์พี่น้องย่านบ้านเที่ยวเมือง	ก็ขอหื้อตกไปในวันนี้
เคราะห์อยู่บ้านเซ็ดตีน	เคราะห์เที่ยวดินสวักเท้า ก็ตกต้อง
เคราะห์ปีเคราะห์เดือน	เคราะห์วันเคราะห์ยาม
ตั้งอึดตกไปตามผ้าที่แสน	ก็ขอหื้อตกไปตามผ้าที่แสน
ก็ขอหื้อตกไป	ตามพระจันทร์ขอบฟ้าจักรวาล
หื้อตกไปตามต้นไม้	มีดเศร้ายัดตกไปตามพระเสาร์กัลยา หย่อมหญ้า
เคราะห์ทิ้งหลังก็อย่าได้มาอยู่ถ้า	เคราะห์ทิ้งหน้าก็อย่าได้มาชวน
เคราะห์ทิ้งมวลมมืออยู่ 128	เขวดไปตามปลายตีนปลายมือ
ปล่อยหื้อย่อยไปตาม	ปลายตีนปลายมือ ก่อนเทอะ
โอมพุทธเสโรมังคละ	เสโร สวาหะ เทกหาย

အဝီ မေ့လျော့ ၊ ပြီးခြား ၊

မြေသဏ္ဍာန်

မြေပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

မြေသဏ္ဍာန်

မြေပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

တောင်မြေ

မေ့လျော့

ပွင့်ပွင့်

မြေပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

ပွင့်ပွင့်

သေသေ သွားသွား

ตัวอย่างบทสวดปิดเคราะห์ โดย หนานทอง วงศ์นาม บ้านจำบอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

สัพพะ สัพพา	สัพพะเคราะห์สัพภย
เคราะห์ภายในก็หือถอนออก	เคราะห์ภายนอกก็หือถอนหนี
เคราะห์ราวี้แก่งกล้า	เคราะห์ภายหลังอย่ามาถ้ำ
เคราะห์ภายหน้าอย่ามาติด	เคราะห์พาดเป็นโทษ
เคราะห์ร้ายโศกสกัน	เคราะห์พันอันหลายสิ่ง
จะหือม้วยมิ่งคลาไคล	เป็นต้นว่าเคราะห์จิงไรติดแปด
เคราะห์ผิดแผกเป็นกำ	เคราะห์เป็นพรัมาไกล
เคราะห์เจ็บเคราะห์ไหม้	ก็หือแผกหนีไกล
หือตกไปตามเส้นไหม	หือไหลไปตามเส้นด้าย
ด้วยทิพมนต์ย้ายไปสู่เมืองผี	ข้าจักดำเคราะห์หือหนี
ข้าจักตีเคราะห์หือแล่น	ด้วยทิพมนต์แก้วแก่นอาคม
แห่งศรีโคดมตนิเศษ	อันพระพุทธเจ้าเทศเป็นคาถา
สัพทุกขามัพพะยธา	สัพโรคา เคราะห์สลิปสาม
นามลืบท้า เคราะห์เมื่ออย่างเมื่อเตียว	เคราะห์เมื่อเกี่ยวที่กิน
เคราะห์หืออยู่ไป เคราะห์ปีเคราะห์เดือน	เคราะห์วันเคราะห์ยาม
เคราะห์เมื่อหลับเมื่อนอน	เคราะห์บรู๋ปหัน
เคราะห์เมื่อไปมาก็ดี	ก็ขอลีลาคลาคลาตจากเนื้อจากตัว
ในวันนียามนั้น	จุงจักมีเพียงแมตหลิเตอะ

นโมตัสส ภควโต อรหโต สัมมา สัมพุทธัสส

อัจโข อัจโข อัจมงคลโล

อชณั วันนึก็เป็วันดิ

ศรีศุภมังกละอันประเสริฐ

เป็วันล้าเลศยงกว่าวันทงหลาย

เมื่อพระพุทเธ้าตณมีปัญญา

ผาบแก้กล้าประสูติออกมา

จากค็องแม่มารดา

ภายลุนมาออกบวช

ลวดได้ทานะโศคโลกสงสาร

ก็มีในวันนี้

พระกษัตราองค์ำเก่งเอาได้เป็ย

เจ้าภาพแสนเมืองทุกขตา

ได้คำเหลือเต็มได้

ก็มีในวันนี้

เจ้าได้มาช่วยเหลือเกือชวานา

จักมาช่วยเหลือเข้าก็มีในวันนี้

เจ้าจักผูกไผ่น้อยขึ้น

เป็มหาเสนาภาวิริยะ

ได้นำกินริมาปิงเป็ยข้าง

ก็มีในวันนี้

เวสสันตระเจ้า้างได้คินขอบสร้าง

เสวยเมืองพระบุญเรือง

ได้รับราชอินตาเข้าฟ้า

หื้อห้าฝนแก้วหยาดตกลงมา ก็มีในวันนี้

เทพคณาอินตาพรหม

หลายजूดาวทุกเทศท้าวกล่าวว้า

วันดิบัดนี้เข้าผู้เข้า

ฝูงญาติกามวลหมู่जूผู้

กู่ชายฉุึ่งก็มานั่งคิฉ้างจินตนา

หันยังนางผู้เป็โรคา

ลอยว้าขวัญนางบ่แข็งขึ้นกายา

ผิวก็กล้าหมองหม่นเศร้า

ฝูงหมู่พีน้องก็มาร่วมกันทำบายศรีแต่งด้อม ตกแต่งน้อมใส่นมแมว

ควงดอกไม้เก็บมาแถวใส่เป็แถว

บิดนมแมวขาวสะอาด

อันช่างผู้ฉลาดหากลิสนา

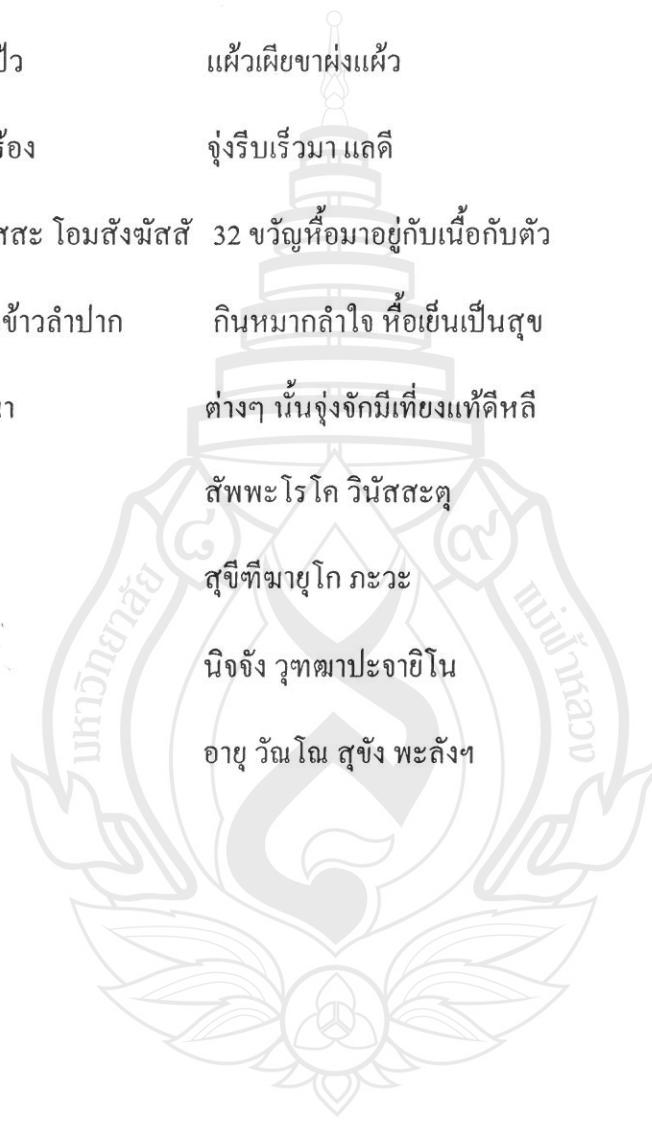
ใส่ตั้งจิ้นปลาอาหารพร้อมเลี้ยง

ใส่ทั้งหมดเคียงปูนปุย	ของกินนานาควรแต่ง
หิวแวนส่องอันนางเกยทรง	แหวนธำมรงค์ที่เกยชุกสอด
เป็นเครื่องหยิ่งแบบทันสมัย	หอมยิ่งลิปสติกสิ่งสำอางค์
สำอางค์ครีมเครื่องกลางครีมต่างประเทศ	จากสเปาไค้แปงสีใส
ขาวผ่องผิววาวห่องวาววี	ทาแล้วเนื้อเกียงสะหรีเป็นจันทร์
มีทั้งเครื่องหยิ่งหมู่อาภรณ์	ของนุ่งนอนบริโภค
เครื่องหยิ่งโลกที่ควรทรง	เข้าจกบงบอกหื้อแต่งใช้ตามประวสงค์
สร้อยสังวาลคำพิพห้หมาบ	ถึงบ่เลาเอามาขัดเนื้อ
ยอมเป็นที่ไผ่เอื้อของคนใช้สมบัติ	หลายเหลือจิงข้าวน้ำจิงอาหาร
ของควาหวานเขาก็พากันแต่งถ้ำ	เป็นของบ่ได้คัจเอาแต่กาบที่กล้วมี
บ่ได้ตัดชีวิตอินทรีย์มาแต่งค้อนทับถม	กล้วเป็นกาขกรรมผิดศีลธรรมพระเจ้า
ขาดเมตตาเส้นเกล้า	ซึ่งพาหื้อสูทังหลายรับรู้
บ่ยอมหื้อมีกิ่นกู่	อันจกบาปเมื่อภายลุน
บ่มีอันใดเท่าบุญศีลธรรมพระเจ้า	หากเป็นขาวพิเศษป้ากถ้วนเกล้า
จักช่วยหื้อพ้นจากโรคาสรรพสง์โกชนะ	สูตังหลายก็เก็บมาตำไว้ถ้ำ
ขวัญนางอย่าได้เดินจากตัว	ผู้เข้าจกเรียกร้องจูงมามา
มาชมบุปผามาลาหลายกำ	คังผู้เข้าจกร้าเชิญชม
มีตั้งดอกสบันงายม	และดอกพรวาดอกเอียง
ซึ่งน้ำวบัญชากาหลง	มีตั้งดอกบัวระหงหลายสิ่ง
สรรพสิ่งหมู่อาลัย	มีตั้งดอกหอมไกลแลหอมก้อย

ดอกคำม่อน้อยกลิ่นหอมดี	ดอกจำขามมีผิวสว่าง
สรรพต่างหมู่บุปผา	มีดั่งเอียงหมาขนาแลเอียงหมาขโท่ง
ดอกคำตาโก่งแลคำแท้	ชวนใจหื้อตาชื่นนาคอกราตรี
จะหื้อไปหนีและตื่นเมื่อไปกล้าย	สะหลีคสะแล่งอุนอน
ผายพะกิ่งหอมนวน	และดอกกิ่งแก้วสุชาดา
มีกรรมนิกาดอกเทียนดอกอด้ัน	มันช่างเปลี่ยนหลายสี
ดอกเอื้องจี่แลดอกแก้ว	หอมบ่แล้วชื่นเชยบาน
สะหลีคสังฐานขอมบานแบ่งสร้อย	มีดั่งจำปาจำปีใหญ่้อยสรรพหมู่มาลัย
แม้นมีที่ไกลแลที่ใกล้	ขอหื้อรีบไปหารีบต้นแต่งดื้อน
มีดอกมะลิซ้อนและอินทนิ	หอมเจียงจินกลิ่นฟุ้ง
บ่ดอกผักบุ้งและดอกเกณฑ์จันทร์	มีดั่งสันฟ้าอ่อน
งามบ่ผ่อนชั่วชวนใจ	ดอกบัวไหลและบัวน้ำ
บัวกาบช้าเลียเมียงเมิน	ดอกบัวเงินแลกุหลาบได้มากหลายสี
มีกลิ่นชั่วเข้าภู่เผิงเฟ้าสอคบินตอม	มีดั่งดอกกาลอมแลบุญนาค
เก็ดถวาแลหอมนวน	ดอกคำแสนแลคำเก็ดเก้า
สัตว์พระยาอินทร์เตรียมเขตใกล้	หากเตรียมได้เวียนหอมยิ่งกว่าเมืองอินทร์
เมื่อขัวญนางได้มาสัมผัสถูกต้อง	ขอหื้อ 32 ขัวญ
อันเป็นรวมแบ่งพี่น้อง	จูงเร่งรีบเร็วมา
หื้อขัวญมาอยู่เรือนมุงหนา	เป็นหลังคาวมุงหย่นกว้าง
เป็นที่นางได้สร้างฟ้าเพ็งบุญ	ญาติพี่น้องฝูงหมู่พฤก
พากันเชยคุณปกหอมไว้ไว้	ตั้งวันตกเหนื่อออกได้

พากันหลังมาใจ	ตั้งปุ่นก็มีอาลัยใจข้อง
อันเป็นเพื่อนพ้องอยู่บ้านของเดียวกัน	ขวัญนางจูงมาเร็วๆ อย่าได้เดินช้า
ญาติพี่น้องก็มานั่งถ้าเฝ้าขวัญนาง	อย่าไปมัวเมาเมืองท่าน
อันเป็นเมืองผี	แม่นไปตกหนียายหยั่นกว้าง
อันเป็นที่สร้างหมู่ปูปลา	คือสมุทรคงคาก็เลขถมขนาด
ก็หื้อผดผาดพ้นจากภัยขยา	เอาตัวแห่งนางออกมาหื้อได้
ด้วยฤทธิ์แก้วแก่น ไซ้เลิศล้ำดวง	ขวัญนางอย่าไปสะระหลงเทศท่อง
อันเป็นเขตห้องบาดาล	ที่ไอสวรรคกรปกครองอยู่
มีปลาอานนที่อ้อมออบคู่สิเนหา	บ่เป็นที่พระพุทธลงมาเกิด
บ่ผาเสริฐกว่าเมืองเรา	ขวัญอย่าไปมัวเมาเกี่ยวข้อง
จูงพิภพออกมาอยู่ห้องเมืองเรา	อันเป็นที่ไหว้สาสนพระพุทธเจ้า
อันจักได้ท้าวอยู่เข้าถึงสวรรค	พำเพิงบุญหื้อปิ่นได้รอด
เมืองแก้วยอดนิพพานา	ขวัญนางอย่าไปอยู่ตามโถ่งนาแลป่าช้า
อย่าไปเที่ยวท่องถ้าในเขตห้องเมืองผี	ขวัญนางอย่าไปอยู่ชุมคีรีแลหิมาเทศ
เป็นเพื่อนหมู่เผตแลผี	ขวัญนางอย่าไปอยู่วนเวียนจักรวาลขอบกว้างขงตา
ท้าวคูหาเป็นเพื่อนยักษ์ผียักษ์ขยา	ผีพงคดแลเสื้อห้วย
ขวัญนางอย่าไปอยู่ด้วยนาคน้ำนาคี	อย่าชวนกันไปอยู่สระสระหรี
มีวังลึกใหญ่สนุกไขข้อง	อยู่กับด้วยหมู่ปูปลา
ขวัญนางอย่าไปแสวงโภชนาแลเครื่องห้อย	อย่าชวนกันไปร่ำร้อง
กลางเขื่อนถ้ำคองคอน	อย่าไปวิงวอนทุกซั๊ก
ข่าน้ำหากเหลือกิน	ของเจียงกินและเครื่องห้อย

เขาก็หามาห่มป้อง	มีนี้พรั่งพร้อมจูงอย่างพันอัน
ขวัญนางอย่าไปรื้อนอกตีจากโคลคลา	จูงเลี้ยงเห็นผู้ข้าหันมานั่งถ้ำกองเถิง
บ่หื้อขวัญนางได้ชี้ช่องทุกซอกซาย	บ่หื้อขวัญนางได้ลำบากหัวใจ
จูงมาไวไวเนื้อเจ้า	ขวัญนางอย่าได้ผะผากหน้าเสียวโด้น
อย่าไปวนเวียนท่านท้าว	อันเป็นเขตแดนไกล
ขวัญนางอย่าไปปลอมแป้ว	แผ้วเพียงผางแผ้ว
กันว่าไฉนเสียงข้าเรียกร้อง	จูงรีบเร็วมา แลดี
โอมพุทธัสสะ โอมธัมมัสสะ โอมสังฆัสสะ	32 ขวัญหื้อมาอยู่กับเนื้อกับตัว
ต่อนี้ไปหน้า ก็ขอหื้อกินข้าวลำปาก	กินหมากลำใจ หื้อเย็นเป็นสุข
ปราศจากโรคาพาธินา	ต่างๆ นั้นจูงจักมีเพียงแท้ดีหลี
สัพพัตติโย วิวัชชันตุ	สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มาเต ภาวัตวันตะราโย	สุจีจี่ขมายโก ภาวะ
อภิวาทะนะสีลิสสะ	นิจจัง วุฑฒาปะจาบีโน
จัตตารอ ธัมมา วัฑฒันติ	อายุ วุณ โณ สุขัง พะลังฯ

ပတ်စံပုၤ နွံပုၤကျၢၣ်

ပွဲၤဂွၢ်

သဏ္ဍိၣ် သဏ္ဍိၣ်

သဏ္ဍိၣ်ဂွၢ် သဏ္ဍိၣ်ကျၢၣ်

ဂွၢ်ကၢၤဂွၢ်ငံၤပိၣ်ညးၤဒုၣ်

ဂွၢ်ကၢၤဂွၢ်ညးၤဒုၣ်ပိၣ်ညးၤဒုၣ်

ဂွၢ်ခၢၤဝီၣ်ဇၢၤ

ဂွၢ်ကၢၤဂွၢ်ညးၤဒုၣ်မာၤဆၢၤ

ဂွၢ်ကၢၤဂွၢ်ညးၤဒုၣ်မာၤဆၢၤ

ဂွၢ်ကၢၤဂွၢ်ညးၤဒုၣ်မာၤဆၢၤ

ဂွၢ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ဂွၢ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ဝးၤပိၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

လှၢ်တၢ်ဂွၢ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ဂွၢ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ဂွၢ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ဂွၢ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ဂွၢ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ပိၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ပိၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

သဏ္ဍိၣ်ဂွၢ်သဏ္ဍိၣ်ဂွၢ်

သဏ္ဍိၣ်ဂွၢ်သဏ္ဍိၣ်ဂွၢ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်ညးၤဒုၣ်

ငြိုးငြိုးမိုးမိုး
ငြိတ်ငြိတ်

ငံ့ငံ့လီလီ
ငြိတ်ငြိတ်
ငြိတ်ငြိတ်

ငါ့သံသရာ

ငှာတော့ သူတော့ ဒုစာတော့ သမ္မာ သူတော့

ဒုက္ခသော ဒုက္ခသော ဒုက္ခသော ဒုက္ခသော

သိက္ခာမာပေး ပေးပါမိ

ပျော်လို့ ချစ်မိကွာဝေး

မိုးရေကလွှာစိတ်ပျော်

မေ့ရကေကျော်ပါ သူတို့အနာမာ

ဝတ္ထုတော်မူမှာ

ဘာသာအနာမာအနာမာ

လွန်ခဲ့တဲ့အခါမှာ

ငါ့ငြိတ်

ငါ့ငါ့တော့အခါမှာ

တော့ဘာသာအနာမာ

ငါ့ငါ့အခါမှာ

ငါ့ငြိတ်

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

တော့အခါမှာ

ကံ့ကော့ၤ ဟိုၤ ငံၤ ငွၢ် ငွၢ် ငွၢ် ငွၢ်

သျှဝါၤ ငွၢ် ငွၢ် ငွၢ် ငွၢ်

မိၤ ဟံၤ ငွၢ် ငွၢ် ငွၢ် ငွၢ်

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဒုၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

သေၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ပျၢ် ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

သံၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

မိၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

သေၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

သျှဝါၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ပံၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ပံၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

မိၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

တံၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

သေၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ပျၢ် ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

သံၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

မိၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

သေၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

သျှဝါၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

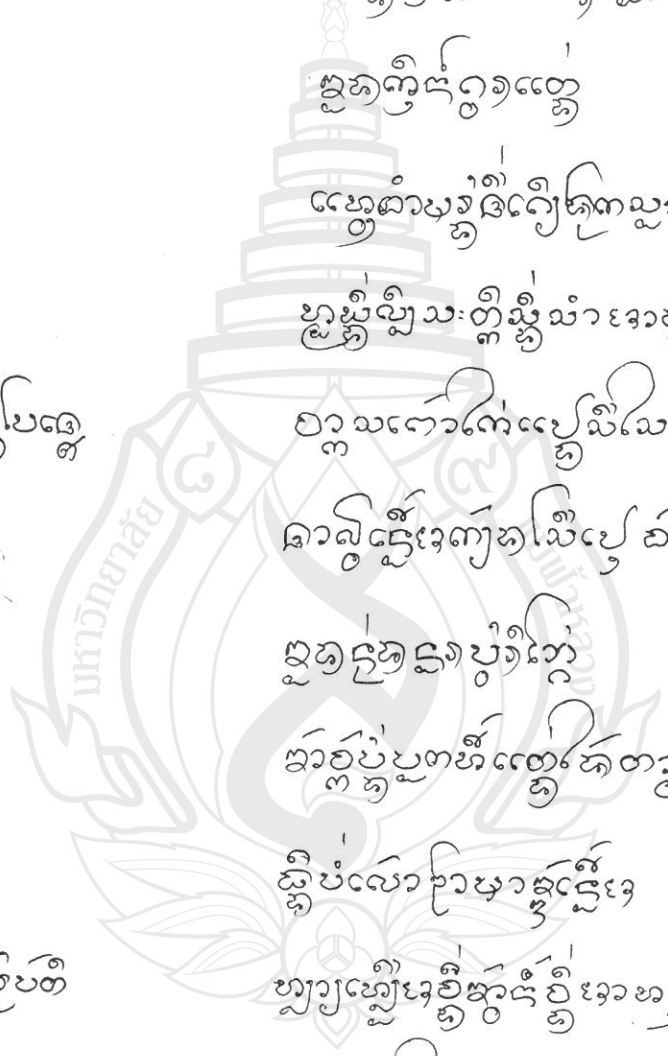
ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ပံၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

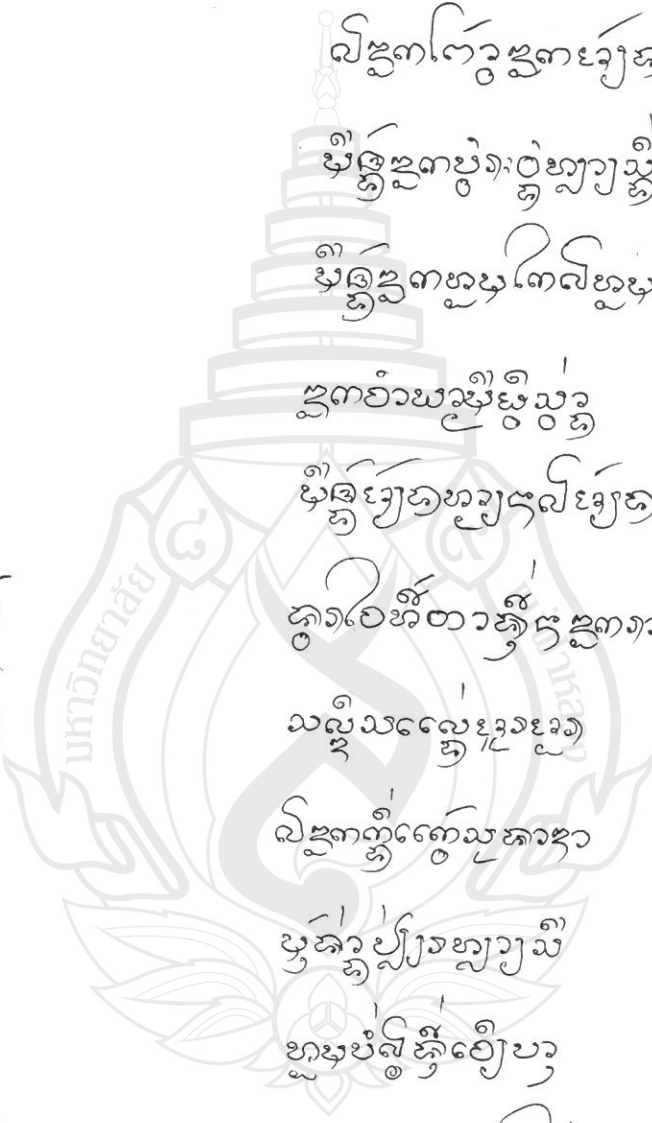
ပံၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ပံၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ ဣၤ

ပွဲဒါးခါးပုလဲတီၢ်သမုၤဂၤဝဲ
 စံၣ်တီၢ်တံၢ်တၢ်သၤသၤတီၢ်တၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 မာၤတီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 မိၣ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 သၤတီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 သၤတီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်တီၢ်

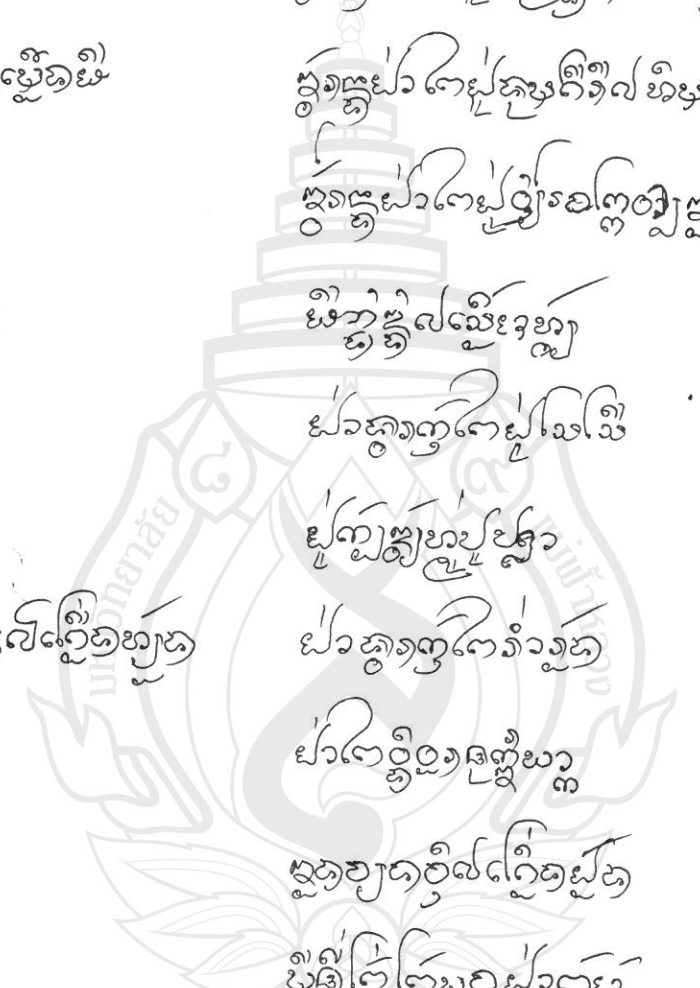
ဟၢၤတီၢ်တီၢ်တီၢ်
 သၤတီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်
 တီၢ်တီၢ်တီၢ်

မိုးပျော့အာဒွေဗျာမိဗ္ဗာသိဇေဗာ
ပံပလေပျတော့အိတ္တေဝ
ဗတဒိကဗမာပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေတုသေဝန္တိသတန္တိ
မ္ပိတဏှာပဒဂ္ဂန္တဂ္ဂ
မာလကောဗ္ဗတေကောဗ္ဗတေမ္ပိတေမိ
ပျေဟမေလ်မိ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
မ္ပိတဏှာပဒဂ္ဂန္တဂ္ဂ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ

ပံပလေပျတော့အိတ္တေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ
ဒွစ္စတိကေပုပ္ဖတမ္ပိတေဝ

ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

ပေတေညာဏ်ပေ

ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

ပေတေညာဏ်ပေ

ဝိညာဏ်ကောပညာပေ ၂၂ ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

ဝိညာဏ်ကောပညာပေ ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

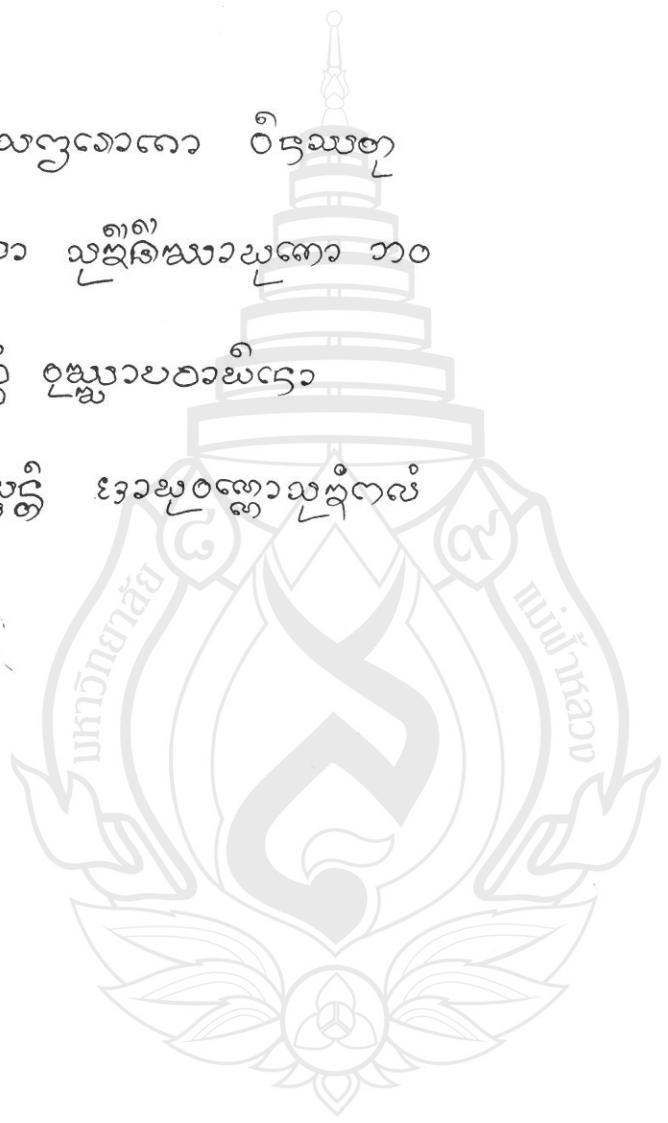
ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

ဝိညာဏ်ကောပညာပေ ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

ဝိညာဏ်ကောပညာပေ ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

ဝိညာဏ်ကောပညာပေ ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

ဝိညာဏ်ကောပညာပေ ဝိညာဏ်ကောပညာပေ

ตัวอย่างคำขวัญแต่งงานบ่าวสาว โดยนายค่านอง นวลด้ว อำเภอกิ่ง จังหวัด เชียงราย

อชชะชัยโส อชชะชัยโย อชชะมังคะโล อชชะในวันนี้ ก็เป็นวันดี
เป็นวันไชยาดิถีอันใสเปล้า เป็นวันมุงมั่งเต้าเลิศลาภา พิมพาแม่ชุ่นจิว
มาได้เจ้ากำดังกา เจ้าเงาะมาได้แม่รจนา
ก็เป็นวันนี้เนอเจ้าเป็นวันมังคละ ดีแต่เล่าเลิศเนืองนอง
เจ้าสัพพะสิทธิ์หน่อเต้า มาได้นางเทพโกษร
ได้เสวยนครบุรีใหญ่กว้าง เป็น สิริมงคล สะหลังลิตเนืองนอง
นักปราชญ์กล่าวไว้ว่า เป็นวันหัวเรียงหมอนแมนหมั้น สองเจ้าเจืองจั้น
ได้สมเป็นคู่หน่อฝั้วเมีย ธรรมพระกล่าวไว้บ่ตุมหายเสีย
เหตุที่เราได้มา เป็นผิวเป็นเมียตามธรรมพระเจ้า บุปเพสันवासเจ็ดชั่วชาติล่วงแล้ว
เคยได้เป็นผัวรักเมียแปง ธรรมพระกล่าวไว้ ท่านได้แถลง
เหตุที่เราจักได้กันเป็นผัวเมียแปง ก็มีสองอย่างเนอเจ้า
เคยได้เป็นผัวเมียกันแล้วเล่า ในอะเนกะชาติกันเกิดมาโลกาโลกนี้
ก็ได้มาปะกันแถมแล้วไซรับโคคา อย่างหนึ่งนั้นนา เมื่ออยู่ในโลกาโลกนี้
ตามพระกล่าวไว้ไซปันได้จ้วยเหลือกันและกัน ทุกสิ่งสองอย่างนี้ก็กลับกลายเป็นผัวเมียไปทั่วหน้า
อุปมาเหมือนดอกบัวบานไซ่ซำก็อาศัยน้ำบ่ตม ตัวไปสมคินโคว่ กรรมเวรไล่ติดตามก็เหมือน
สองเจืองเจ้าได้มาสมรสกันนี้เล่า เป็นกรรมแต่งสร้างหากตามมา
บัดนี้ข้าพเจ้าจักปิดเคราะห์ ออกจากกายาแห่งสองเจ้า
ตั้งเคราะห์ปีเดือน ยามนั้นเล่า ก็หื้อตกจากกายังตั้งเคราะห์ปีเดือน
วันร้ายกาจเคราะห์ปลาดเดินจร เคราะห์เมื่อนั่งเมื่อนอนเหน็ดเหนื่อย
เคราะห์เมื่อไขป่วยกายา เคราะห์โรคาอุบาทว์ ตั้งเคราะห์นพคตตัวจน
เคราะห์ลมฝนปีวเป่า เคราะห์ใหม่เก่าเมินนาน
เคราะห์เมื่อคินบ่หัน เคราะห์เมื่อวันปู้ร้อ อย่าได้มาชุกอยู่กายา

สามสิบสองเคราะห์เมื่อวันพุธ	นานาอาจอ้าง ตังเคราะห์เสื่อหมีและช้าง
เคราะห์ช้างม้าหมูวัวควาย	หือตจากกายาของเจ้า
ไปวันนียามนี้ฟ้าตั้งน้ำตกจากใบบัวใบบอน	สมตั้งคำพระชินวรกล่าวไว้ว่า
สัพพะละ สัพพะทา	สัพพะทุกขาสัพพะยา สัพพะโรคา วินาศสันตุ
สามสิบเคราะห์ก็ตกไปพร้อมเพรียง	พี่น้องมิตรแก้วสหายคำ ก็มาตกแต่งงามดี
เขาก้เย็บบายศรีขอบขัน	บิดเป็นมันหลายสิบจัน ไสยองพาน
สัพพะดวงดอกงาม	มีตั้งดอกมะลิซ้อนและสบันงา
มีตั้งดอกเก็ดตว่าแลลาคำหือ	มีตั้งดอกกำลือและกำหลง
มีตั้งดอกชะโยงและดอกกุหลาบ	หอมสลาบถึงพรมดูปูนชมปูนผ่อ
งามแต่หน่อเหลือเกิน	ผู้ข้าขออัญเชิญสามสิบสองขวัญ เจือเจ้า
ไปตกอยู่ยังท่าหน้า	เป็นเปื่อนปูปลา แม่นไปตกอยู่รัญญา
กลางเดือนกว้าง เพื่อนแก้วเสื่อสิงห์กระทิงแรดช้าง	ก็เชิญรีบเร็วมา แม่นไปตกเหวดกหาต
ตามผาลาดและดอยขัน	ผู้ข้าจักเรียกร้องเอาสามสิบสิ่งขวัญเจือเจ้า
หือมาในกาละบัดนี้เล่า	หืออยู่สร้างที่กายา หือมาเสวยบุญจาหลายสิ่ง
จันปลายิ่งของมัน เขาตกแต่งท่ามีมา	ขอเชิญขวัญเจ้ามารับลากลาภา
ขอเชิญ มาตั้งสองขวัญเจือเจ้าได้ยิน	ผู้ข้าเรียกร้องเล่ามาพัน
กันสามสิบสองขวัญมาพร้อมกันแล้ว	ผู้ข้าจักผูกข้อมือถือขวัญสองเจ้าตั้งแต่นี้ต่อไป
เล่าขอหือสองเจ้าอยู่เจริญดี	มัดมือเบื้องซ้าย บ่หือขวัญเจ้าหนี
หือมีความดีสมสู่สร้าง	อย่าเป็นหม้ายเป็นร้าง คุมเงินยวาวะจีวัง
เป็นผิวเป็นเมียกันอย่าผิดอย่าเถียงกัน	เป็นโกลานันอย่างอ้ออย่างอัน
กับผิวเป็นไฟหือเมียสายใจจุงเป็นน้ำเที่ยงเจริญดี	โกรธสังอันใดเล็กน้อย อย่าไปฟังกพ่ายหนี
หือพิจารณาดี ๆ หือมันถูกต้อง	อย่าเป็นฆ้องตำแข่งบ่เป็นมงคล
มัดมือเจ้าสองคนก็หือมีปราณีแผ่กว้าง	อย่าไปคิดร้าง หือคิดเป็น ผัวหนึ่งเมียเดียว
ข้างผัวนั้นล่ำก็หือเจ้าผ่อเสียงเหลือว	กระทำการอันใดก็อย่าไปตามใจเองเดียว

หื้อปรึกษากันเนอเจ้า สัจจะทะมะจาคะ ธรรมสี่ประการนี้เล่าอย่าได้ประมาทหลงลืม
เมื่อมีธรรม 4 ประการนี้ไว้บ่ได้ขัดชิน เพียงมีอายุยืนเจริญก้าวหน้า บ่ได้ตกต่ำจำเียงเจริญดี
อย่าได้เป็นผัวเปรตเมียผี หื้อเป็นผัวแสงเมียแก้ว
เที่ยงจักก้าวหน้าไปบ่แคร์ว เข้าสู่ความเจริญไป
ชัยยะตุ ภาวังชัยยะมังคะลัง สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรคา วินัสสันตุ มาเต ภาวัตวันตะราโยสุชี
ที่หมายโก ภาวะอะภาวา ทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฒตมาปัจจายิโน จัตตาโรธัมมาวัตตณฺณติ อายุวัณโณ สุขัง
พลัง

ဝိသုဒ္ဓိသတ်

အနန္တသေအနန္တအညော

အနန္တဒြေဇီ

ဥဒ္ဓါရ်ပျဉ်း

ပျဉ်းကျွဲနီဝါပံင်သေ

ပျဉ်းပုလဲပုလဲတံင်သေသဘာ

ဥဒ္ဓါရ်ပျဉ်း

အာဒါဒါတံင်သေ

ဒါဒါဒါဒါဒါဒါ

ရံပျဉ်းဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါဒါဒါဒါဒါ

အာဒါဒါဒါဒါဒါ

ဒါဒါဒါဒါဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါဒါ

ဒါဒါဒါဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါ

ဒါဒါဒါဒါဒါဒါ

အာဒါဒါဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါဒါ

ရံပျဉ်းဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါဒါ

ဒါဒါဒါဒါဒါ

အာဒါဒါဒါဒါဒါ

ဒါဒါဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါ

ဒါဒါဒါဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါဒါ

ရံပျဉ်းဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါဒါ

ပျဉ်းဒါဒါဒါဒါ

ဤဂေါတမီဗုဒ္ဓဘုရားပုံသွား

သဒ္ဓိတိယော ဝိဝနန္တိ သဗ္ဗဘောဂော ဝိဒ္ဓယတု ဗျာဇေ

ဘဝဗုဒ္ဓိဗျာဇယာ သုဗ္ဗိ နိဗ္ဗာနဇာတော ဘဝ ဧကဝိဝာဇဒုမိလိယာ

ဣဒ္ဓံ ဣဒ္ဓံ ပဗ္ဗာမိဇော ဗုဒ္ဓာဘော ယဗ္ဗာ ဝဇ္ဇန္တိ ဧကယ

ဇော သုဗ္ဗိ ဇာမိ

ตัวอย่างคำเรียกขวัญมัดมือคู่บ่าวสาว โดย นายคำนอง นวลด้ว อำเภอกิ่งยาง จังหวัดเชียงราย

อั้งชะโส อั้งชะจ้ายโย	อั้งชะลิลลาโก อั้งชะ อุตตะโม
อั้งชะในวันนี้ ก็เป็นวันดี	เป็นวันศรีจ้ายยะ อมริสะโจค
ป็นจากตุกขโศกกังวล	เป็นวันมงคลอันแก่นกล้า
ไต้ลุ่มฟ้าว่าเป็นวันดี	เต้จะมืองอาจ
เป็นวันพระยาเวสสันดรราช	พรากป่าไม้มาเมือง
มีเต้จะเรื่องผาบฟ้า	ตุกแหล่งหล้าผาบแสนไทย
แขกเมืองไกลด่านด้าว	ร้อยเอ็ดตัวขาบสมปาน
บัดนี้วงศวานญาติกำแห่งเจ้า	ก็มานั่งอยู่เฝ้ายังยาย
นั่งเป็นสายเป็นหมู่	ตาเครื่องสู่ทูลขวัญ
มีจ้อนบ่อผ่อน	มีตั้งข้าวอ่อนตั้งสำลี
มีตั้งกัตตะรีและกล้วยอ้อย	หวานจิ้นจ้อยเอาใจ
เครื่องครวี่ในครบกู้	มีตั้งข้าวเหล้าหมู่สุรา
หอมกลิ่นคันธาดูอาจ	แก้งอ่อมลาบเต็มขัน
จิ้นหม่มันปังข้าว	หอมรสตัวเรือนไฟ
แต่งตำไปตามเกียรติ	ของวิเศษเป็งปาว
น้ำแดงน้ำขาวมีครบไคว	ตั้งแม่โขงแสงโสมชวดใหญ่และโซดาแอม
สีแดงแถมของมีมาใหม่	เขาดกแต่งไว้หากเป็งปาว
สลุงเงินขาวใบใหญ่	ดาบายศรีแต่งไว้ปายบน
เป็นขันมงคลแก้จิ้น	เอาดอกปักขันขาวแดง
ก็มาจ่างแยงจ่างใส	มีตั้งฟ้ามุ่ยไต้และเอนจันทร
ตั้งดอกเอื้องคำและกันนิเกด	ดอกสลิดเตศและเกียงคา
มีตั้งดอกเก็ดทะหวาสะบันงาหอมอ่อน	มีตั้งดอกช่อนน้อยกลิ่นหอมดี

สารภีหอมสะวาด	หอมชรามเอาใจ
ตั้งดอกเกียงเหมยไฮถามอ้า	หอมตัวฟ้ายิ่งควรดม
มีตั้งสลิดหลวงและสะแล่ง	เขาดกแต่งไว้หากดูงาม
มีตั้งดอกสามเหมยและเกตุแก้ว	เบญจมาสเข้าปักแซมซอน
ดอกหอมพออนนพิวอ่อน	ดูงามจะจ๋อนปอดำ
ดอกนานาต่าง ๆ	บ่ออาจอ้างจักคณะนา
ตั้งดอกเอี้ยงหมายนาและดอกคำใต้	หอมชะใช้ตัวแผ่ในดง
ตั้งดอกบัวปงและบัวน้ำ	บัวกาบงามล้ำและดอกตำเหิน
ตั้งดอกเอี้ยงเงินและเอี้ยงขาบ	ตั้งดอกกุหลาบได้มากหลายสี
กลิ่นหอมดียั่วเย้า	คู่เผิ่งเฝ้าลำบินต่อม
ตั้งดอกคะยอมและบุญนาค	มีกลิ่นรสเร้าหากหอมนวล
ดอกคำนวลเกี้ยงแก้ว	ดอกชำพอบานแต่เข้าบ่อมีเวลา
กลิ่นปิดมาหอมยิ่ง	มะลิซ้อนมีกลิ่นเอาใจ
ดอกหอมไกลกิ่งก้อม	เขาเก็บมาส้อมแต่งดวงดา
ตั้งดอกพุทราและชะมอก	มาใส่ขันดอกไว้ทูลขวัญ
งามโสภันวิโรจน์	งามแต่โสดปอดำ
ลััพพะโกคาเครื่องหย่อง	มีพรำพร้อมจู้จัน ๆ
มีตั้งแพรภักดิ์เสื้อผ้า	มีตั้งเครื่องง้าอาภรณ์
ของนุ่งนอนบริโภค	ของแต่งหย่องในโลกโลก้า
มีตั้งแวงคำชาและต่อตัน	เขาดกแต่งหากงามดี

ကိစ္စကမ္ဘာပညာပညာပညာ

အနန္တသေအနန္တအေးဗျော

အနန္တသိဝိလာဘော အနန္တဥတုဖော

အနန္တဒြေဗ္ဗဒိင်္ဂိယော

ပျော်လှပျော်လှအနန္တသိဝိယော

ဤစာအုပ်အုပ်စု

ပျော်လှပျော်လှအနန္တသိဝိယော

တော်လှပျော်လှပျော်

တော်လှပျော်လှပျော်

ပျော်လှပျော်လှပျော်

တော်လှပျော်လှပျော်

မိုးတေအနန္တအေးဗျော

အနန္တသိဝိလာဘော အနန္တဥတုဖော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

အနန္တသိဝိလာဘော

သျှင်တော်ဝင်ပေ

ပျော်ရွှင်လှစွာ

ဝိညာဉ်ကျေးဇူး

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

မိမိအဖို့အကျိုးအမြတ်

သဘာဝပညာ

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

မိမိအဖို့အကျိုးအမြတ်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

အိန္ဒိယနိုင်ငံတော်

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

ဘုရားရှင်တို့

သဗ္ဗကောသလီတို့

မိုးရွာသွန်းသော

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

မိုးရွာသွန်းသော

ရွာတို့

အောက်မြို့နယ်

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

မိုးရွာသွန်းသော

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

အောက်မြို့နယ်

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

မိုးရွာသွန်းသော

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

အောက်မြို့နယ်

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

အောက်မြို့နယ်

မိုးရွာသွန်းသော

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

အောက်မြို့နယ်

မိုးရွာသွန်းသော

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

အောက်မြို့နယ်

မိုးရွာသွန်းသော

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

မိုးရွာသွန်းသော

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

အောက်မြို့နယ်

မိုးရွာသွန်းသော

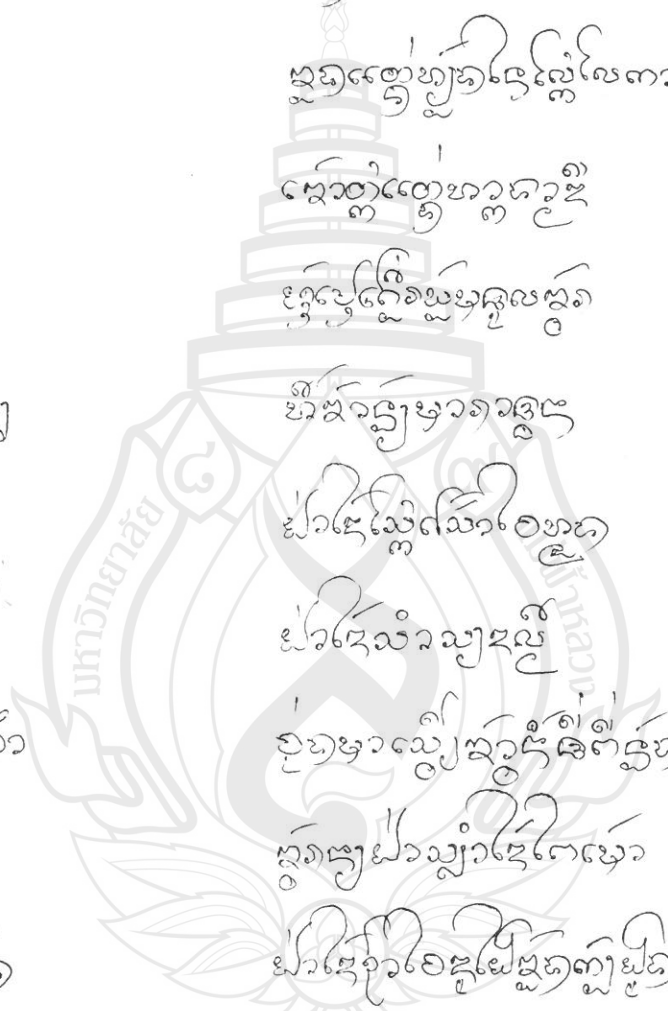
ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

အောက်မြို့နယ်

မိုးရွာသွန်းသော

ပစ္စယုဒ္ဓါရီတို့

အောက်မြို့နယ်

နှစ်ပျော်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းစွာ
 ခေတ်စားဆန်ပွဲပွဲပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ပြေပျော်ပွဲပွဲပွဲ
 နှစ်ပျော်ရွှင်ဖွယ်
 နှစ်ပျော်ရွှင်ဖွယ်
 နှစ်ပျော်ရွှင်ဖွယ်
 နှစ်ပျော်ရွှင်ဖွယ်
 နှစ်ပျော်ရွှင်ဖွယ်
 နှစ်ပျော်ရွှင်ဖွယ်

ပါးစပ်ပွဲပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ပါးစပ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ
 ခေတ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ

သင်္ဂြိုဟ်စေ ဝိဇ္ဇာတိ သဗ္ဗညုတေ ဝိသုဒ္ဓိတေ နာမေ
 ဘဝတုန္ဒရီသေ သုဗ္ဗိန္ဒြိယာယုတေ ဘဝ နေကိတာဒိဒ္ဓိသိလိယ
 ငါးစွဲ ဝိဇ္ဇာ ဗာစာပိဋေ ဗဟုသော သမ္မာ ဝိဇ္ဇာ နေသယ
 ဝဏော သုဗ္ဗိ ငါလံ

ตัวอย่างคำขวัญแต่งงาน โดย นายค่านอง นวลตัว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

วันนี้เนื้อเจ้า เป็นวันมังคะละ	ดีแท้เล่าเนืองนอง
เจ้าจ๊กประสิทธิ์หน่อเท้า	มาได้นางเทพไกรสร
ได้เสธยนคะพาริใหญ่กว้าง	เป็นวันมงคลสร้างเลิศเนืองนอง
นักปราชญ์กล่าวไว้ว่า	เป็นวันหัวเรียงหมอนแมนหมั้น
สองเจ้าเชื่องซ้น	ได้มาสมทบกันเล่าผิวเมีย
คำพระกล่าวไว้ว่าจงหายเสีย	เหตุที่เราได้มาเป็นผิวเมียกัน
ทำบุพเพสันนิวาส	ลืบเชื้อชาติห่างแล้ว
เคยได้เป็นผิวและเมียแปง	คำพระกล่าวไว้ว่า
ได้แถลงเหตุที่เราได้มา	เป็นผิวเมียแปงก็มี 2 อย่างเนื้อเจ้า
กันเป็นผิวเมียกันแล้วเล่า	ในอนเกชาติอันเกิดมา
ในโลกาโลกนี้	ก็ได้มาปะกันแถมแล้ว
ใช้บโคคลลาอย่างหนึ่งนั้นนา	กันเกิดมาในโลกาโลกนี้
ตามพระเจ้าชี่ไกลก่อน	ได้ช่วยเหลือกันละอันและสิ่ง
ก็เหมือนสองเชื่องเจ้า	ได้มาสำเร็จกันนั้นนา
เป็นกรรมแต่งทางหากพามา	บัดนี้ข้าพเจ้าจ๊กบางอ้อ
ออกจากกายาสองเชื่องเจ้า	ทั้งเคราะห์ปีวันเดือนยาม
นั้นแล้วก็หือตกออกจากกายา	ทั้งเคราะห์ปีวันเดือนร้ายกาจ
เคราะห์ประหลาดเดินจร	เคราะห์เมื่อนั่งเมื่อนอนเหน็ดเหนื่อย
เคราะห์ไข้เมื่อป่วยกายา	32 เคราะห์น่านาอาจอ้าง
ทั้งเคราะห์เสื่อหมีและช้างวัวควาย	ก็ตกออกจากกายาสองเชื่องเจ้า
เหมือนน้ำกลิ้งจากใบบัวใบบอน	สมดังคำพระภูธรกล่าวไว้ว่า
ขอสังอันใดและน้อย	อย่าไปพึ่งผายละหนี่
หือพิจารณาหือมันถูกต้อง	อย่าได้เป็นช้อนตำแย่ง บ่เป็นมงคล

ข้าจกมัดมือเจ้าสองคน	หื้อมีความปราณีแผ่กว้าง
อย่าได้คิดร้าย	หื้อคิดเป็นผัวหนึ่งเมียเดียว
ข้ามช้วนันเล่า	หื้อเจ้าหมั้นผ่อเหลียว
จะทำอันใด	อย่าไปตามใจเอ็งเดียว
หื้อปรึกษากันเนื้อเจ้า	สังธรรมขันตี
จากระธรรม 4 ประการ	มิไ่วอย่าได้ประมาท หลงลืม
เมื่อมีธรรม 4 ประการนี้ไว้	บได้ขัดขึ้นเที่ยงอายุยืน
เจริญก้าวหน้า	บได้ตกต่ำถึงจิ่งเจริญก็
อย่าได้ไปเป็นผัวผิดเมียผี	หื้อเป็นผัวแสงเมียแก้ว
เที่ยงจักไปก้าวหน้าก่อนแล้ว	เข้าสู่ความเจริญไปก่อนเทอะ
มา 32 ขวัญเจ้า	ทั้งสองมาพร้อมแล้ว
จะหื้อไปอยู่ที่สระวันตกวันออก	หนได้หนเหนื่อ
ทิศหรีดี ธรณี สามทิศ	ก็ออกไป
ก็หื้อปีกป่อยคืนมา	มาอยู่กับเนื้อกับตัว
กับเข้ากับคิง	กู่เข้ากู่ขวัญเทอะ
ชัยตุภวัง ชัยมังคลัง สัพพีติโย วิวัสสันตุ สัพพะโรโค วินาสตุมาเต ภวัตวันตราโย	
สุชีตีมายุโก ภาวอภิวา ทะนะสีลิสะนิจจิง วุฑฒา ปัจจายิโน	
จัตตารโ อัมมาวัททันติ आयวันโน สุขัง พลัง สาธุ	

သမ္မာဓိတေဇာ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာပေဋ်ပိဿ

ဒီဇေဇာဓိတေဇာ

ဓိတေဇာပိဿပိဿ

ဗျာဒိန္ဒြေဓိတေဇာ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿဓိတေဇာ

ဓိတေဇာပိဿပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿဓိတေဇာ

ပေဋ်ပိဿပိဿ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿဓိတေဇာ

ဓိတေဇာပိဿပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿဓိတေဇာ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿဓိတေဇာ

ပေဋ်ပိဿပိဿ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာ

ဓိတေဇာပိဿပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿဓိတေဇာ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿဓိတေဇာ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ဒိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာ

ဝှိန္ဒြေဓိတေဇာပိဿ

ပေဋ်ပိဿပိဿဓိတေဇာ

နိဗ္ဗာန်ဘဝ နိဗ္ဗာန်သို့

သင်္ဃာတိယော ဝိဝေဇနိယော သဗ္ဗာနာဂေါ ဝိဒ္ဓိယာဗျာ နာတေ

ဘဝတ္ထုတ္တရာယော သုဗ္ဗိ နိဗ္ဗာနာဗျာဏော ဘဝ ဧဒါဝိဝေဇနိယော

ဗြဟ္မိ ဝဇ္ဇာ ပဗ္ဗာနိဗ္ဗာ ဗျာဏော သမ္မာ ဝဇ္ဇိန္တိ ဧဒါဗျာ

ဝတ္ထော သုဗ္ဗိ ဂရံ

ตัวอย่างคำสุ่ขวัญวิญญาณ โดยนาย มี ยารวง อำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย

ขึ้นพุทโธเสียก่อนเทอะ
อชโสรชเชโย
สทธิศุภมหมังคละอันประเสริฐ
บัดนี้หมายมี (ว่าชื่อเจ้าของเรือนนั้น)
ยังบุปผาราชาดวงดอก
แลน้ำสุคันธาทกา
ก็เพื่อจักได้นำมา
อันมีนางแม่เจ้าอยู่เฝ้ารักษา
มีกิ่งก้านจำใบเขียวงามอทุม
ฝูงสัตว์ใหญ่่น้อยมาหักมาลี
มาเป็นที่หยุดหยาดด้วยใจตน
ตั้งต้นไขว้เต็มดง
แปงเรือนแลบ้านไผ่มั่น
หื้อโค่นด้านพิศพาดลงดิน
สัตว์สิงล่าดงไฟพอดกใจเด่นตาย
จึงพากันเอามารวมกันไว้
๓๒ ต้นพากันโห่ร้อง
คำเถ่าแก่ปู่สั่งสี่
หื้อเอาไม้นี้นำมาแปงเสามงคล
ผู้ข้าตั้งหลายจึงพากันมาถากซ่อม
แตกเตอะชูหมายซิดไว้
สิ้นเสื่อผืนดิงงามใหม่
มีทั้งสุกัณฑ์และรสดอกไม้

อชในวันนี้ก็เป็นวันดี
ดูล้ำเลิศกว่าวันแลยามทั้งหลาย
ก็จึงได้ตักแต่งแปงน้อมนำมา
เข้าตอกดอกไม้ลำเทียน
ทั้งหลายมวลฝูงนี้
ขอสละสะโหลงไม้ทั้งหลายมวลฝูงนี้
ยามเมื่อเจ้าได้อยู่ในอรัญญากลางป่า
ยามเมื่อเจ้ายิ่งหนุ่มหน้อย
เขาก็มาราวีกำราบเท้า
บัดนี้เจ้ามีกิ่งย่นโยกลำใหญ่
ผู้ข้าหากประสงค์จักคิดปลูกสร้าง
ผู้ข้าจึงได้ชักชวนกันไปตัดฟันเอาเจ้า
พอสมิงเสียงนั้นไปทั่วป่า
ผู้ข้ามาผอบก่ายหูดา
หื้อเป็นเสางามเลา
ชักลากหามา
ย่ำสั่งใสหากสั่งไว้
สืบกันมาจนถึงกาละบัดนี้แลหนา
เอาเหล็กสี่ต้องเจาะสี่เป็นรู
บัดนี้ผู้ข้าจึงหาได้ยังซ้อนแวนหวี
ผู้ข้าเอามาใส่ไว้เหนือชั้น
ฝ้ายขาวแดงงามบไว้

หากนำมาห่อกล้วยอ้อยหาบ่ยาก	ผู้ซำก็หากขงชววย
มายายหยาดไว้	เพื่อจักมัดผูกเจ้าไว้
หื้อเปนเสาชวีญ	ผู้ซำเลงหนังกัดต่อ
จึงได้เชิญเจ้ามารอไว้เหนือขุม	หมู่ชววยชวมชนมามโห่ร้อง
เสียงมีก้องน่นเนือง	เอาเจ้าเข้ามาเรียงไว้หื้อถูกแบบ
หมู่ชวมเวดเป็นชบวน	ผู้ซำจึงมาหันนวนว่า
ขอเชิญเจ้าหนีเป็นใหญ่	แกไม้ ๓๒ ต้นนี้
อันผู้ซำทั้งหลาย	หากได้เอามารอบไว้หนี
วันนี้ก็หากเปนวันดี	เป็นวันปฤณชาติถิติตั้ง ๕
ผู้ซำจักใส่ชื่อเจ้าเอาเป็นเสาตันเกล้า	ชื่อว่าแก้วมงคล
ตันหนึ่งชื่อว่าคนร้อยเอตอากาศ	นำเอาข้าวของมาสู่
ตันหนึ่งชื่อว่าเผ่าคว่าปู่แล้วได้กินเมือง	ตันหนึ่งชื่อว่าเตชะเรื่องเขมกล้า
ตันหนึ่งชื่อว่าม้าแก้วแก่นอาซาไน	ตันหนึ่งชื่อว่าข้างป่าเรไรปางกอร
ตันหนึ่งชื่อว่าบ่ผ่อนสมบัติ	ตันหนึ่งชื่อว่าหับประตูทั้ง ๔
ตันหนึ่งชื่อว่ามวยเกล้าคิ้วสาวหุม	ตันหนึ่งชื่อว่าดอกสะบันงาบานแบ่งส้อย
ตันหนึ่งชื่อว่าสาวน้อยหน้อยยอมเผื่อแผง	ตันหนึ่งชื่อว่าผัวรักเมียแพงบ่หน้อยย่ำร้าง
ตันหนึ่งชื่อว่าเจ้าข้างใหญ่พู่คำแสน	ตันหนึ่งชื่อว่าเศรษฐีแถมแต่งตั้ง
ตันหนึ่งชื่อว่ากังก่าโยซา	ตันหนึ่งชื่อว่าบ้านสมบัติ
ตันหนึ่งชื่อว่าสวัสดิเลิศล้ำ	ตันหนึ่งชื่อว่าคำเมืองมูล
ตันหนึ่งชื่อว่าบุญอันใหญ่	ตันหนึ่งชื่อว่าคร้วเรือน
ตันหนึ่งชื่อว่าเมืองบ่ม้วย	ตันหนึ่งชื่อว่ากล้วยบังวัน
ตันหนึ่งชื่อว่าคำแต่งเกล้า	ตันหนึ่งชื่อว่านำเอาเงินเอาคำเข้ามากอง
ตันหนึ่งชื่อว่ากองพ่อคำ	ตันหนึ่งชื่อว่าเล่มเสื่อผ้าเกิดกลางเรือน
เงินคำเหลือบไว้	ตันหนึ่งชื่อว่าคนไปหื้อมาคิดมาชวย

ต้นหนึ่งชื่อว่าหมายเป็นดีกุ่มชั่ว	ต้นหนึ่งชื่อว่ามียายุยืนยาวกว่าพันปี
ต้นหนึ่งชื่อว่าสะหรีสัพพัญญูแต่งหื้อเป็นที่คบยา	ต้นหนึ่งชื่อว่ามัลลละธรรมอันประเสริฐ
ล้ำเลิศแก่หมู่คนและเทวดาทังหลาย	บัดนี้ผู้ซำก็มาจดหมายใส่ชื่อแล้ว
จักแบ่งขวัญแก้วแม่มงคล	ยามเมื่อเจ้าได้พัตตลงไกลป่า
แม้ว่าเจ้าถูกคมพรำแลคมขวานฟัน	ซำก็จักแบ่งขวัญเจ้า
ยามเมื่อเจ้าเกิดมายามหนุ่ม	กองหาใหญ่ขึ้นเป็นคุ่ม
ฝูงหมูสัตว์ทังหลายก็มาเกาะมาหนองน้ำ	แม้ว่าเจ้าได้ฟังฟ้าวตี้นเตนตกใจ
ซำก็จักแบ่งขวัญเจ้าเสียในวันนี้	ถึงเมื่อเจ้าใหญ่ขึ้นมา
มีกึ่งก้านสาขาใบเขียวงามใสสว่าง	ซำมีวอกค่างโยย่นไป
กึ่งก้านไหวยอดใบเจ้าพอหักแล่น	ซำก็จักแบ่งขวัญเจ้าเสียในวันนี้
ถึงเมื่อเจ้าใหญ่ขึ้นมาเพียงตะวัน	พายุลมต้นกวัดไกวแกว่งค้อม
เจ้าได้ชะหย่อนแกว่งไปมา	ซำก็จักแบ่งขวัญเจ้าเสียในวันนี้
ถึงเมื่อเจ้าใหญ่มา	มีร่มเงาบังขึ้นเนื้อ
เป็นที่ไผ่เอื้อฝูงหมูสัตว์แลคนทังหลาย	มาอาศัยอยู่ลุ่มพื้น
แหงนผ่อขึ้นบังหันดาว	ฝนตกลงทำใหญ่
แม้ว่ากึ่งก้านเจ้าได้หักไขว่ตกดิน	ซำก็จักแบ่งขวัญเจ้าเสียในวันนี้
ถึงเมื่อเจ้าใหญ่ขึ้นมา	พอพันเต็มกำลังอ้อมคืบ
มีน้ำต้นซิบซึมซาบ	แม้ว่าเจ้าตั้งต้นยายอยู่ยงฝั่งห้วย
แม้ว่าเจ้าได้ทุกซำใจด้วยเพื่อออกกั๊ง	อันไหลถีบพังทะเล
บ่ทันได้ยกออกชนหนี	ซำก็จักแบ่งขวัญเจ้าเสียในวันนี้
ยามเมื่อเจ้ายังอยู่ยงดงรีป่าใหญ่	ผู้ซำน้อยไผ่นับถือ
จึงพากันไปเอามาสืบไว้	หื้อเป็นเสาแก้วแลเสาเงินเสาค่า
ผู้ซำทังหลายก็พากันมาแบ่งขวัญเจ้า	ไว้เป็นเสามงคลหลังกว้าง
ขอรุ่งหื้อผู้ซำทังหลาย	ได้เป็นเจ้าของมีเงินมีค่า

มีเข้าของหนานหน้าหมื่นต้อ

ดูท่าจายหื้อจักจายหื้อเป็นทาน

ผู้เข้าได้ขึ้นอยู่ยั้งเรือน

มงคลหลังหลวงใหญ่กว้าง

หื้อได้ชนะภาพล้างยังปัญญามัง

หื้อมีลาภสถานไหลหลังเข้า

หื้อมูลมั่งเท่อย่าได้บกบาง

หื้อมีอายุยืนยาวนานชวบเข้า

ตั้งฝูงหลานเหลนเต้า

หื้อมีอายุมั่นเที่ยงเท่าเล่าที่มา

หื้อสมบัติโหละโหลมา

เหมือนแม่น้ำทั้ง ๕

หื้อฝูงหมูผู้เข้าได้อยู่สุขสวัสดิ์

ตั้งบุตรดาบุตรลูกเต้า

ทุกหนุ่มเฒ่าชายหญิง

อันลูกแต่เมืองตักกสีลามารอด

จึงได้มาจูดอยู่เรือนดี

จุงหื้อได้เป็นเศรษฐีมาช่าง

กับเรือนมงคลหลังหลวงใหญ่กว้างยืนยาว ผู้เข้าทั้งหลายก็พากันมาเรียกร้อง

ขอเชิญฝูงหมูพี่น้องขึ้นอยู่

ตามสัตพสวัสดิ์ตามตั้ง

สระหรือสัตพัญญเจ้ากล่าวไว้ว่า

ชัยตุภวัง ชัยมังคลัง เล่าก่อนเทอะ

คำสู่ขวัญเสวมงคล ร.ต.อ. สมัคร เสนา เขียนหื้อลงต้น อรรถศ บ้านใหม่ใต้ จ. เชียงราย แล

คำหยาดน้ำอย่างย่อ

อิธิเม ยาดินังโหตุ สุขชิตาโหนดุ ยาดโย

เท่านั้นแล

ဂါထာသောဗ္ဗင်္ဂါ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါး

ဒုက္ခသောဒုက္ခဇေဗျာ

သြိုဗ္ဗာနာမာမာဗျာဒုပ္ပပါဒ်

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါး (-- ဝါ ဇီဝေဗ္ဗာဏ္ဍိတံ --)

ဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိ

လင်္ဂသုဂန္ဓဇာ

ဂံဇီဝေဝါဗိဇ္ဇာ

ဒုပ္ပပါဒ်ဇေဝါဗိဇ္ဇာဗျာဓိ

မိတ္တိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိ

မိတ္တိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိ

ဇောဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါး

ဇောဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါး

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဒုက္ခဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါး

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဂံဇီဝေဝါဗိဇ္ဇာဗျာဓိဗျာဓိ

ဇောဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါး

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

ဣဒ္ဓါဇ္ဇောသျှဏ္ဍာဇ္ဇါးဗျာဓိဗျာဓိ

၅၂ တွင်ကတိဗေဒ

ဝါဆောဝေကပုံသီ

စိန်စာမိဒီမှာပေယျသောဗွဲလှ

ပုံသီဆွဲ၍ဤကတိဗေဒသီ

ကေလေးနုပုဗွဲလှ

သီလေးနုပုဗွဲလှ

မိတ္တလင်္ဂဝါဒီ

အာဇာနည်ပျံ့လှပေ

ငှက်ပျံ့လှပေ

ပျံ့လှပေ

ဤဒီဒီဒီဒီဒီဒီ

မာဗုဒ္ဓမိတ္တလင်္ဂ

အာဇာနည်ပျံ့လှ

မိတ္တလင်္ဂဝါဒီ

ပျံ့လှပေ

ငှက်ပျံ့လှပေ

ပျံ့လှပေ

အာဇာနည်ပျံ့လှ

ပျံ့လှပေ

မိတ္တလင်္ဂဝါဒီ

အာဇာနည်ပျံ့လှ

ပျံ့လှပေ

မိတ္တလင်္ဂဝါဒီ

အာဇာနည်ပျံ့လှ

ပျံ့လှပေ

မိတ္တလင်္ဂဝါဒီ

အာဇာနည်ပျံ့လှ

ပျံ့လှပေ

မိတ္တလင်္ဂဝါဒီ

အာဇာနည်ပျံ့လှ

ပျံ့လှပေ

မိတ္တလင်္ဂဝါဒီ

အာဇာနည်ပျံ့လှ

ပျံ့လှပေ

ဝိပဿနာသို့

။ ဣသံဗောဓိ ဘာတိန္ဒြိယော ဝုတ္တိတာဒြေဟေ ဘာတယော ။

၊ သောဒ္ဓိယံ ။

คำสุขวัญควาย โดย นายมี ยารวง อ. ป่าแดด จ. เชียงราย

มัดมือเบื้องซ้ายหื้อขวัญมา	มัดมือเบื้องขวาหื้อขวัญอยู่
32 ขวัญเจ้าหื้ออยู่กับเนื้อกับตัว	สหรืสวดสหรืลืทธิโชค
อุดมโศกเนื่องนอง	เงินคำมีหลายกองบรู๋ค้าย
ข้าจักผูกมือเบื้องซ้ายเจ้าไว้	บ่หื้อขวัญเจ้าหนี
จักผูกหื้อขวัญเจ้าดียิ่งกว่าเก่า	จักผูกขวัญเจ้าอยู่กับตน
จักผูกด้ายฝ้ายมงคลอันวิเศษ	ฝ้ายต่งเทศอันบริสุทธ์
ฝ้ายอันคนมนุษย์หากใช้อุปโภค	ฝ้ายอันเส้นมนุษย์โลกหากคือแบ่ง
แม่นจักผูกข้างพังสารก็อยู่	ดึกว่าเชือกบ่วงบาทแห่งพญานาค
ต้นชื่อว่า วิรุฬพาละ	ฝ้ายเส้นนี้มีอานุภาพอันวิเศษ
อันประกอบด้วยสัตว์ตังแปด	อันได้แก่เมืองตะกะสีมาลา
ข้าจักผูกขวัญเจ้าไว้บ่หื้อโคลคลา	ข้าจักผูกขวัญเบื้องซ้ายไว้
บ่หื้อขวัญเจ้าหนีไปอยู่ฉิมพลีในป่า	บ่หื้อขวัญเจ้าล่าเดินดง
บ่หื้อขวัญเจ้าล่าลงไปแอ่วเล่น	บ่หื้อตื่นเต้นตกใจ
บ่หื้อไปอยู่กลางดงไพรในป่าเถื่อน	บ่หื้อไปเป็นเพื่อนช่างแลเสื่อหมี่
บ่หื้อขวัญเจ้าไปอยู่กินกับ	ผียักผีเย็นตัวใหญ่
ข้าจักผูกขวัญเจ้าไว้หื้อเป็นมงคล	หื้อแขนดวงอันประเสริฐ
แขนงามเลิศเหมือนดั่งลวดงามดี	มีดั่งเล็บขาวรีเหมือนดั่งงาช้างเอราวัณ
สรรพภัยร่อยพันแสนสา	หรือหลังกอบพาฉิบหาย
ปลายมือเจ้าเป็นอาวุธ 5 เขื่อง	เฝ้ารักษาตน
สรรพอันตรายก็หื้อหายขาด	เหมือนดั่งน้ำกึ่งกาด
ตกจากใบบัวโบบอนนั้น	จุงจักมีเที่ยงแม่ดีหลี

คำมัดมือ

โอมพุทโธ รักขติธัมโม รักขติธัมโม รักขติโอมพะนัง มหาพะนัง ลาพัง สวาหะ

พุทโธ มัด ธัมโม มัด สังโฆ มัด (2 รอบ) มัดมือ

พุทโธ มังคะละสัมภูโต

สัมพุทโธ ทีปะทุตตะโม

พุทเธมังคะละมาคัมมะ

สัพพะทุกขา ปะมุญจะเร

ธัมโมมังคะละสัมภูโต

คัมภีโร ทุทฺสโส อะนุง

ธัมมะ มังคะละมาคัมมะ

สัพพะภะยา ปะมุญจะเร

สังโฆ มังคะละสัมภูโต

ทักขิณเอยโย อะนุตตะโร

สังฆะ มังคะละมาคัมมะ

สัพพะโรคา ปะมุญจะเรฯ

ဝိသုဒ္ဓိဝဂ္ဂါယျ ငှာမိ သာဒဏ ဒင်္ဂါဘိဒါယော ဝိပဿနာဘူတံ

မုနိဗျေဒါယျာမိတ္တံ

မုနိဗျေဒါယျာမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

သိပ္ပံသိပ္ပံသိပ္ပံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ဤဝိသုဒ္ဓိဝဂ္ဂါယျ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ပုပ္ဖာသောမိတ္တံ

ရွှေစင်္ကြံလှေစင်္ကြံလှေစင်္ကြံ

မိုးရွာလှေစင်္ကြံလှေစင်္ကြံ

သံဃာ့ကျမ်းကျမ်း

သံဃာ့ကျမ်းကျမ်း

ပျော်စရာပျော်စရာပျော်စရာ

ပျော်စရာပျော်စရာ

သံဃာ့ကျမ်းကျမ်း

သံဃာ့ကျမ်းကျမ်း

တံတံတံတံတံတံ

တံတံတံတံတံတံ

ဝါမ္မာ

ရွှေစင်္ကြံ ရွှေစင်္ကြံ ရွှေစင်္ကြံ ရွှေစင်္ကြံ ရွှေစင်္ကြံ ရွှေစင်္ကြံ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ ပျော်စရာ ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

ပျော်စရာ ပျော်စရာ

สู่ขวัญควาย โดย นาย อินผล หมั่นคำ อ. แม่สาย จ. เชียงราย

นะโมตัสสะ ๓ ครั้ง

เซยยะตุภวังเซยยะสุซัง

ปรีวณณิงสุจิงสุมาธิมา

ปางเมื่อเจ้าได้เกิดมาเป็นควาย

บุญเจ้าหลายมีมาก

ดำตีไปบั้งปากพังหลงไหล

เซยักพัดพาดพองแรงอดเหลือใจ

เหตุนี้จึงได้เกิดมาค้ำคุณ

หลังตัวแข่งโซกซาหัก

หกแร่นท้าวตายเสีย

หลังตัวก็เป็นพยาธิแลเปาसान

แต่เจ้าเกิดมาหัวที่ปุมสังสี

จอมขอมปีดำดอนดีแต่เหง้ามหิงสา

ปู่สังสีสองเฒ่าตกแต่งไว้ซุอัน ๆ

ดำพอรหนุ่มเถ่า

มาพร้าพร้อมทั้งขวัญโลมา

ขวัญขึ้นหนังมั่งสังแห่งเจ้า

อคเสยย อคสาหิ

สหร้อชชในวันนี่ก็เป็นวันดี

แก้วตัวประเสริฐเกิดมาใจบุญ

ได้บริโภควัวทำการ

ถึงเวลาเดือนสามสายฟ้าแมบขาว

สายฟ้าเมฆบังวัน

เซยยะมั่งคลังยัมมุธิเสโถ

สหร้อสวัสตีล้าเลิศ

ได้มาชักลากเผื่อไถ

เจ้ายังตกตื่นไววะवास

ล้าบากสัตว์ตัวบปากยอมมีบุญ

ยังมมนุษย์โลก

หลังตัวก็หลวกหลังตัวก็ง้าว

แมบลิ้นเลียสवास

เกิดมาค้ำก้านแต่เหง้าเดิม

ผ้าสังใส่ตกแต่งไว้ยอมดูดี

หากเป็นควายมาแต่เหง้า

ข้าจากร้าพันเรียกร่องขวัญเจ้ามหิงสา

ข้าเรียกร่องแล้วซุงมา

ทันทาแห่งเจ้า

ข้าเรียกร่องแล้วจุงมามา

จุงหื้อมาตีก่อนเทอะ

อันล้าเลิศมหิงสา

เกิดมาค้ำคุณยังมมนุษย์โลก

มาแต่ก่อนฝันเชือกไถนา

แสงเดือนดาวบักล้า

เป็นลมฟ้าร้องลมแดดต้องสาขา

ฝูงลูกขาหักวนค้ำเจ้าก็แร่นหนี
ฝูงไม้ข้างบงโค้นหักถมดอยดง
เจ้าอย่าเสียดายเถื่อนแก้ว
ฝนตกหัวปี่น้ำมีนองมาก
จูงมาสำราญอยู่โห่งกว้าง
หล้าเต็มโห่งเขียวงามบ่มีที่กัวขาม
อยู่สุขสบายทักหน้ทักเด็น
ตัวบ่แคว่นแท้ชนะนช
ยุทธทางไฝ่เข้าพิงขวัญเทียมคิง
อย่าไปลั้งเลื้อยอยู่ดงหนา
มีทั้งขวัญแข่งแลขวัญตื่น
หื้ออยู่สุขเที่ยงแท้สบาย
เจ้าก็ชักลากเผื่อไถ
บ่ยังบ่รอดก็ยังไถสอด
บ่มีเพื่อนเจ้าก็ยังคงยเคียนกทำงาน
นาไถลากดินแข็ง
เชือกอ้อมแอกลงเตงหนักหนีบ
ไม้แสฟาดจับขากไปมาทะทาก
หายใจฝืดเจ็บคอ
พับหูแกว่งหางอดสั้นใจลำบาก
เชือกเกี้ยวดีผูกมัดเปอะพอกตัว
ก็บ่หนีเข้าไปสี่คุ่มบินยุ่มมาแลม
นอนกึ่งเกียกเปอะตม
ดินผัดแผ่นปอเหนียว

ฟ้าผ่าเต็มทั่วป่าดอยดง
สายฟ้าลมฝนใหญ่หักตกลสพอตาย
มดแมงเม่ายุ่งมี
เจ้าอย่าได้คิดยากทำการ
โล่งสุดตาเพียงนาก็โป่ง
เหมียนเถียนยอมมีหมู่เพื่อนหลวงหลาย
วิดวังกันสี่ตีนยันบ่แพ้
หื้อน้อยตนไปติดเพื่อนตัวใหญ่
อยู่กับเนื้อขวัญเจ้า
มีทั้งขวัญหุดาแจ้งทั้งสอง
อันเจ้าอย่างเที่ยวดินไต่เต้า
ตัวบ่ตายอย่าได้วิดวังเด็นหนีไปไกล
ทีนลากนาไถยากขี่ไถถักก็ยังขับไป
แลงน้อยหอดหัววอยตัวเดียวพอย
อดวงวานทีนลาก
บ่าเถอะแดงพอแตก
ก้องคอตีบตันผิดชักลากดินแพ้
บ่ได้อยู่ยังตั้งแต่วันถึงมีด
เอามามัดติดตอเอามามัดติดหลักแหล่ง
ท้องพาฝากดินหนี
ลั่นต่อมหัวเอาหางกวัดแกว่ง
มีทั้งรันยุ่งแซมแกมเหลือก
โดนไฟรมพอกแก่นหนี
แมงวันเตียวตอมไต่เนื้อ

เจ้าไถ่คิงพองเปนทุกช่อกองบไซ่หน้อย	ขวัญเจ้าอย่าไปต่ำก้อยหมองใจ
อย่าหนีไปไกลเจียรจาก	ขวัญเจ้าอย่าฝากกายยังมหิงสาแก้วกล้า
จุงอ่วยหน้ามากินก่อนเทอะ	
อดิยะอะชในวันนี่ก็เป็นวันดี	ผู้ข้าทั้งหลายก็จักปล่อยมหิงสาแก้วกล้า
พ้อมงคลควายบ่หื้อทุกยากกั้นอยาก	ยุท่างได้จ่ายกินทาน
บัดนี้เจ้าก็ได้ดอกทำกาน	มายากแท้ดีหลี
บัดนี้ผู้ข้าจักแก้ออกเสีย	ร้องคองเคาะคองจักแก้ออกเสียในวันนี่
หลังห้งเกาะบ่าก็จักเอาออกเสียในวันนี่	น้ำแตกเต้นส้างทั้งหลังก็จักเอาออกเสียในวันนี่
นุงนังอยู่สองฟ้างข้างก็จักเอาออกเสียในวันนี่	หลังห้งอยู่กลางหลังก็จักเอาออกเสียในวันนี่
ผู้ข้าก็จักแก้อะเขยเส้นใหญ่เส้นหน้อย	ไว้แต่สายอ้อมกับเขา
บัดนี้ผู้ข้าก็ได้นำมายัง	น้ำเข้าหมั้นกับน้ำส่มปอยหอดอร้อย
เพี้ยจักหื้อขวัญเจ้าดำพอน	สละตนตัวหื้อหายมรมลทินแลหยกเยื่อ
มีทั้งข้าวตอกดอกไม้เทียนขาม	การวะตามโทษ
เมื่อมีใจกิวโชดราวี	ได้เอาเขยักฟาดบุตตีดำหย้อ
เป็นคำพ้าพ่อนี้แม่	เปนคำแต่สวาหาคำอดคำยาว
บ่ได้เป็นคำสาบไหม้หัวใจแห่งท่าน	บัดนี้ผู้ข้าก็ขอสมมาตามโทษ
ขออย่าเปนนีวรธุมกรรมอันแก่นกล้า	ขออย่าห้ามเสียสักโกกชะ
คือว่าหนทางขึ้นชั้นฟ้าแลเนรพาน	แก่ผู้ข้านั้นจุงจักมีเที่ยงแท้ดีหลี
อชในวันนี่ก็เป็นวันดีสหรี่ล้าเลิศ	ขอขวัญควายแก้วกล้าตัวบุญเลิศ
เถิงรูปปีเดือนมาใกล้	ผู้ข้าก็ตกแต่งไว้ชู้ัน ๆ
มีทั้งข้าวน้ำโภชนาอาหารครบไคว	มีทั้งไก่อ่ต้มคุงามดี
ของกินมีพร้าพร้อมตกแต่งน้อมนำมา	แต่งสดาไว้ถ้า
ขอเชิญขวัญควายแก้วกล้า	จุงอ่วยหน้ามากินขึ้นช้อย
บปีป้อนหื้ออ้อมเต็มใจ	แม้ว่าสามสิบสองขวัญแห่งเจ้า

หนีไปอยู่ขอบฟ้าก็ห้อมมา

แม้ว่าสามสิบสองขวัญลั้งเลีย

อยู่แรมดงก็ห้อมมา

สามสิบสองขวัญเจ้าไปตกหลงอยู่ในป่าไผ่ก็ห้อมมา

32 ขวัญเจ้าไปอยู่แม่น้ำใหญ่กลางดอนทรายก็ห้อมมา บ่ห้อม 32 ขวัญเจ้าสลาย

แตกเดินแตกม้างไปไหน

บัดนี้ผู้ซำก็ได้ตกแต่งห่างตามมา

ขอเชิญขวัญควายแก้วกล้า

จูงพากันอว้ยหน้ามากินชู้ตัวเทอะ

ตัวสิงตัวปีตัวน้องขวัญท้องควาย

ก็ห้อมมาอยู่ท้องควายตั้งเก่า

ขวัญคนเราก็อ้อมมาอยู่จิมคนเราดีหลี

ฝนตกหัวปีอย่างอ่วงหาหญ้า

ฟ้าร้องหัวปีอย่างอ่วงหาไฟ

เอาป่าดกไพรเป็นคอก

หมอกเหมยตกป่าหญ้าเกี่ยวออก

หื้อเจ้าคิดถึงหาคอกแลถุน

หื้อหอยเวียนหมุนเหลือกว่าเก่า

มีลูกเต้าก็อย่าหื้อหล่นเสียหาย

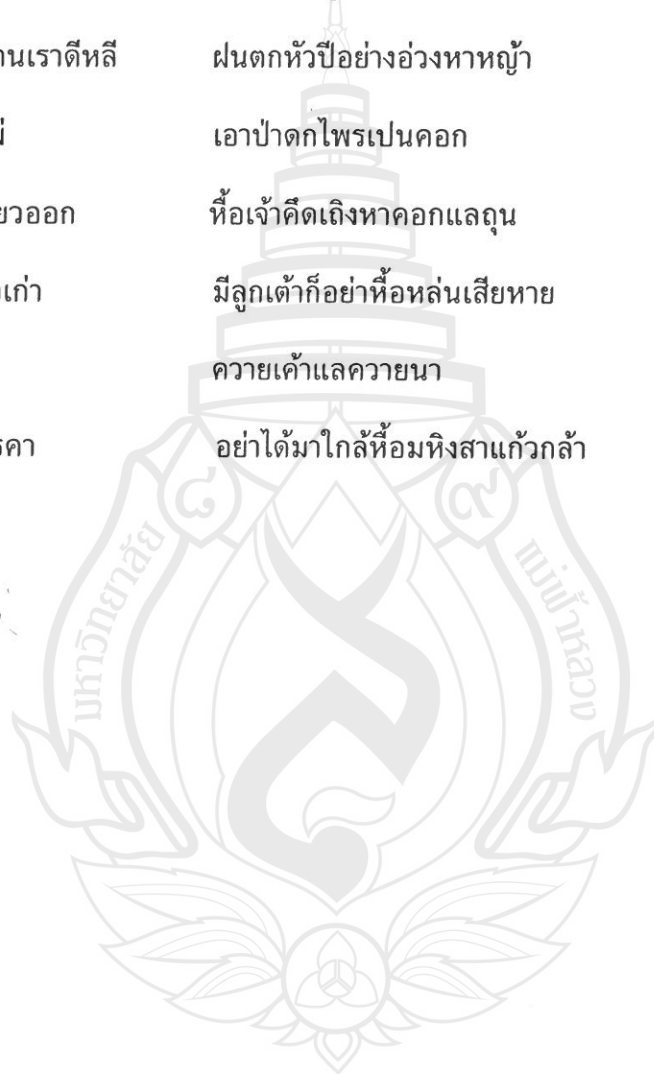
หื้ออยู่สุขสบายกุ่มเฒ่า

ควายเค้าแลควายนา

หื้ออยู่ที่มายืนยั้งสัพพะสิ่งโรคา

อย่าได้มาไกลห้อมหิงสาแก้วกล้า

ค้อยอยู่ที่มาเราก่อนเทอะ

တုံ့ပြန်သည့်အခါ၌ ဤအတိုင်း နာမည်အားဖြင့် နာမည်အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

အားဖြင့်

ဗွဲ့စုအုပ်စုမှသာ နေထိုင်

မဂ္ဂဇာတိ ဗုဒ္ဓသာသနာ

သီလဒေဝါနီတိ ဝိပဿနာ

တို့ပင်လျှင် နေထိုင်စေ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ ဝိပဿနာ

သီလဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

သီလဒေဝါနီ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

သီလဒေဝါနီ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

သီလဒေဝါနီ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

သီလဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

သီလဒေဝါနီ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

သီလဒေဝါနီ

အိန္ဒြိယာဒေဝါနီ

ဗုဒ္ဓဇာတိ ဝိပဿနာ

သီလဒေဝါနီ

မှီ၍ပွားမွေ့လ်ပွားတီ

စိပ်သုဗျာဓိကောသျှာ

စိတ်ကုသုတ္တံဗျာဓိ

ပံ့ပိုးပံ့ပိုးပံ့ပိုး

ပိဋကတ်ပံ့ပိုးပိဋကတ်

ကလေးကလေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

ပေးပေးပေးပေး

คำสรวัญควาย โดยหมอขวัญ ใน เขตจังหวัดเชียงราย

อ้งจในวันนี่ก็เป็นวันดี	เป็นวันสะหริ่มงกลอันประเสริฐ
เป็นการอันเกิดกับโลกหากสืบกันมา	ในโลกาแหล่งหล้า
สืบจากพญาศรีสุทโธระนะมา	การทำไร่ทำนาปลูกข้าว
อันสืบเก่าเหง้าเมื่อสิทธิ์ตะออกปนา	เป็นธรรมคาแต่งไว้
หื้อสืบใช้เป็นประเพณี	ปีไหนมีครั้งเทื่อเมื่อเดือนสิบเอ็ดสิบสอง
ฝนตกน้ำนองท่าใหญ่	ไปแบ่งไปเอาน้ำใส่เต็มหน้า
เอาไถมาเก้แรก	เอาแอกมาใส่ยังคอ
เอาเชือกป้อมมาผูกไว้หื้อมัน	ไถเลียบขอบคันนาตามริมคันนา
ไถไปมาซุกำเข้า	ตลอดคอดเต้าเลี้ยงแขกขบวนนา
บ่เท่าแต่นั้นนาก็เอาไม้มาแบ่งเฟื่อหื้อมีแหม	เชื่อเจ็ดซี่เพื่อหื้อซี่ไถลิ่มแหลกเป็นพอง
บ่เท่าแต่นั้นเข้าไปเอาไม้บงแลไม้ซาง	ไม้สี่สูกงามเล่มใหญ่
หล้างพ่องไปตัดเอาไม้ไผ่เล่มงามคิมาคัด	แล้วจีซ่เฟื่อมันใส่หื้อเสี้ยง
ผู้ซำก็มาร่ำเบิงดู	ฝิ่งบุญคุณเจ้าตั้งสอง
ที่ได้กระทำการไถนาแล้วหื้อเสี้ยง	ผู้ซำกลัวเป็นวัจกรรมด้วยปาก
ที่ได้ลากและไถนา	เปล่งวาจาเขี่ยนคำที่ได้กินแรง
ผู้ซำก็ขอขมาขโทษ	เจ้าสองตัวประหลาดคือใช้จิวและควาย
ขอท่านมีความเมตตาป้อนณาตัวซำ	ซำได้ใช้กินแรง
ซำก็จักแบ่งเบงหัวใจแห่งผู้ซำ	ตั้งแต่นั้นนี้ไปหน้า
ผู้ซำจักเลี้ยงเจ้า	ได้พ้นจากไถผินดิน
ได้ออดหิวน้ำหมา	อดทุกข์ยากมานาน

ผู้ซำก็แก้เสียบ	การอันมัดผูกแอกขวางคอ
ผู้ซำจกแก้อย่างป้อเสี้ยนใหญ่	ผู้ซำขอนาและหิงสา
ขู่เมตตาทกโทษ	อย่าได้โกรธและโกรธา
ผู้ซำขอขมาละโทษ	จกแก้เชือกหื้อเหลือสามอ้อมกับสายคัง
บ่หื้อขวัญแก้วแก่นไร่	แอ้วลาดเล่นนอนแรม
กลัวท่านจกขบเอาไปฆ่าแลแก้ง	กลัวสุเจ้าจกตายนบคายเสียบเปล่า
ผู้ซำจกมัดเอาขวัญเจ้า	หื้อเป็นแก้วมิ่งมงคล
กรรมวุฒิจุงเกิดกับตัวเจ้า	คู่ชาติหื้อพ้นจากสัตว์เดรัจฉาน
ควัยสมภารอันเจ้าได้ชักลาก	บัดนี้ผู้ซำจก โทมนัสคุณเป็นการใหญ่
ก็ไค้คตแต่งพร้อมน้อมนำมาสู่	คันธกะหอมอ้อมใหญ่
ไว้หื้อเจ้าไค้รดน้ำและคำหวั	เนื้อตนตัวเป็นมังคละมลทินคิดแปด
ยามเมื่อแคตต้อง	ยามเมื่อฟือร้องและฝนฮ่า
ผู้ซำก็นำมายังมรูปผาราชา	ดวงดอกไม้ซำวตอกเสี้ยงงาม
ขอขมาตามแต่โทษ	ยามเมื่อได้ใช้การ โขตราวี
ไค้คำบุบตีเชือกฟาคีตายนขอ	บัดนี้ผู้ซำจกเรียก
32 ขวัญเจ้าโกนามหิงสา	หื้อเจ้ามาอยู่สืบสร้างสมปาน
32 ขวัญเจ้าหื้อได้มาอยู่สร้างเชยบาน	กับด้วยผู้ซำอันเป็นมนุษย์โลกเมืองคน
32 ขวัญเจ้าหื้อได้มากินน้ำใส	ใบหญ้าอ่อนเขียวงาม
32 ขวัญเจ้าขู่มาเสวย	กลัวยอ้อยหมากหวานใจ
32 ขวัญเจ้าอย่าได้แอ้วทำไกลกลาไกลเขตนอกเหตุ ว่าเจ้าบ่สู้ปากเหมือนคน	
32 ขวัญเจ้า	อย่าไปเววนอยู่กลางป่า

32 ขวัญเจ้าอย่าไปกว้างไกลทางอื่น

ก่อนตะวันขึ้นออกมา

ไปเซาะว่าหากิน

กันตะวันตกลงไปใกล้ค่ำ

ผู้ข้าแต่งเตาไฟไว้ถ้ำ

ข้าก็กลัวร้อนขุมมาตอมไต้เจ้า

ก็ได้หลายขวบเจ้า

สะปะจ้งไรอย่าได้มาพาลแลก่ายใกล้

หื้อเจ้าได้ถือเอาทานบารมีคู่ชาติ

หื้อเจ้าได้พบสมภารและนักปราชญ์

หื้อผู้ข้าได้ตื่นและเซาะหา

ข้าก็จักปล่อยหื้อเจ้า

ตามแผ่นดินและหย้าอ่อน

ก็เจ้ารำเป็งมาหาแหล่ง

บ่หื้อเจ้าลำบากผางใจ

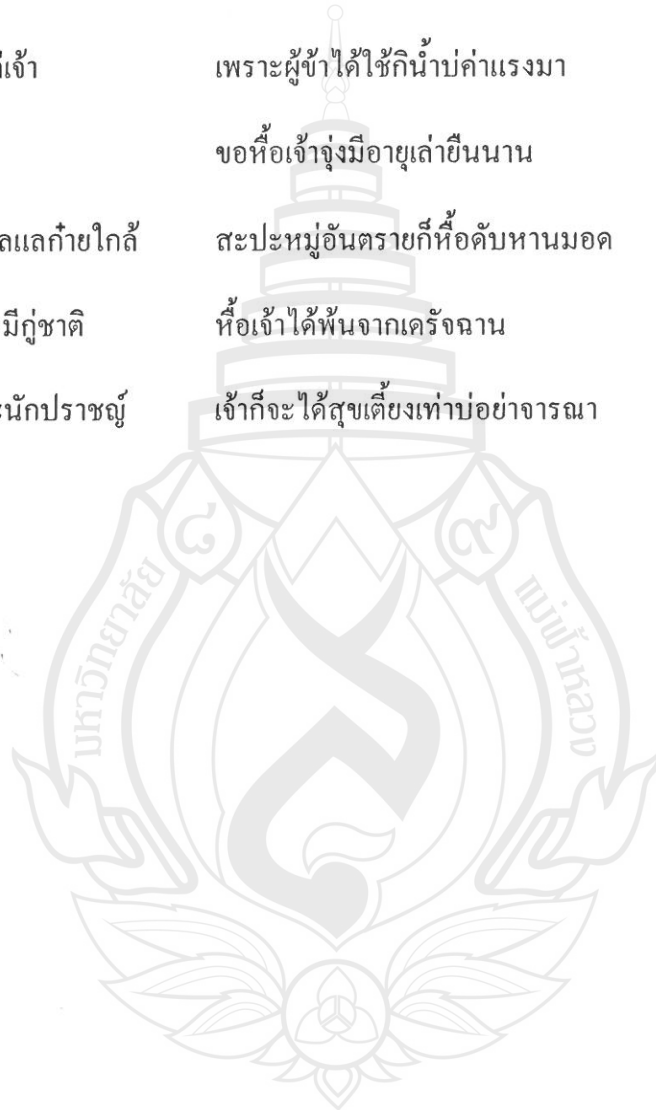
เพราะผู้ข้าได้ใช้กินน้ำบ่ค่าแรงมา

ขอหื้อเจ้ารุ่งมีอายุเล่ายืนนาน

สะปะหม้ออันตรายก็หื้อดับทานมอด

หื้อเจ้าได้พ้นจากเครื่องฉาน

เจ้าก็จะ ได้สุขเคียงเท่าบ่อย่าจรณา

ဒါဝံသံ နေ့က ဟိုဝဲလေး မှာ

မိမိက ခုလှေ ခေါ်

ဒီဒီဟို နီဟို

မိမိက ဝံလေး သွေ

မိမိက ခုလေး မှာ ပြော

တစ်ခု တွာ ဟို

မိမိက ခုလေး သွေ

ပဲဟို ခုလေး

ကိစ္စက ခုလေး ပြော

မိမိက ခုလေး ခေါ်

သမီးက ခုလေး

ညီညီက ခုလေး

ဝံဒီက ခုလေး

ဝဲဟို ခုလေး

မိမိက ခုလေး

မိမိက ခုလေး

ခုလေးက ခုလေး

ဒီဒီက ခုလေး

တို့လေး ခုလေး

ဒီဒီက ခုလေး

မိမိက ခုလေး

ကိစ္စက ခုလေး

မိမိက ခုလေး

မိမိက ခုလေး

ဝံဒီက ခုလေး

ဝဲဟို ခုလေး

ကိစ္စက ခုလေး

မိမိက ခုလေး

သမီးက ခုလေး

ညီညီက ခုလေး

ဝံဒီက ခုလေး

ဝဲဟို ခုလေး

မိမိက ခုလေး

မိမိက ခုလေး

ခုလေးက ခုလေး

ဒီဒီက ခုလေး

ตัวอย่างคำสู่ขวัญข้าว โดยนาย กรด วิฑูรย์ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

สู่ขวัญเมื่อเก็บข้าวแล้ว

สารุ สารุ ข้าวเป็นเจ้า

เกิดที่ศักดิ์บุญใหญ่สามาน

(แม่น้ำนายแก้วนายคำ)

ขวัญนายแก้วมาแล้ว

พอสองกองกันอยู่สระร้อย

บ่มาเพื่อข้าวแก้ว

อย่าเที่ยวหลายเส้น

เกิดที่แก้วบุญหนัก

จักสัจจะอธิฐานข้าวเป็นเจ้า

ขอหื้อข้าวแก้วเป็นคู่

แม่น้ำ 32 ขวัญนายแก้วนี้

เป็นฝักผอยเดียว

อย่าหลีกเว้นคำปรารถนานี้เสียก่อน เทอะ

ตัวอย่างคำสุ่ขวัญผู้ป่วยบทที่ 1 โดย นายกรต วิฑูรย์ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรราย

ปุนปุยามีบไว้	จุงไปไถ่เอาขวัญแก้วแก่นไ้
แม่คีนมาก่อนเทอะ	กินว่าขวัญเจ้าบ่มัก
ก็หื้อเจ้าค้อยฟูค้อยจำว่า	เจ้าเหยนายเฮย
เขาก็กระทำตกแต่งสะดาไว้	หื้อพร่ำพร้อมบวระมวล
มีทั้งแหวนคำปวงก็ถ่านพอร้อย	ไว้หื้อเจ้าชุกสอดก้อย
มีทั้งปุนพลูคำ	มีทั้งสะไบลำแผ่นผืนเสื่อผ้า
มีทั้งคพวงมาลาดอกไม้	มีทั้งซินตีนจกผกค้อนไค้
ตำโหมไต้หากดูตี	มีทั้งซ้อนแวนหวิ
มีทั้งมทุพีและเจือหน้า	ข้าขออัญเชิญ 32 ขวัญเจ้า
แห่งเจ้าจุงมาทรงยัง	เครื่องสำหลายฉบับ
ของกินอันอยู่เหนือแผ่นดิน	ไต้ลุ่มฟ้าข้าหากหาไต้
เสี้ยงซ้อนอัน	มีทั้งซ้นหมูมัน
มีทั้งปลาตุกกันปั้งใหม่	มีทั้งไค้ต้มผิวขาวฟอง
ว่ามาเทอะเจ้า	จงมากินข้าวหนมสั่นตอง
อันท่านจุงคนด้วยน้ำตาล	แลน้ำมะพร้าวว่ามาเทอะนาย
ว่ามาเทอะเจ้าจุงมากินแล้ว	จันระเตกกล้วยค้าว กล้วยตีบน้อย
ตีบคำ ของกินสำหากมีนี้	เสี้ยงซุประการใส่ถ้วจันหลายเดช
ใส่ถ้ววิเศษหลายจัน	ใส่ของกินซ้อนซุเยื่อง
มีเครื่องซุประการ	จุงมาเสวย
ยังดูสถานแลหอมสะแล่ง	ดกตั้งแต่งเนื้อลม
อย่าหื้อดอกไม้ตกเหี้ยวแห้ง	ผู้ข้าแสรังขอดูด้วยครุบาอาจารย์เจ้า
โดยผู้ข้าน้อยน้อมถวยกล่าว	ป่าวครุบามานี้แต่เตอะ

ตัวอย่างคำสวดชัยผู้ป่วยบทที่ 2 โดย นายกรด วิฑูรย์ อำเภอยะรังของ จังหวัดเชียงราย

หลังไหลลอมวันนี้	ก็เป็นวันคนมาต้อมสะสุ
วันนี้ก็เป็นวันคนมาอยู่สุขสำราญ	วันนี้ก็เป็นวันคนทั้งหลาย
ปัดกตำซ่า	บัดนี้ผู้ซำจักเรียกขวัญเจ้าผ้า
ว่ามามา	แม้ว่าขวัญเจ้าไปอยู่ป่าไม้
ก็ขอห้อมมา	แม้ว่าขวัญเจ้าไปอยู่ป่าคางกว้าง
ก็ขอห้อมมา	แม้ว่าขวัญเจ้าไปอยู่ท่าทางสาคร
ก็ขอห้อมมา	แม้ว่าขวัญเจ้าไปวิ่งวอนอยู่ป่าไม้
มารำร้องไห้อยู่ย่อย ๆ	ขวัญติดลอยมาอยู่จึ่งเนื้อ
ขวัญติดเสื้อผ้ามาอยู่ยั้งจิ่งตนตัว	แม้ว่าขวัญมาอยู่จิ่งตัวตน
แม้ว่าขวัญติดเสื้อผ้ามาอยู่จิ่งตน	ขวัญห้อมมาอยู่จิ่งหัวตะตัว
ขวัญคิ้วมาอยู่ยั้งคิ้ว	จูงห้อมขวัญมาอยู่จิ่งหัว
ขวัญแก้มมาอยู่จิ่งแก้มยิ้มแยม	ขวัญนมมาอยู่จิ่งนมสองเต้า
ขวัญท้องเจ้าอย่าโค้นท้องด้วยกำกิน	ขวัญแข่งอยู่จิ่งนมสองเต้า
ขวัญตีนเที่ยงท้องฝ้านี้	32 ขวัญกายาหากมาพร้อมเสียง
ขวัญแก้มจูงมาอยู่จิ่งแก้มยิ้มแยม	ขวัญคาง ขวัญเอวบาง ขวัญนม
ขวัญท้องห้อมมาอยู่จิ่งท้องเจ้า	ขวัญท้องอย่าโค้นท้องด้วยกำกิน
ขวัญแข่งเที่ยวดินหม่นย้าย	ขวัญตีนเที่ยวท้องฝ้านี้
32 ขวัญกายาหากมาพร้อมเสียง	จูงมากินหมากเมี้ยงพลูทอง
จูงมานอนหัวเรียงหมอนกับหมู่	มาอยู่แล้วก็ห้อมมีอายุยืน
120 ปีขวบเข้า	สุขเที่ยงเท่าที่มานี้เสียก่อนเทอะ

အံ့သြ နှစ်သက်

သံဃာ့အဖွဲ့အစည်း

သာဓု သာဓု နေ့စဉ်

ရွှေစင်္ကြံပုဗ္ဗိယ

ရွှေစင်္ကြံပုဗ္ဗိယ သာဓု

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

။ နေ့စဉ်နေ့စဉ် ။

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

မိန့်ပဏ္ဍိတလင်္ခါဗျာ

ပေးလော့သံသရာမိန့်

ဗုဒ္ဓကိစ္စပုံစံပေးပေး

သျှာဗျာ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

ဝါမာဏ္ဍိယ

ဒုတိယဗျာဓိတ

ဝါမာဏ္ဍိယလော့သံသရာမိန့်

ဗုဒ္ဓကိစ္စပုံစံပေးပေး

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

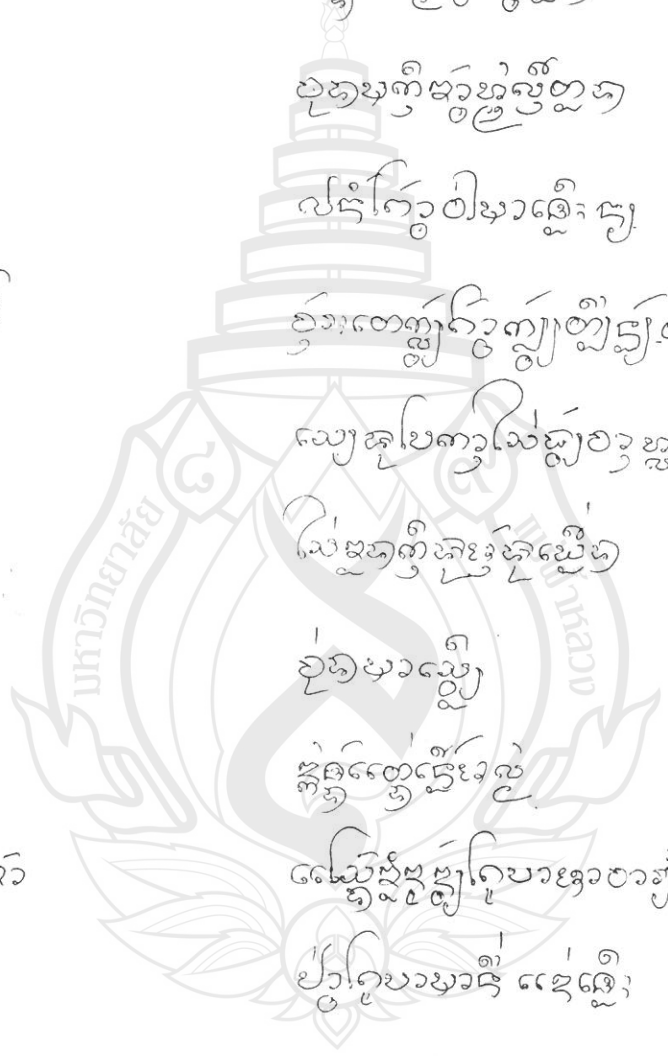
မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

မိန့်ပဏ္ဍိတကဏ္ဍိယ

စံနမူနာအတွက်အသုံးပြုရန်

၂၀၂၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၁ ရက်နေ့

အထွေထွေအဖွဲ့အစည်း

အဖွဲ့အစည်း

ตัวอย่างคำเรียกขานผู้ป่วย โดย นายสมบุรณ์ เมืองใจ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

อัชชในวันนี้ก็เป็วันดี

สหรืสุพะมังคะอันประเสริฐ

ล่ำเลิศยิ่งกว่าวันและยามทั้งหลาย

สหรืวันหมั้นเป็วันที่พระสัพพะบุญ

ขึ้นนั่งแต่นแก้ว

ขอหื้อสูเจ้าอยู่สุขสำราญกุ่มเฒ่า

หายจากความโศกเศร้าโศกา

หื้อป้นจากความตูกโทษนานาต่าง ๆ

ในวันนี้ก็เป็วันดี

จะได้เรียกเอาขวัญของ

นาย.....

ในวันนียามตี อย่าได้ไปไหน

หื้อได้มาอยู่กับตนกับตัวแห่งเจ้า

บัดนี้ญาติกำวงศ์ป็น้องพร้อมกู่กู่คน

ขออันเจ็ด 32 ขวัญแห่งเจ้าจงมา

กู่ช้นบายสี่ มีสัพพะพร้าพร้อม

ก็ได้พร้อมใจกันมาตกแต่งเป้งยัง

มีตั้งข้าวต้มและข้าวนม

มีตั้งไก่ต้มและจิ้นปลา

แวนและหวิ อยู่ในขวัญบายสี่

พร้อมทั้งหมากเมี่ยงบุหรี

ประดับไปด้วยบุปผาดอกไม้นา ๆ ต่าง ๆ

ตั้งไว้ตรงหน้าแห่งเจ้า

และ ดอกสับนงา ดอกจุ่มปี ดอกจุ่มป่า

มีตั้งดอกเกี้ยงเกตุแก้ว มะลิลา

ขออันเจ็ด 32 ขวัญ แห่งเจ้าจงมา ๆ

เบ่งบาลอาบย้อยมีกลิ่นหอมชวน

มีตั้งข้าวต้มและข้าวนมและช้นชมยังบุปผานา ๆ ต่าง ๆ

มากินมาบริโภค ไก่ต้มและจิ้นปลา

มีตั้งสร้อยและลานหู และแหวนสวมก้อย

มีของประดับกายบ่น้อย

สุกหวานหอมชวน

พร้อมทั้งกล้วยจันและกล้วยดิบ

ผู้ข้ตั้งหลายได้พร้อมใจกันแต่งดาไว้รอทำ

ขออันเจ็ด 32 ขวัญเจ้าจงมา ๆ

หื้อมาอยู่กับตนกับตัว

ขอเจ็ดมาไว ๆ อย่าจำ

หื้อได้ร้อยชวชวบข้าวเหลือกว่าเก่า

สุขสำราญกุ่มเฒ่า

สตุ้งตกใจ อยู่ในย่านน้ำ เมืองไกล

ขวัญเจ้าอย่ามัวเมา

หื้อได้มาอยู่กับตนกับตัวแห่งเจ้า

ขออันเจ็ดมาไว ๆ อย่าจำ

ถ้าหากขวัญมาอยู่กับตนกับตัวแล้วตั้งอื่น ผู้ข้าขออธิษฐานจับข้าวเปลือกได้คู่
ถ้าหากยังบ่มาอยู่กับตนกับตัวตั้งอื่น ขอหื้อผู้ข้าจับข้าวเปลือกได้คู่
ขออันเจ็ด 32 ขวัญแห่งเจ้าจุงมา ๆ เร็วไวหื้อมาอยู่กับตนกับตัว
เพื่อจะได้สร้างกุศล และปาระมี ในพระพุทธศาสนาสืบต่อไปในภายภาคหน้า
ตามคำสอนของพระพุทธเจ้าเที่ยงแต่ดีหลี

ဆာယာပွဲမှာမာန်ကျတဲကျတဲဗိုဇွန်

မုဆိုးမုဆိုးသိယာသိယာမုဆိုးမုဆိုး

ဆာယာပွဲမှာမာန်ကျတဲကျတဲဗိုဇွန်

မုဆိုးမုဆိုးသိယာသိယာမုဆိုးမုဆိုး

မုဆိုးမုဆိုးသိယာသိယာမုဆိုးမုဆိုး

မုဆိုးမုဆိုးသိယာသိယာမုဆိုးမုဆိုး

မုဆိုးမုဆိုးသိယာသိယာမုဆိုးမုဆိုး

မုဆိုးမုဆိုးသိယာသိယာမုဆိုးမုဆိုး

မုဆိုးမုဆိုးသိယာသိယာမုဆိုးမုဆိုး

ตัวอย่างบทสวดสำหรับผูกข้อมือน้อย

อชชไชโย อชชชัยโย	ชนาละอิฐละโป
อชชในวันก็เป็นวันดี	เป็นวันอมฤตวิเศษ
มาเนืองนองพำพองบรู๊ก็กาบ	ข้าจักผูกมือเบื้องซ้ายไว้เสีย
บ่หื้อขวัญเจ้าหนีหื้อมาอยู่ที่กับตน	หื้อแขนมงคลอันวิเศษ
ฝ้ายเส้นนี้ชาวเทศบริสุทธิ์	อันคนมนุษย์หาบริโภค
คนในโลกหากถือแปง	ก่อนจักมัดแล้วและแสงก็มัน
ฝ้ายเส้นนี้ยาวบ่สั้นพอประมาณ	ก่อนจักมัดข้างฝ้ายสารก็อยู่
มัดวักววยตัวร้ายอยู่ก็รู้หน	แม้ว่าก่อนมัดขวัญคนก็อายุพยาธิ
ฝ้ายเส้นนี้ดีเหลือขนาด	เป็นเชือกนักปราชญ์วังมาโลปะกะ
ฝ้ายเส้นนี้มีเศษะอันวิเศษ	เข้าได้มาจากท้องเทศ
เมืองตักกะสีลามาคค้าย	ข้าจักผูกมือเบื้องซ้ายไว้หื้อเจ้าใจชื่นหวาน
หื้อเจ้าใจบานอย่าเกียจ	อย่าซ่อมเสียดแห่งตน
สัพพะกังวลอย่าได้มาบังเกิด	แขนเจ้าขวล้าเลิศเป็นดังลวดเนื้อดี
เห็นฝ้ายขาวขาวสะวัน	เป็นดังงาช้างเระวัด
สัพพะเคราะห์อันละร้อย	จูงหื้อคาดค้อยดับหาย
ปลายมือเจ้าเป็นอาวุธอย่าง	หื้อเป็นกำแพงแห่งตน
เคราะห์กังวลหื้อหายจาก	สัพพะพยาธิหื้อหายไป
น้ำพร่ำเป็นน้ำกลิ้งจากไบบัวไบบอน	จูงจักมีเที่ยงแท้ดีหลี
ชัยตุพวัง	ชัยมงคลดังก่อนเตอะ

ตัวอย่างบทสวดสำหรับผูกข้อมือขวา โดยหมอมวยในเขตจังหวัดเชียงราย

อชชโส อชชมังคะโล	อชชะในวันนี้ก็เป็นวันดีเป็นวันชัย โชค
ข้าจกมัดมือเบื้องขวาเจ้า	หื้อพันจากทุกข์โศก
แลกังวลคู่สิ่งแท้ดีหลี	ข้าจกมัดมือไว้หื้อมั่น
เหมื่อนังปฐวีอันยาว	ได้สองแสนสี่หมื่น โยชน
กันว่าข้าจกมัดมือไว้หื้อมั่น	เป็นดั่งหินผาอันหนักได้แสน โภกีสังคยา
ข้าจกมัดมือไว้หื้อมั่น	เป็นดั่งเขาไกรลาสที่โลกา
ข้าจกมัดมือเบื้องขวาเจ้าไว้	หื้อพันจากทุกข์กังวลทุกสิ่งแท้ดีหลี
หื้อเจ้ามีเดชะฤทธิ์	ยิ่งกว่าคาบสะหลีก็ชูชัย
แม้ว่าเจ้าเหยียดมือไปทางใด	ผีหนักก็หื้อใจขาด
สัพพะอุบาทหุงหื้อดับหาย	สัพพะอันตรายอย่าได้มาบังเกิด
หื้อเจ้าได้สุขล้ำเลิศกว่าภายหลัง	หื้อสุขอันไปและอันอยู่
หื้อไ้สุขกับหมู่และญาติกา	สุขตั้งบิดาอันหลับและตื่น
หื้อเจ้าได้สุขชมชื่นอยู่สุดสะหลี	หื้อเจ้าได้สุขอยู่กว่าชูปีอันขาด
หื้อได้สุขอยู่สถานเที่ยงแท้	ยาวชีวังก่อนเทอญ
ทุกขโรคา พยาธิเวรา	โศขาสันตุ วินาสันตุเต

နှိကောပေတိကရန္တပေပိပေပညာ
ဇေယျစာဠ

ဝိသုဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်တို့
ဇေယျစာဠ

ပုဂ္ဂိုလ်တို့

ဒုက္ခဒေဝဒန္တပုဂ္ဂိုလ်

မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

အာရုံစိုက်ပေးသော

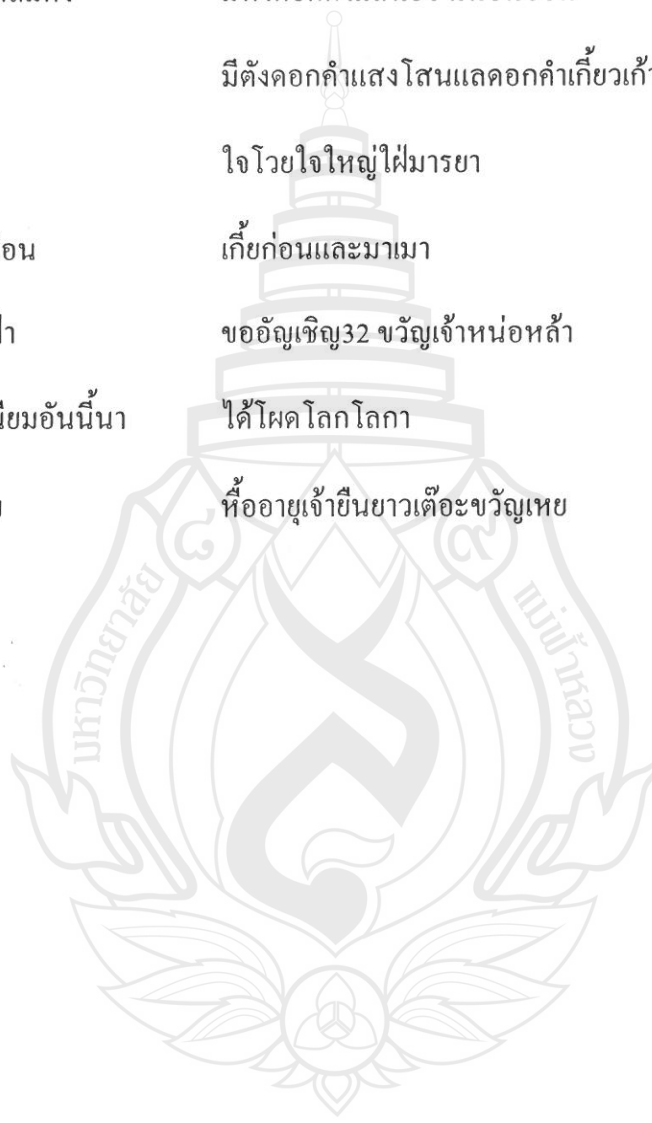
အာရုံစိုက်ပေးသော

ตัวอย่างคำขวัญโดยหมอขวัญ ใน เขตจังหวัดเชียงราย

สารุสะหรือสวัสดิสะหรือ	อชในวันนั้นก็เป็นวันดี
เป็นชัชมงคล	วันนี้หมายมีนายแก้วนายคำ
ได้ตกแต่งดา	ตั้งเคียงจันทร์แดงไว้มี
วันนี้ผู้ข้าขออาราธนา	32ขวัญแห่งเจ้า
กันว่าขวัญเจ้าไปตกทางไกลทางใด	เป็นดังอันก็ดี
เชิญเอา 32 ขวัญแห่งเจ้า	หื้อมาอยู่กับเนื้อแลกกับตัว
ตั้งแต่ในทมิฬกาลวันนียามนี้มัน	จูงจักมีเที่ยงแท้ดีหลี
บัดนี้ผู้ข้าขออัญเชิญ	32 ขวัญเจ้า
อย่าได้ตกแต่งได้แลด้าว	ขอหื้อมาสู่กับเนื้อแลกตัว
กันว่าขวัญเจ้าไปอยู่ทั้ง ไต้ง	เป็นเพื่อนปูปลา
แม้ว่าไปอยู่ยังนา	จักเป็นเพื่อนข้าว
ขออัญเชิญเอา	32 ขวัญเจ้ามา
อชชโส อชชโยวันนี้ก็เป็นวันดี	บัดนี้ผู้ข้าร้องขวัญเจ้าได้มาพร้อมแล้ว
ก็หื้อมาอยู่กับตนแลกกับตัว	หื้อมันหมั่นก้องก้อง
กันว่าขวัญเจ้าสิบปี	บ่หื้อไปที่อื่นหมื่นปีบ่หื้อไปทางใด
ขอเชิญ32ขวัญเจ้าจูงจักมา	ขวัญเจ้าก็ได้มาพร้อมแล้ว
หื้อไปกินน้ำใสอันเย็นจะจิว	อันเป็นพ่อแม่พี่น้องแห่งเจ้า
ได้ตัดคิ้วแต่ส่าน้อยใหญ่	ขวัญเจ้าได้มาแล้ว
จูงจักมากินน้ำใจไข่พญาอินทร์	คนใดได้กินย่อมหายไข่

น้ำพุทศตอันประเสริฐ	อันท่านลงมาโศคเดือนมี
สระหรือผู้ใดได้กิน	ย่อมหายไข้ขาดพยาธิ
พยาธิโรคาภัยจากดินตัวแห่งเจ้า	แม้ว่าขวัญเจ้าได้มาแล้ว
ก็หือสวัสสระหรือค้ำเจ้า	ขวัญเจ้าได้มาแล้ว
อย่าได้ทุกข์โศกเศร้าแลหมองใจ	ขวัญเจ้าได้มาแล้ว
จุงมีโชคชัยสระหรือตลาด	ขวัญเจ้าได้มาแล้ว
จุงจักมาอาบน้ำแลสีไคล	ขวัญเจ้ามาแล้ว
จุงจักกินน้ำอันใสอันงาม	อันไหลตาดต่างอโนมา
ขวัญเจ้าได้มาแล้ว	จุงจักมากินข้าวอุ่นแลกาดปลา
ขวัญเจ้ามาแล้ว	จุงมากินชิ้นไก่ตัวผู้ตัวใหญ่ตัวเต็ม
ขวัญเจ้ามาแล้ว	จุงมาสูบปูลีแลอมเมียง
ขวัญเจ้ามาแล้ว	จุงมาเกี่ยวหมากเมียงและเลียงวัน
ขวัญเจ้ามาแล้ว	จุงจักมาเป็นคู่ไขอันหอมสะอาด
ขวัญเจ้ามาแล้ว	อย่านึกอยากได้กิน
อย่าได้เฝ้าฝันในขงเขตห้อง	ตีฆาญโก จุงห้อมีตีฆาอันยืนยาว
มีอายุสองร้อยชาวทุกขวบเข้า	สิบปีบหือไปที่อื่น
หมั้นปีบหือไปไหน	ชุ่มเนื้อและเย็นใจเฝ้าเนื้อขวัญเจ้า
ตั้งแต่นั้นวันไปหน้า	ขวัญจุงอยู่กับตนแลกับตัว
ทอดทั้งหลาย	ขวัญเจ้าอยู่ขอบทะเลค้ำได้
กันเลียงเหตุสระหรือตัวใดอันก็ดี	แม้ว่าขานุงสันสะคือขึ้นช้อย

ข้าได้ขวัญเจ้านาฏน้อยว่ามา	มาชมมธุรสบุปผา
มีตั้งเอื้องหมายนาและหมายโห่ง	ดอกคำตาโห่งและดอกคำแท้
หอมป้าแก่งป่าใจเป็ยดอกไม้	หลายเขียงหลายอัน
หอมกลิ่นกันทั้งฤดีขวัญ	ชื่นชะก้งน้ำมันแลสั้มป้อย
เท่าเมาหอมรสมะเฒ่าแลลื้มคิง	มีทั้งดอกกิงแสนยั่ว นินอินอ่อน
รสบ่ออ่อนหอมนวล	มีตั้งดอกคำแสง โสนแลดอกคำเกี่ยวแก้ว
กลิ่นกุญชรช่างพา	ใจไวใจใหญ่ไฝมารยา
มีตั้งดอกมะลิลาแสงอ่อน	เก็ยก่อนและมาเมา
เมืองเราสนุกกว่าเมืองฟ้า	ขออัญเชิญ32 ขวัญเจ้าหน่อหล้า
จูงขอห้อมมาตามธรรมเนียมอันนี้	ได้ไผดโลกโลกา
ได้สั่งสอนกันมาเสาศษ	หื้ออายุเจ้ายืนยาวเตอะขวัญเหย

ဒုတိယအပိုင်း

သံဃာ့အဖွဲ့

သာသနာ့အဖွဲ့

အရှင်ဗုဒ္ဓဂေါတမ

ပျော်စရာအဖွဲ့

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

အရှင်ဗုဒ္ဓ

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

အရှင်ဗုဒ္ဓ

ဗုဒ္ဓအဖွဲ့အစည်း

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

အရှင်ဗုဒ္ဓ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

မိမိတို့အား နှစ်စဉ်

မိမိတို့အား နှစ်စဉ်

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

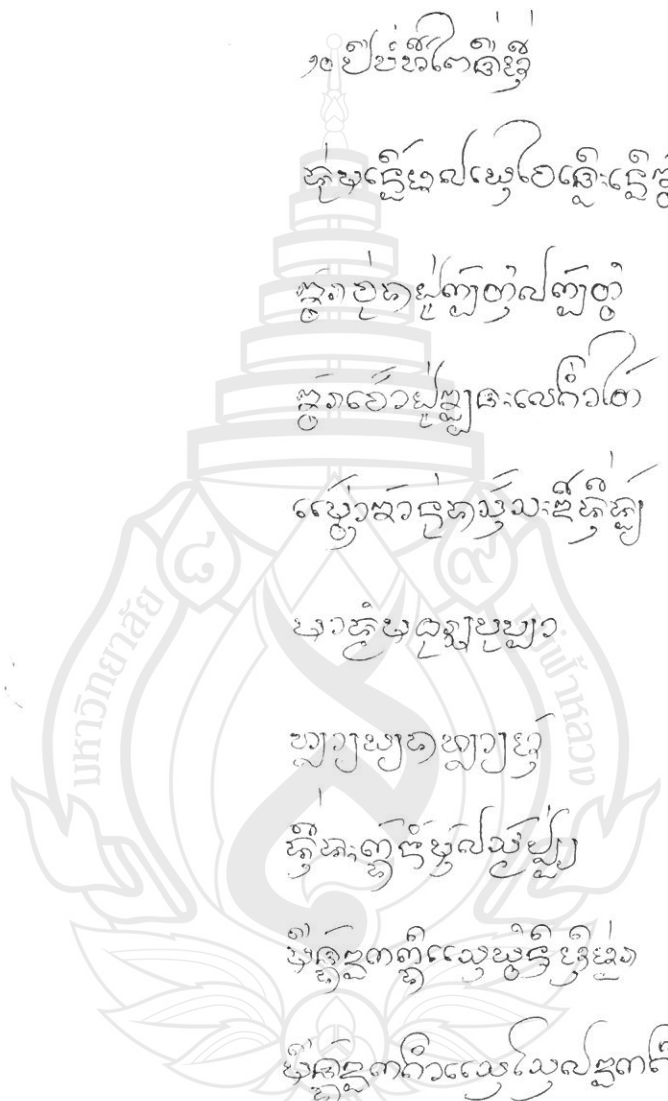
ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဣန္ဒြေဝေသာယာ

ဗုဒ္ဓါဓိပတိအောင်ကျော်စွာ
ဒုက္ခညီနောင်အောင်

ဒီဒီဒီ
အောင်အောင်အောင်အောင်

ตัวอย่างสู่วัณลูกแก้วโดยหมอสั่งขวัญในเขต อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

พุทธโร มังคะละสัมภูโต	สัมพุทธโร ทีปะหุตตะโม
พุทธระมังคะละมากัมมะ	สัพพะทุกขา ปะมุญจะเร
รั่มโม มังคะละสัมภูโต	คัมภีโร พุทฺสโส อะณฺเฏ
รั่มมะมังคะละมากัมมะ	สัพพะกะยา ปะมุญจะเร
สังโฆ มังคะละสัมภูโต	ทักขิณฺเอยโย อะนุตตะโร
สังฆะมังคะละมากัมมะ	สัพพะโรคา ปะมุญจะเรฯ
สหัสริสวคสหัสริชินช้อย	ผู้ข้าน้อยจักกล่าวมังคะละพุทธา
อะตีตามานีนา	ข้าจักกล่าวไขข่าว
ตั้งแต่เจ้ายังหนุ่มน้อยสาวจี	เจ้าเกิดมาหัวทีที่ตั้งมีดังนี้
ผู้ข้าจักกล่าวชี้ไว้	เป็นตามพระโพธากล่าวไว้นี้
หนเจนตาวิญญาณเจ้าแก้วแก่นไข	ขามเมื่อมุเกิดเป็นคน
มีเท่าเส้นผมวกวนท่าแฝด	จึงมาแหวดไว้เป็นตา
จึงจักเข้ามาตั้งอยู่ในดิน	รักษาอะหม่อมแห่งเข้ามาก็ได้เจ็ดวัน
จึงเข้ามาฝืนจิตอยู่แล้ว	ในห้องพระแม่แก้วหน่อมารดา
อาศัยเป็นคังน้ำมันจาท่อมน้อย	เข้าคิดแปลห้อยที่กายา
7 วันมาลวงล้ำข้าก่ายเป็นเลือดแดง	มาชะตาทีวสา
แลม7วันไปหน้า	ข้าแตกอ้าเป็นสาขา
หากกลายเป็นจีนยี่ดียวมา	กันเทียบตา 3 เดือนมาบ่เศร้า
ดูกเต้าหน่อเป้าเปิง	บ่เที่ยงเทิงเชิงขันทั้ง5

ยังบ่เป็นหน้าตาหน่อหู้ดั่ง
แถม 4 เดือนถ้วนครบดีแล้ว
หัตถาปตาก็พร้อมเสี้ยง
มีผมเขียวเนียนดีเลียบถ้วน
หากเทียบทันหาก ใจ้ทุกอัน
เจ้าก็มาบิदन้า
ยังหลังบ่เข้าอยู่ในขวัญ
ทุกข์แท้หากยัดยาวยาย
แคว่นร้อนปากบ่ลง
ยังถนลวดไกล้เตาไฟ
หาบตัวหนักหน่วงนิ้วในใจ
ทุกข์แท้ในสามอายุ
ทุกข์ล้ำเลิศกาษา
รักลูกเต้าภายใน
รีบร้อนเหตักกลัวไหวสะท้อน
ยามเมื่อแม่จักจามและไอ
แม่อังฮ้วนคั้นการงาน
ความร้อนปากของแกล้ม
เหตุว่าลูกน้อยความจีวัง
ได้ 10 เดือนหากเทียบทัน

นิ้วตีนมือยังบ่ล้วนกัน
องค์คำลูกแก้วก็จึงมีปากคังหุดา
มีเนื้อหนังอ่อนเกลี้ยงสมสะหรี่
กันทั้ง 8 เดือนถ้วนครบแล้ว
ค้วยทั้งทุกยากนานา
เมาะกระดุกสันหลังมารดา แม่เจ้า
ทุกตัวมีมวลมาก
ยามเมื่อแม่กินอาหารกินหลายหลาก
ตักกลิ้งกลมก็มาตักใส่ใหม่
เมื่อแม่ไปตักน้ำ
เสมอเหมือนตอกอยู่ในเตาไฟหม้อใหญ่
ทุกข์สงสารบังเกิด
ของพระมารดาแม่เจ้า
ครั้นลูกแม่เกาะบ่ลูกเร็วไว
ร้อนลูกแม่เร็วไว
แม่อีกอดได้ก่อนกัน
แม่อ่อยอดกลืนอาหารหลายหลาก
แม่อ่อยชิมหนาวๆอ่อยห้วน
แม่อ่อยรักษาคำพระมาเมินมาก
มาบอกของกันมีบ่ขาด

อย่างนั้นลองคำสำหว่าควาทัง

ก็ทีโอกาสมาหุบสันดานถูกต้อง

มีคไปมาขวัญก็

เด็กแล้วลูปไปมาญาติกาแห่งเจ้า

ขามนั้นเป็นแต่หน้าบุญ

เคราะห์ไปโคลคลาสุญเปล่า

ตามธรรมกาโลกแบ่งไว้

ที่หลิกเร็วพลัน

บ่หื้อติดแปดข้างแห่งมลทิน

เข้าจึงให้รำรื่องว่า อุเวี อุเวี

มาปกพันห่อแล้ว

เอ็งกล่าวว่ผีทังหลายว่

กันว่ลูกสุแท้

กันพันวิสัยขามนี้

เขาก็มาขานนาเอิ้น

ขามนั้นฝูงญาติกา

เขาได้หันหน้าลูกเต้า

เขาจึงได้ไปเซาะหา

ข้อมเป็นผ้าเจียดแพรจินไสเจียงจิน

หื้อคนค่าแพงมากล่าว

ผืนหนึ่งชื่อว่า ชะโพโตวิเสา

อันเกิดมากาขาสมถาด

เจ็บปวดท้อแม่มารดา

ขามนั้นแม่ช่างมาป่าวคุ้มตัว

เขาก็ก้องเห็นลูกเต้าชุกคนคน

ทำชาติหน้าอันได้ทำเพ็งมา

ก็มาประสูติลูกเต้าเหล่าบุญตา

เขาก็มารับรองลูกแก้วแก่นไ้

เข้าไปขัดจีไ้กลมมันและนุบล้าง

ขามเมื่อหนาวกับเย็นมาถูกต้อง

ขามนั้นเขาจึงเอาผ้าเตียดแลล้าแพ

เขาจึงเอาเข้าไปชุห้วคันไ้

ววยววยผัดังหลายมวถมาก

จูงปากันมาจับลากเอาไป

หากเป็นลูกแก้วแห่งกูเนื้อ

แล้วเขาก็เอาลูกแก้วขอไปนอนไว้แล้วห่มผ้า

อาวอาน้ำป้าแห่งเจ้า

แล้วจึงเซยบาน

ผ้าเซียงคานหลายผืนวิเศษ

ริบร้อนขามงามออกวันหลายแสง

หันมาแต่ตาสะเปาไ้

ผืนหนึ่งชื่อว่า จิตทะจักไสแสง

ผืนหนึ่งชื่อว่าผ้านินแพงหอมกลิ่น

เพราะหามาไว้บั้ง

หื้อลูกหล้าแม่หนุนต่างหมอน

หื้อหลบทางลุ่ม

เขापกพันลูกเต้า

แม่ก็ไปเซาะหากล้วย

แม่ชุกรวมวันวัน

สายดวงทานเหยลูกแก้ว

มีตัวอย่างลายคำใส่อาบ

แม่ก็มาจัดซี่ไคล

เสื่อผ้าถ่ายหลายผืน

แม่ก็มาเรียกหน่อเจ้า

ถึงรดูยามวัยแลเจ้าใหญ่

ถึงนายอยากกินปลา

เพราะว่ากลัวแก้วแก่น ไซ้หิวแลง

ลูกไม้หรั่งหลวงหลายและนา

จึงไปหาเอาไม้มาสานเป็นอู่

ว่าสองดวงตาเหย

จักอื่อนายหล้า

แม่เจ้าอย่าได้ไปให้

นางนาฏให้แม่จักอื่อนายหล้า

ผืนหนึ่งชื่อว่าเตชะยิ่งเหลือใจโศก

ผืนหนึ่งเอาไว้ทบไว้ถ้ำ

ผืนหนึ่งเอามาปูไว้หื้อนายนอน

ผืนหนึ่งเอาไว้ห่มเมื่อยามหนาวเย็น

แม่ก็อุ้มน้ำอาบหื้อเจ้าเมื่อยามหนาวเย็น

กับข้าวขาวๆ มาบดป้อนเจ้า

ว่ามากินเพื่อจะเอนนาย

แม่เอาน้ำหยอดปากนายแล้ว หากดูถ้ำ

หื้อเจ้าช้วน

ว่าเจ้าลูกเร็วเลี้ยงเหย

ถึงกลางคืนแม่ก็มาเปลี่ยน

ใจลูกเข้าคังไฟ

พอดีกินชั้นพ่อนายก็ไปเซาะหา

แม่มารดาก็จึงมาป้อน

ของกินใดแบ่งมีหลายอย่าง

ยามนั้นนายเจ้าพ่อปีตา

หื้อแม่เจ้าคำขยู่ว่า อ้อจา อ้อจา

เจียงก็วกก็หลับตาตั้งตัว

หลับเตื่อะสายสี่สมรเหย

ก็หลับตาเหยเตื่อะ

หลับก็หลับเหยเตื่อะเอนนาย

ที่หลับเที่ยงตาเหยลูกแก้ว

ถึงรูดยามนี้แล้ว

ช่างหล้ากำคนญาติกังวลมาบังเกิด

พ่อเจ้าก็ไปเซาะแสวงหายามาใส่

ถูรูดยามนอนแม่ก็มาเกาะกอด

กลัวผีกะเก็บมาเหยาะหยอก

หมากดั่งพลูใบ

พ่อเจ้าไปดองมาแล้ว

แห่เมื่อมรบ้านนี้

ได้เจ้าใจรู้ซู้อันอัน

อันมีคว้ามักใหญ่

เจ้าก็มาร่ำเรียนคุณผ่านแผ้ว

อันหนึ่งเจ้าก็มาเส็งหันวิภูตงสาร

ข้าแข่งขวัญพระนาคไธ

แม้ว่าเจ้าหลับเมื่อคืน

แม้เจ้าหลับเมื่อวัน

ปางเมื่อพระนาคไธ

อย่าได้มาติดแปดถ้อย

ขามเมื่อนางสาวและนางงาม

เจ้าอย่าได้ตาเนืองนั้งไปนอก

กันแม่อ้อแล้วจึงนอนหงอยหลับไป

เจ้าก็พอเที่ยวหยั่งรู้ยากพัน

เดี๋ยวเจ้าก็มาทุกซั่มเล็ศอนาใจ

ก็กลัวว่าเจ้าบ่ทันใหญ่บัวบรร

เหตุว่ากลัวลูกเด้ายอดหนาวเย็น

เล่นเจ้าหน่อไร่แม่ชายแพง

หื้อพ่อเจ้าไปร่ำร่ำไรไปใจใจ

แม่ก็มากว่าเอาลูกแก้ว

ข้าจกกล่าวอุทาหรณ์หื้อเจ้า

บัดนี้เจ้าก็มากลับบาปและเวรกรรม

เจ้าจึงตั้งใจใฝ่พระธรรมบน

อันว่ารัตนแก้วเจ้า3ประการ

วันนึ่งมหาศาลาพระโตศาการอันใหญ่

หื้อมันเที่ยงยืนยาว

ก็อย่าได้ไปกั้งไหล

เจ้าอย่าได้ตกใจตื่นตื่นแอ้วหลาหนีไกล

ก็หากเป็นที่บ่งบอกอิฐินารี

กับตัวสาวน้อยๆลาดลึงลา

มากินมาตานฮิลาส่งข้าว

เจ้าก็อย่าได้เหยาะหยอกเล่นหมู่อิฐินารี

เจ้าอย่าไปหัดสูบลูลีแลอมเมียง

มันแต่งมางาม

มันกองหุพาปแห่งธรรมบรรดา

เจ้าอย่าไปสูบลูฝืน

ผู้เข้าออกไว้เมื่อเจ้าบวชเป็น โยคี

ชอ้อจ้อยใส่กะลม

เจ้าอย่าได้เล่นหมากแก้ว

เจ้าอย่าไปตบเชิงลาและเชิงฮือ

บ่ใช้การนักบวช

เจ้าหมั่นตกหมากนับเลิกธรรมศึกษา

ทุกคำเช้าชวันยาม

มานักลองแลนักปราชญ์

ทุกวันคืนคำเช้า

เจ้าเรียนศรัทธาก็หือเรียนด้วยง่าย

หือเจ้าหลับตารเรียนหือ ใจๆ

บัดนี้มา ขามมหมามนราชศรัทธาตั้งหลาย

เขาก็มารวมกันตกแต่งดา

มาหีบบายศรีดูงามเอาแล้ว

บิดนมแมวเป็นใหญ่สำหรับน้อย

ย้ายอยู่ตามเครื่องหอมหยด

เขาก็เอามาขดวงเวียนแวงล้อม

เจ้าอย่าไปหันแม่เกล้าผมเกลี้ยง

ซึ่งป่าหือผิดขวัญเป็นบาป

และเจ้าอย่าไปกินน้ำเมาและสุรานั้น

กินกัญชาและเด็ดดอกไม้

อย่าไปรับเสียงจี้หนี้อย

เจ้าอย่าไปพะวงตั้งแอ้ว

และหมากรุกหมากดักกา

เจ้าอย่าได้ตะหมากต้อและบิดบัวบาน

หือเจ้าสร้างผนวงและภาวนา

หือเจ้าหมั่นภาวนาตบสติกากับข้าว

หือเจ้าทำกงสำรวม

เจ้าอย่าได้ประมาทหลงลืม

หือเหมือนดังพระเจ้าท่านเทศนาว่า

เขาอย่าได้อิมหน้ายก่ายจากสงสาร

เป็นที่ไหว้แก้เทวดา

ยังวันบุปผาพรั่งพร้อมมากมวลมีขัง

บัวงามพรั่งแผ้วเป็นแถว

ข้าปวงดอกสร้อยหากห้อย

ขามกลั่นหอมยศยิ่งกัณหา

มีตั้งดอกกาเกตุแก้ว แสง บัญชร

ดอกสารภีหอมช้อนอรอ่อน	หมู่สาวน้อยป่ออ่อนเพิงหา
จำปีมีตั้งจำปามะลิลาช้อย	กาบอำหองใจจ้ออยู่เนืองๆ
เขาชอมมาร้อยยายเป็นถ้อย	มากมีบ้าน้อยกู่เจืองคาน
มีดิกสลิดสลักและสัณฐาน	ผุดเบ่งยานจ้อยจ้าน
มีตั้งเกียงกาบอำและหมู่จ้งสวน	มีตั้งดอกมะลิวัลและเกียงเกตุแก้ว
หากมีพร้อมแล้วกู่สังนานา	เขาก็เอากันมาตคแต่งคากันถ้ำ
ขอขวัญพระนาคกล้าจูงมาคม	มีตั้งแหวนธรรมรงค์ซุกสอดสร้อย
บัดนี้เนาผู้ข้าน้อย	จักเรียกขวัญพระนาคเจ้าว่ามามา
บัดนี้น้อแม่ออกศรัทธา	ก็มีมากหลวงหลาย
มีตั้งเด็กหญิงชายและตั้งจำแถ้วเฒ่า	ก็มามุงท่านท้าว
เหมือนแมงมดเม่าแมงมาย	เขาก็มาหยาดเยียงยายเป็นผ้า
มานั่งเรียงหน้า	แต่งขันนूपผามธูราชาดวงดอก
ใส่ขันน้ำวดอกดอกไม้และลำเทียน	เขาพากันนวนเวียนไปนิมนต์เจ้า
มาแล้วก็ประดับเป็นลูกแก้ว	หากถึงม
มีทั้งคนหลวงหลายเหลือแหล่	มีกลองแห่สะบัดชัย มีตบมะผาบ
เสียงตะแหลบตะหลาบเป็นสาย	พ่องตบมือได้ พ่องอ้งดินหงายและตั้งมาดู
บ่หล้างสังระรินระรม	ปุ่นคินิยมเจืองไซ้
มีตัวน้อยหนานสิกใหม่แห่นำตาน	ก็มาเป็นมหาพานแหนแห่เจ้า
พ่องก็มาเมาเหล้า	วังวิดเข้าออกตามทาง
ตั้งนางสาวงามเชื่อมผ่อผื่น	คอสื่อ่งล่อชุมชาย

มีตั้งคนเรียงหลายแถวเข้ามา	แหนแห่เจ้ารอบไปมา
เพื่อว่าบ่หื้อเจ้า	มีความโศกาอันมาถูกต้อง
พากันมานั่งล้อม	เพื่อหื้อเจ้าชื่นเชยบาน
แถมวันพุกเช้า	เพิ่นจักเอาเจ้าไปหว่าน
เข้าไปสู่อารามบ่เสรำ	ไปสู่ท่านเจ้าครูบา
วิสาวันทาขอบวช	ทุกภาระเถียงตองพาเรียกผาดๆ
งามบ่น้อยแก่ชิ้นว่อน	วันพุกเช้าเจ้าจักคาไว้
ยังเครื่องสายสร้อยสังวาล	ตัดพุกจิบคำเครือสะวัน
เจ้าจักได้อู่ภูพานา	หื้อทุกขี้ได้ตามาย โผคนุชยโลกเมืองคน
บัดนี้นามุลศรัทธา	เขาก็ตกแต่งขันหลวงมงคลอันนี้ไว้ถ้ำ
หื้อผู้ข้าน้อย	เรียกร้องขวัญพระนาคเจ้าว่ามามา
มาจตุราภู์ตาเหย	ขอหื้อขวัญเกศาเส้นใหญ่เส้นน้อย
ขอหื้อขวัญกิ้งก้อยแล่นนิ้วมีอนาย	หื้อมาตึงขวัญฝั่งผายเสลัม
หื้อมาตึงขวัญสองถ้อยแก้ม	พรั่งพร้อมอยู่อันนั้น
มาตึงขวัญหัวแห่งพระจอมธรรมลูกเต้า	ตึงขวัญหัวใจแห่งเจ้าจูงรีบเร็วมา
32 ขวัญอย่าไปอยู่ที่คองน้ำหนา	ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่จึ่งไม้มีงมพ
แม้ว่าขวัญเจ้าไปอยู่	เมืองอุดรภู์ขงเขตห้อง
ที่ประเทศห้องอมร โกนา	แม้ว่าขวัญเจ้าไปวิเทหะ
กลางหลายหลีบห้วย	ข้าเรียกร้องเอา32ขวัญพระลูกแก้ว
จูงรีบเร็วพลัน	ขวัญเจ้าอย่าไปผายผัน

เดินเที่ยวเที่ยวเล่น	สนุกตื่นเต้นแอ้วเหาะเหินเดิน
ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่	ที่รู้เขาเงินหลีบถ้อย
หลังผาหลังจ้อยค่านคงรี	เป็นเพื่อนเสื่อหมีพงคองและข้างเถื่อน
ขวัญเจ้าผู้มีเพื่อนก็ช่างตกใจ	มีแต่เสียงสัตว์ในร่าร้อง
เสียงสนั่นก้องทั่วคงรี	มีตั้งนางนี้และหิ้งห้อย
เกาะก้านกิ่งข้อยโอดโอยคราง	เกินกองวางเสียงแหล่
เดินเลาะเลียบบเขาเขี้ยว	เป็นหาดเดี่ยวใหญ่กว้าง
ขวัญเจ้าอย่าไปก็คิดใจใฝ้อ้าง	ไปอยู่ป่าข้างคานคงขวาง
แถมกวางทะเลาพรานเก็บถูกข้อง	เสียงเสื่อโคร่งร้องเยือกเย็นร้อง
ขวัญเจ้าอย่าไปเดี่ยวหลงไหล	อยู่ในคงไพรมิดเสร่า
ที่พระพุทธรเจ้าบไว้ศาสนา	มีแต่หินผาล้อมถ้ำ
หญ้าแฝกลมพัดแยกกวัดไกว	เห็นแต่ใบเมือกล้อม
มัวมิดอ้อมก้อยด้อย	ขอคูร้อยเป็นที่หมองหม่นเสร่า
32 ขวัญแห่งเจ้า	อย่าไปส่งสมองไทย
คองใหญ่คองเด่นไร่เป็นเปี้ยว	เห็นแต่ทุ่งเขียวๆ จุ่มขอบฟ้า
ลมหนด้าฝาดองเตียน	เมฆมูเลื่อนไปถูกคลื่น
ปุ่นแตกตื่นตกใจ	อาลัยตื่นเสี้ยมมีเสียงดังคะกั้น
อยู่วันนั้น32ขวัญเจ้า	อย่าไปอยู่ที่คองหน้าหนา
ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่ก้งนาแม่น้ำใหญ่กว้าง	ที่สระป่าด่างที่ป่าบัววังตอง
32ขวัญศรีอรอรุ่งริบมาเตอะเจ้า	32ขวัญเจ้าจูงมามาก่อนเตอะ
ตะกายาสมากะตาจิตตะ	วิญญาณสะโหติ

คั้งนี้ 32 ขวัญพระนาคเจ้า
ผู้เข้าจักน้อมถวายยังเครื่อง
เครื่องครวญเลขเขาคดแต่งห่าง
จึงมาหีบบายศรีแต่งไว้
รับขายตามใส่ถาด
ถอกน้ำอ้อยอ่อนหวานใน
ขอมาสนิทคว้อมต่อม
มา 32 ขวัญ
ก่อนเจ้ากินข้าวแล้ว
อันว่าน้ำอันนี้
ต้นกล้าเลิศเจียงคาน
หื้อลูกได้กินตามกัน
ได้ร่มฟ้าแลหส์ดี
กินน้ำบ่แก้วใสเจียงคานนี้

ขวัญเจ้ามาพร้อมแล้ว
โกชนะเลขคู่สิ่งอันเสวย
ใส่ขันอันกว้างหลายภาทิ
เจาะตามได้เจียงงาม
มีตั้งข้าวหนมปากแลข้าวหนมมูน
กินตามใจอย่าหมองหม่นข้อง
อยู่สวรรค์เสวยก่อนเตีอะ
พระนาคเจ้ามาคู่เข้าคู่ขวัญ
ก็มากินน้ำอูดกั๊งสรณัง
เป็นน้ำพระพุทธรต้นประเสริฐ
ได้เอามาปฏิสันธานตั้งไว้
หากคนในได้กินก็มีใจบานแก่งกล้า
32 ขวัญเจ้าจูงมา
คู่ข้าวคู่ขวัญเตีอะ

သန္တတုလင်္ဂေ

ဣန္ဒြေယျသန္တတော

ဣန္ဒြေယျသန္တတော

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

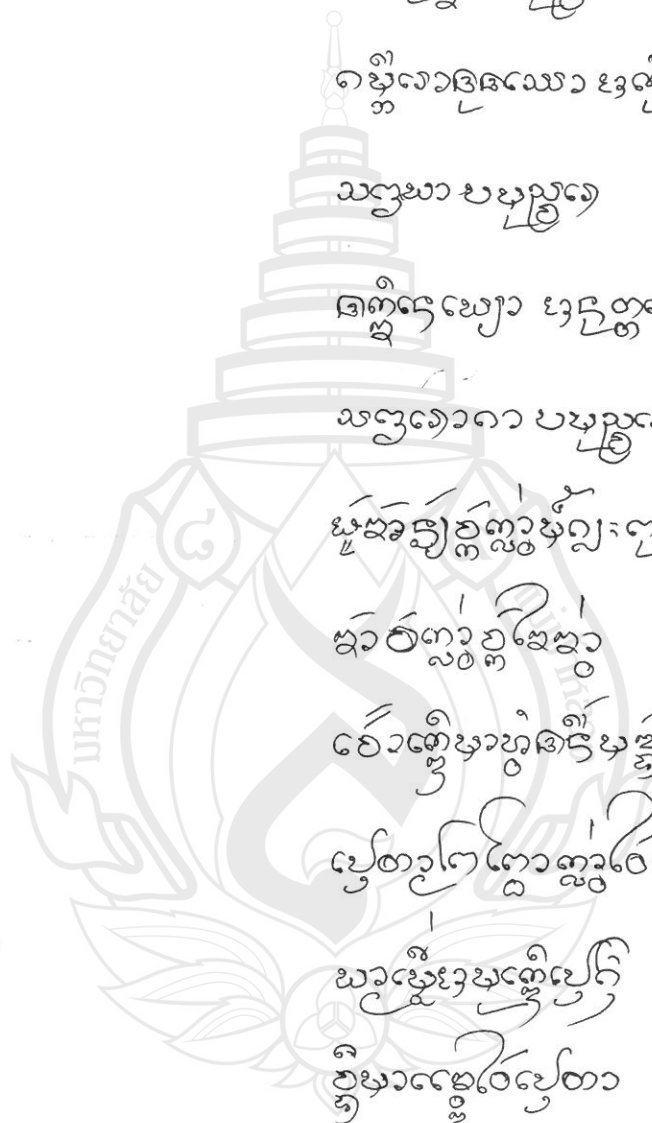
သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

သန္တတုလင်္ဂေ

အေးမြကြည်ဖြူ

ဘဝကျပေါက်ပွားစွာ

အကုန်အစင်ပျော်ရွှင်

အပျော်အစရာအားလုံး

အေးချမ်းစွာကြွေချိန်

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အေးမြကြည်ဖြူ

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

အပျော်အစရာအားလုံး

ကွက်ဝါသျှာဗုဒ္ဓိ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဗညာဗုဒ္ဓိဗုဒ္ဓိဗုဒ္ဓိ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဗညာဗုဒ္ဓိဗုဒ္ဓိဗုဒ္ဓိ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဘာဗုဒ္ဓိဗုဒ္ဓိဗုဒ္ဓိ

လှိုင်ဆောင်လှိုင်ဆောင်

ဆောဝံသုဘာဗျေ

လှိုင်ဆောင်

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

ဆောဝံသုဘာဗျေ

သွေးစိမ်းစိမ်း ဂျာဗျာဗျာ

ဖေ့လုံးဝ ဂျာဗျာဗျာ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ ဂျာဗျာဗျာ

မိမိကျပ်ကပ်ကပ်

ကြေးတိုက်တိုက် ဂျာဗျာဗျာ

လက်မဲ့မဲ့ ဂျာဗျာဗျာ

မိမိကြေးတိုက် ဂျာဗျာဗျာ

ဝါးညှာတာမျိုး

စိမ်းစိမ်း

မိမိကျပ်ကပ်ကပ်

ကျွန်းကြီး ဂျာဗျာဗျာ

ကပ်ကပ် ဂျာဗျာဗျာ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

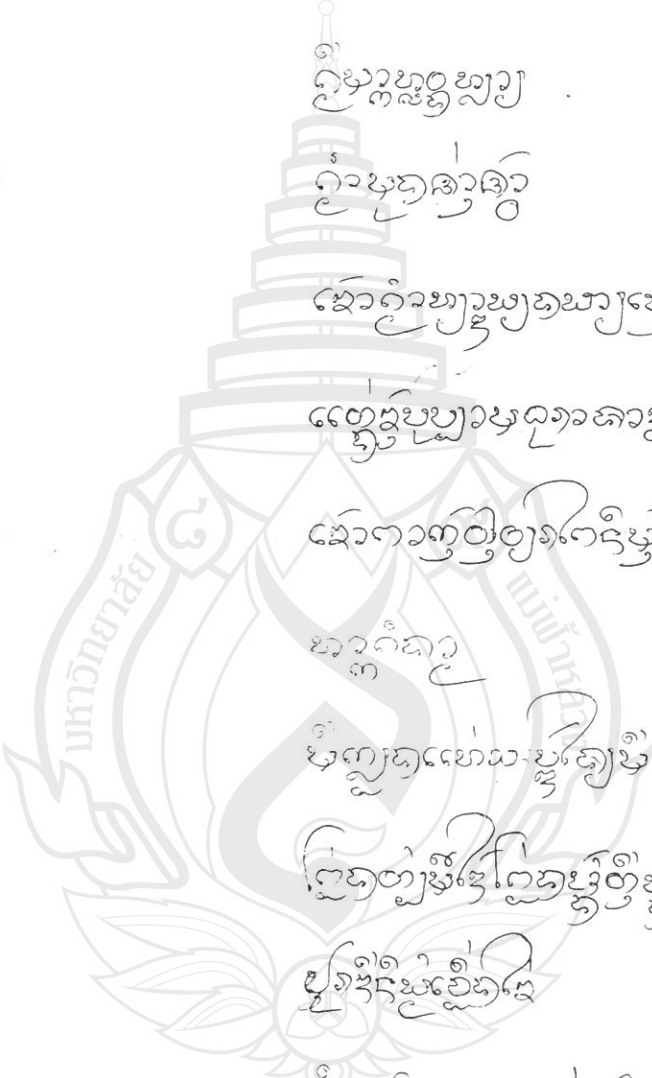
မိမိအသွယ်ဝေလေဝေ

နီတိလောကဉာဏ်ပညာဉာဏ်
 ဘူမိဉာဏ်ဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်

နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်
 နီတိလောကဉာဏ်

ကောဏိယန္တိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ပိယာဝန္တိပုဏ္ဏ

သုဗ္ဗင်္ဂါယနာပိယံ

သုဗ္ဗင်္ဂါယနာပိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ပုဏ္ဏိယုပုဏ္ဏိယု

ပိယာဝန္တိပုဏ္ဏ

သုဗ္ဗင်္ဂါယနာပိယံ

သုဗ္ဗင်္ဂါယနာပိယံ

ပိယာဝန္တိပုဏ္ဏ

သုဗ္ဗင်္ဂါယနာပိယံ

သုဗ္ဗင်္ဂါယနာပိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

သုဗ္ဗင်္ဂါယနာပိယံ

သုဗ္ဗင်္ဂါယနာပိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

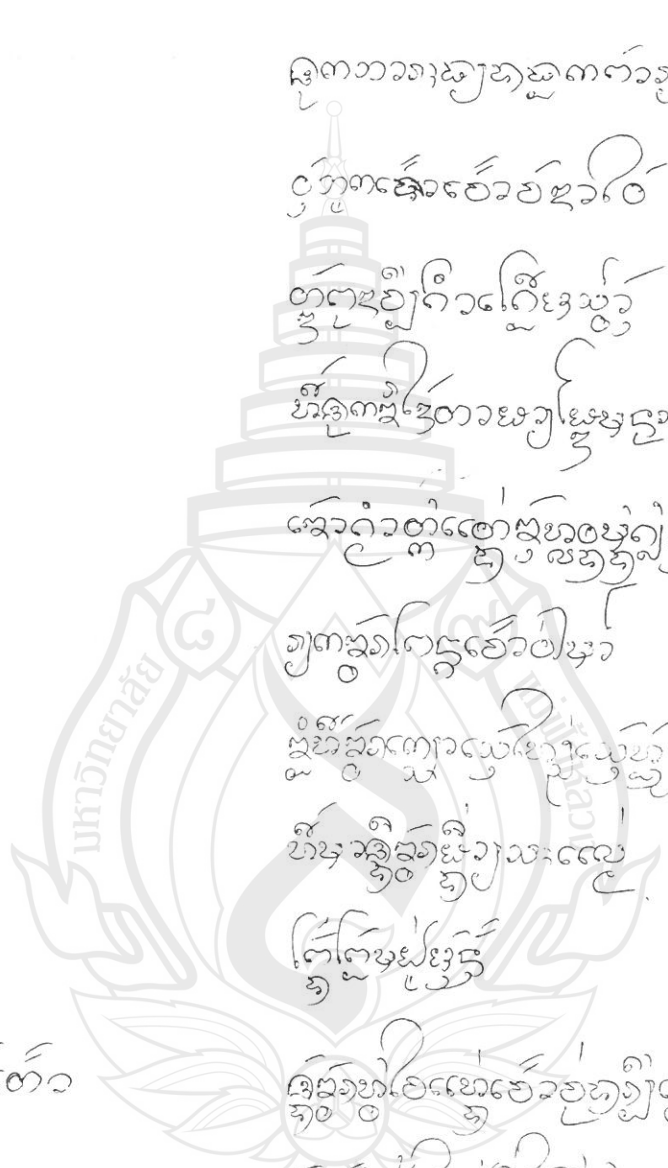
ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဇေယျဝိသုဒ္ဓိယံ

ဒို့လွင်ဒွင်လေ
ပွဲဝဲဒေသနာမူ
သီတဏှာပုဂ္ဂိုလ်
ပွဲဝဲဒေသနာမူ

သုတယုဂ်တရုဏ်
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ဒို့လွင်လှပသောဗျာဓိ
ပွဲဝဲဒေသနာမူ

ဧတေဗ္ဗဒေသနာမူ
ပွဲဝဲဒေသနာမူ
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ဗျာဓိလှပသောဗျာဓိ

ပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ပွဲဝဲဒေသနာမူ

ပွဲဝဲဒေသနာမူ
ပွဲဝဲဒေသနာမူ
ပွဲဝဲဒေသနာမူ

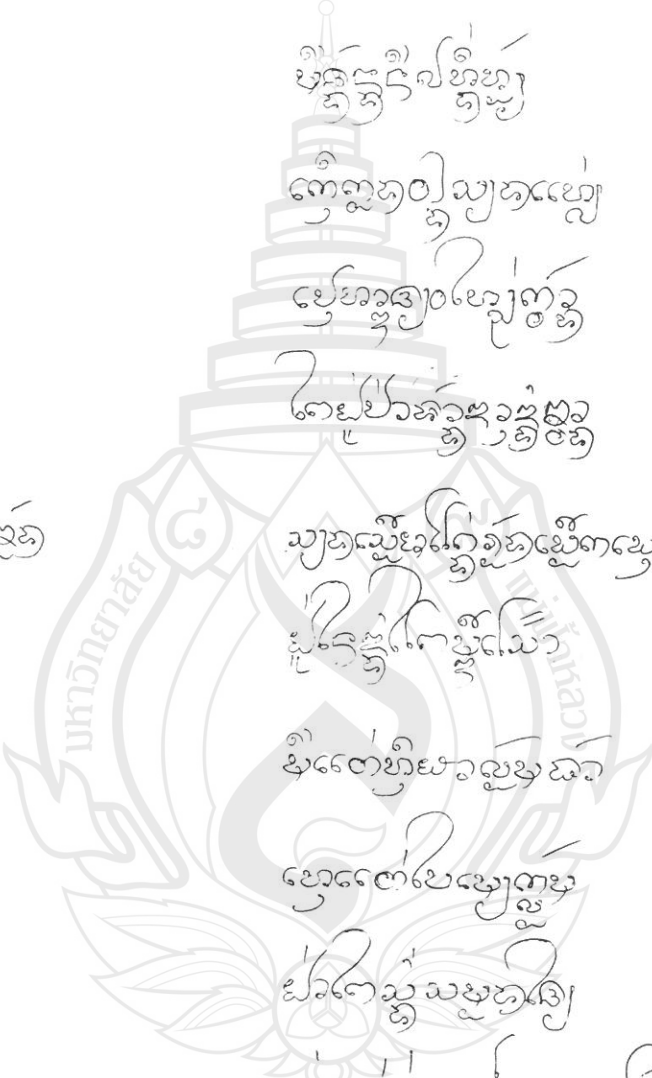
ပွဲဝဲဒေသနာမူ
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ပွဲဝဲဒေသနာမူ
ပွဲဝဲဒေသနာမူ

ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်

သုတယုဂ်တရုဏ်
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ပွဲဝဲဒေသနာမူ
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်

ပွဲဝဲဒေသနာမူ
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ပွဲဝဲဒေသနာမူ

ပွဲဝဲဒေသနာမူ
ဣန္ဒြေမူပုဂ္ဂိုလ်
ပွဲဝဲဒေသနာမူ

คำเรียกขวัญนักศึกษาใหม่ หรือผู้มาเยือน โดย นายสิงห์แก้ว วงศ์มูล อ. เมือง จ. เชียงราย

พิธีอัญเชิญขวัญนักศึกษาใหม่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประจำปีการศึกษา 2544

อาจจะใจใส อาจจะใจโย

อาจจะมั่งกะโล อาจจะ ใน วันนี้ ก็เป็นวันดี

วันลำเลิศ ดูประเสริฐ โสภา

เป็นวันศาสดาตนท่านแผ้วผ้า

แป้แล้วฝูงหมูไพร มั่น

วันนี้ก็เป็นวันพญาพิมพิสาร

เป็นเจ้าของนั่งเกล้าสวย รุ่งเรือง ไสสะอาด

วันนี้ก็เป็นวันนักปราชญ์เจ้า

เข้ามาร่วมรวมกัน

เป็นวันพระเวสสันดรองค์คำตนเป็นเจ้าของ

เสด็จเข้าสู่เมืองเก่านครชัย

วันนี้ก็เป็นวันมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

พร้อมใจตั้งมวลมานั่งหน้า

มีอยู่พร้อมถ้ำก็สร้างชั้นบายศรี

มงคล ชั้นใหญ่ ขอบกว้าง

เพื่อจะมารับน้องใหม่เจ้าเข้ามาสู่มหาวิทยาลัย

ลูกหลานพรั่งพร้อมน้อมด้วยอาหารตั้งใจ

หัวขวัญ 32 ขวัญ แห่งตั้งเจ้าและนาย

พากันกระจายร่นหนือออกมาอ้ออง

ยามเมื่อมาหันหน้ากัน บีไซไฟ้ไข่น้อง

ต่างคนต่างอ้อองต่างแดนดิน

บางผ้อองก็เป็นแม่ญิง บางผ้อองก็เป็นผู้ชาย

มีมากปวงหลวงหลายถ้วนหน้ากัน

ที่สถาบันมหาวิทยาลัยแม่ฟ้า

มานั่งน้อมหน้าจูงคน มาฟังผลข้อสอบ

มาประกอบวันครูพร้อมแสดงความกตัญญู

ต่อครูบาอาจารย์ คณาจารย์ผู้สอนสั่งถ้อย

กันถึงตะวันแลง ตะวันหลวง

จะคำลงมาอาบมอย

ก็เอาสายสิญจห้อยไว้จูงคน

ก็เป็นฝ้ายด้ายมงคล

อันประเสริฐที่บังเกิดเป็นชั้นบายศรีบ่เศร้า

ฮืออาจารย์ครูบาแก้วนี้เล่า

มาอ้อองขวัญลูกแก้วจูงคน

32 ขวัญเจ้าอย่าไปล่าไปเล่า

ขวัญเจ้าจะไปอยู่ก้างป่าจะไปล่าก้างตง

อย่าไปอยู่ปงป่ากฤษ ขวัญเจ้าจะไปตกเหว

ยังจ้อยอย่าไปอยู่ฮ้อมห้วยและในดอย

ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่กบตีตามอย และผีอีคอย

และผีปกกะโล้ง อย่าไปอยู่กบกระต่ายนอนโงม

อยู่ในป่าตง อย่าไปกบเสื่อ อย่าไปอยู่กบหมี่

อย่าไปอยู่กบวอกก้างนางอาย

ที่พากันวิดวิ่งเล่น 32 ขวัญแห่งเจ้า

อย่าไปทะเลทุเลนไปวิ่งเล่นเล่นกะเผือย

32 ขวัญเจ้าอย่าไปอยู่กับนกเงือก แยก และนกแก้วเมย อย่าไปอยู่กับนกฟอสเฮย
 และนกจ้าวตุ่น ที่มันจ้ำจันซำสุ่น ยามเมื่อใบไม้ร่วงลงจอย
 อย่าไปอยู่ 8 ดอย 8 เสา และดูเดือน เล่ากะช่างว่าเป็นลม เป็นฝน
 บางเตือกก็เป็นลมใหญ่ กิ่งไม้หักใส่บนหัว หยั่งมากลัวเหลือขนาด
 บัดก็ฟ้ามาเมบมามาบ อยู่ปายบนเสียงกงธนู อินพรหมก็ข้ามาดังอยู่คิดครั้นคาครั้น
 หนึ่งหัวสะดุ้งตื่น ฝนปรอย ชะใจเหลียวมองมาชั่วห้อง
 ส้อมาร่วมกันศึกษา ส้อมีอนปีเหมือนน้อง
 ส้อมักกันเหมือนญาติ ขวัญเจ้าทั้งหลายอย่าไปอยู่ไกล
 แห่งฮ้างฮ้อมอยู่ที่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อย่าได้หลงสู่ฮ้าง แต่ต้องแม่จัน
 และแม่สาย หลายหน้า อย่าไปอยู่ในเขตพม่าและชายแดน
 จะมายามเจ้าอย่าไปอยู่เวียงเก่าอำเภอลำปาง เชียงแสน ผอ่ตะวันตกแลลับเหลี่ยมพม่าฮ้อย
 ลับเหลี่ยมน้อยเหลี่ยมน้อยเขาพระสุเมศเมรุหัวขวัญ 32 ขวัญ อย่าไปอยู่ที่อำเภอลำปางของ
 ฝนตกน้ำนองออกท่วมบ้านก็กลัวไปตายจมน้ำ ขวัญเจ้าอย่าหนี
 หน่อไม้เรียง อย่าไปอยู่อำเภอลำปางเขตซ้อง อย่าไปอยู่ กับพี่น้องที่ขุนตาล
 มาเดอะ 32 ขวัญเจ้า เจ้าอย่าไปสะดุ้ง อย่าไปอยู่ที่เชียงรุ่ง
 และเขตเวียงชัย ตีพญาเม็งราย และป่าแฉะและป่าแดด ขวัญเจ้าอย่าได้พัดเวดแดง
 ไปอยู่ที่เชียงคำ เมืองปง และเชียงม่วน ส้อมีรับตัวมากะตำบุญ อย่าไปอยู่อำเภอลำปาง
 และอำเภอดอกคำใต้ ขออย่าไปจวนกันฮ้ายไปเล่นบ่าว เล่นสาว
 อย่าไปอยู่จังหวัดพะเยา บ้านกว้าง 32 ขวัญอย่าไป จวนกันเล่นน้ำกว๊าน
 จงฮ้อมรับเร็วไว อย่าไปอยู่อำเภอมะนัง เขตซ้อง
 อย่าไปอยู่กับพี่น้องตี อำเภอกันนิงมาถึงแม่ลาวปากทาง 32 ขวัญ ได้ยินแล้วเล่า
 ก็ฮ้อมขวัญเจ้ารับมาเวย เวย ก็ฮ้อมมายามเจ้าอย่าไปอยู่เวียงป่าเป้า
 แม่สรวย แม่ชะจานเลยไกลบ่ใจไกล ขวัญเจ้าอย่าหนีไปอยู่จังหวัดเชียงใหม่
 และลำพูนตั้งลำปางและเมืองแป้ เมืองน่าน อย่าได้หนีออกบ้านไปสู่กรุงเทพมหานคร

จูงปากันมานอน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงที่นี่ ขวัญเจ้าอย่าไปหลบสี่หนีหน่อตั้งใจ
ขอร้องชื่อเอาอกเอาใจครูบาอาจารย์เป็นเจ้าของ จะไปกินยา จะไปกินเหล้า
จะไปเข้าในคลับไนบาร์ อย่าไปคิง อย่าไปฮา จะปากันไปแอ้วเดินวิดวิงเต้น
บ่ควรทำถึงพ้อถึงแม่องค์คำเลี้ยงใหญ่ จูงเอาใจใส่การศึกษา
จะได้เป็นครูบาภายหน้า สมนักบมมหาวิทยาลัยแม่ฟ้า
ฮือเป็นลือท้าวหน้าเขตเมืองไทยก่อนน้อ

ตัวอย่างคำสวดโดยหมอขวัญในเขต อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

พุทโร มังคะละสัมภูโต	สัมพุทโร ทิปะทุตตะโม
พุทระมังคะละมากัมมะ	สัพพะทุกขา ปะมูญจะเร
ธัมโมมังคะละสัมภูโต	กัมภีโร ทุทัสโส อะนุญ
ธัมมะ มังคะละมากัมมะ	สัพพะภะยา ปะมูญจะเร
สังโฆ มังคะละสัมภูโต	ทักขิณเอย โอะนุตตะโร
สังฆะ มังคัลลัมมากัมมะ	สัพพะโรคา ปะมูญจะเรฯ
เทพกรไกรสรคอกไม้	ผู้ข้าหาได้หากเหมือนวันนี้
ชัยดิถีเลิศล้ำแก่กล้า	ตามอาจารย์ผู้ข้ากล่าวไว้ว่า
วันทาววันนี้	ข้าชั้นขอแลกตั้งคาถา
ขออัญเชิญท่านท้าเกร่งไกรเสริญ	เป็นอริยะปฐะเถยนเกียะง
สืบนี้วกราบไหว้ขอรเป็นหมอ	เดินจรหนไกลแหล่งหล้า
ได้ลุ่มฟ้าหากบูชา	ยังมีหมอผู้ช่างเรียกช่างร้อง
ช่างสืบสอนเอาขวัญ	มีตั้งญาทะกุละมารยา
และปูกามภะคัณฑาเลยสองเฒ่า	สองอัสัญติตาอันแลกทางเอา
ก็กล่าวเรียกขวัญนายว่าออยมอย	แม่เนื้อขอดกั้วขาว โอยเจ้า
มาละทุกขเวทนาไว้หื้อ	พ่อแม่สองเฒ่าได้เป็นเวทนา
จึงใช้ขาม้อหนึ่งไปเอาดินแต่แก้ว	คิดเนื่องด้วยกันมาเหตุนี้้นนา
เขาได้มาเป็นแล้ว	ดิจึงแตกเป็นสารแต่งใจะบาน
หากผู้เสื่อผ้าแต่งดาไว้ถ้ำ	มีตั้งซ้อนแวนหวีเขาก็หามาไว้ถ้ำ
ตามธรรมเนียบเช่นปญจขัน	หากแห่งเจ้าบ่แตกม้าง

เจ้าอย่ารับอ้างเล่าเมียบน	ยังมีหมอผู้ช่างเรียกช่างร้อง
ช่างสืบสอนเอาขวัญ	มีตั้งยาทะกุดมารยา
และปู่กามกะดั้นหาเลขสองเต่า	เหมือนรู้ขวัญอัญเชิญ
เพราะบ่ได้เน้นซ้ำวังถ่องไถ่	เหาะเหินเป็นหมอเดินดงหนไกลแห่งห้อง
ขออัญเชิญยามารยา	จูงมาตันพร้าวพร้อม
นั่งล้อมเสทสุรา	หื้อข้าได้หยาด
ฝั่งทางท้ายเจ้าจูงเที่ยวหากัน	หันได้หยาดป้างทางขวา
จูงหื้อขวัญเข้มกล้า	กันห่อนข้าได้หยาดตั้งหลังไปตั้งหน้า
กินอ้มแล้ว	เจ้าจูงมีแรงมनुษย์ลุ่มฟ้า
ต้องไฟแควแฝง	แป้งมัดมือเดียวหื้อค่อยเลี้ยง
หื้อมีเศษฤทธิ์เสียวว่าประมาณ	กินอ้มแล้วเจ้าจูงเดินสานตาม
ปฏิญาณอาการข้าไหว	ขอหื้อ32ขวัญแก้วแก่นไธ้
อย่าได้แตกพร้อมสานเข้าบาย	แม้ว่าขวัญเจ้าไปอยู่ขอบฟ้า
ตามวะแดงสากก็ขอหื้อขวัญเจ้ามา	แม้ว่าขวัญเจ้า
ไปอยู่ป่าไม้ศรีคงหนาเดือนถ้ำ	ก็ขอหื้อขวัญเจ้ามา
แม้ว่าขวัญเจ้า	ไปอยู่ขอบฟ้าที่มีสังกิ้นที่
ที่พื้นดินใหญ่กว้างอันทัดที่นั่น	บไซเป็นที่พระเจ้าสมภาร
อม โกฎานก็บ่พะเกิด	บ่เชิงชมพุล๓2ขวัญเจ้า
อย่าไปโสกทุกข์ชนชุก	หงุนเหงางขี้คเมืองเรา
ที่ไกลและที่ใกล้	พ้อหมอเต่าจูงไปตวยหาจูงไปตวยหา
เอามาได้แล้วจึงเอามาฝากไว้	ที่เสาร้เรือนมงคเลานี้ก่อนเทอญ

มาหุงโธมา ธมโมมา สังโฆมา

ဆောင်ရွက်ပေမည်

ဘဝပျော်ရွှင်မှုများကို

တစ်စုံတစ်ရာမျှတစွာ

ခံစားနိုင်စေရန်

အားထုတ်ပါမည်

လုပ်ကိုင်မှုများကို

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

တစ်စုံတစ်ရာမျှတစွာ

ခံစားနိုင်စေရန်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

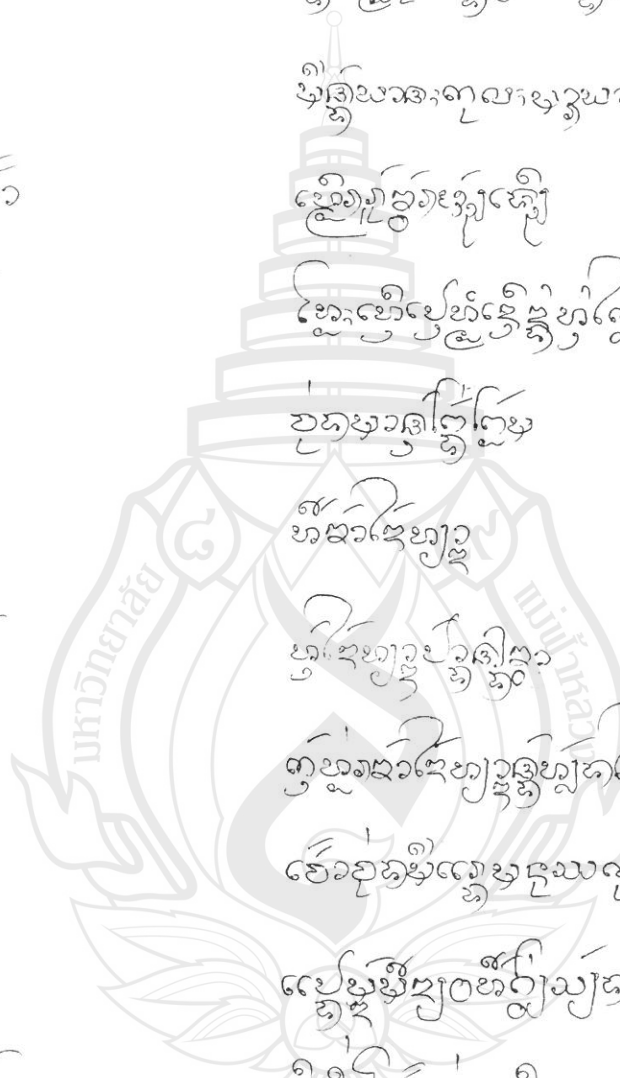
အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

အားထုတ်ပါမည်

စိတ္တိန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

ဒုက္ခကုဗ္ဗိယံ ဣန္ဒြိယံ

မာရိယံ ဣန္ဒြိယံ

ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

ပိတေ ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

ပိတေ ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ ဣန္ဒြိယံ

คำเรียกขวัญ โดย นาย กรด วิฑูรย์ อ. เชียงของ จ. เชียงราย

อ้อโฮ้อชชโฮโย

ข้าศึกศัตรู เป็นวันครูช่วยคำ

เป็นวันคนมาตอม

วันนี้เป็นวันคนทั้งหลาย

จักเรียกขวัญเจ้าเสื้อเจ้าผ้า

แม้ว่า 32 ขวัญเจ้า

แม้ว่า 32 ขวัญเจ้า

แม้ว่า 32 ขวัญเจ้า

ขวัญติดลอยมาอยู่จิ้งเนื้อ

อ้อในวันนี้ก็เป็นวันผาบแพ

ดูราแม่น้ำ หลังไหลลอม

วันนี้เป็นวันคนมาอยู่สุขสำราญ

บ่ตกตำข้าว

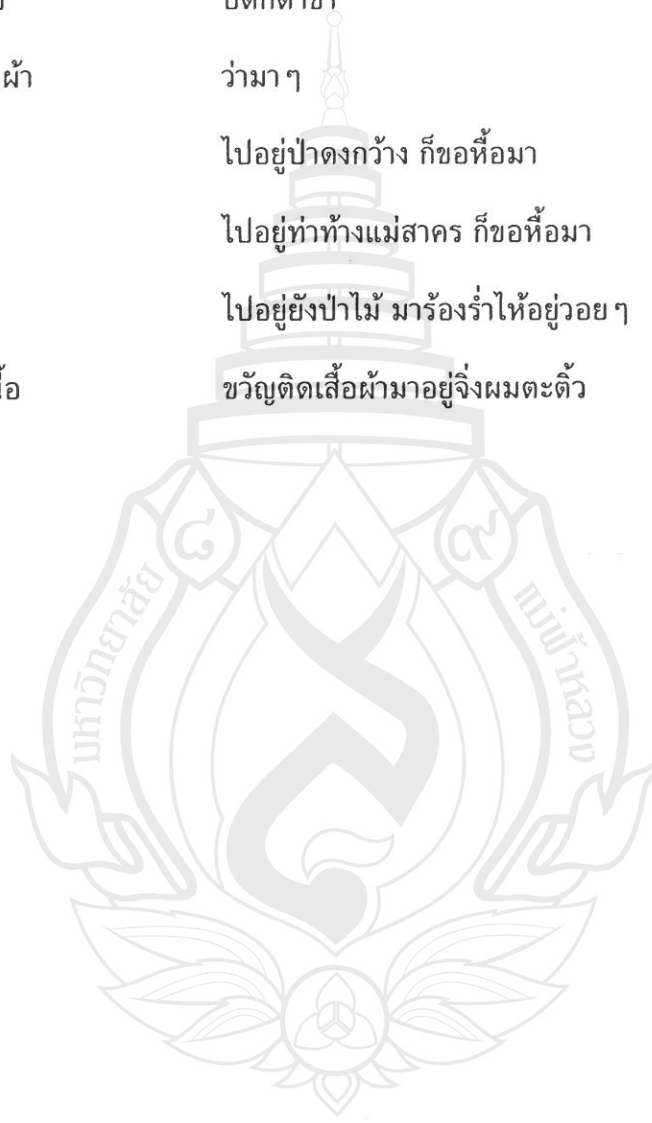
ว่ามา ๆ

ไปอยู่ป่าดงกว้าง ก็ขอหื้อมา

ไปอยู่ท่าทางแม่สาคร ก็ขอหื้อมา

ไปอยู่ยังป่าไม้ มาร้องรำให้อยู่วอย ๆ

ขวัญติดเสื้อผ้ามาอยู่จิ้งผมตะติว

ស្តេចស្រីរាជវង្ស ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័ន ទី៧ មហាក្សត្រ ព្រះបាទ ជ័យវរ្ម័ន ទី៧ មហាក្សត្រ

មន្ត្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

មន្ត្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រី

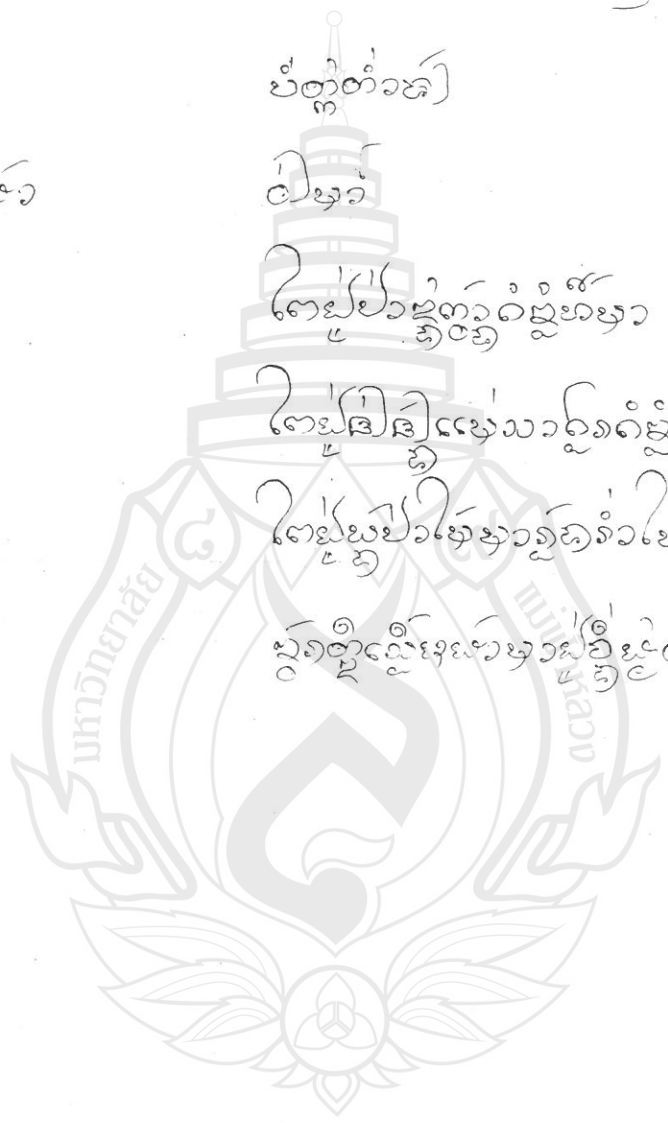
ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រី

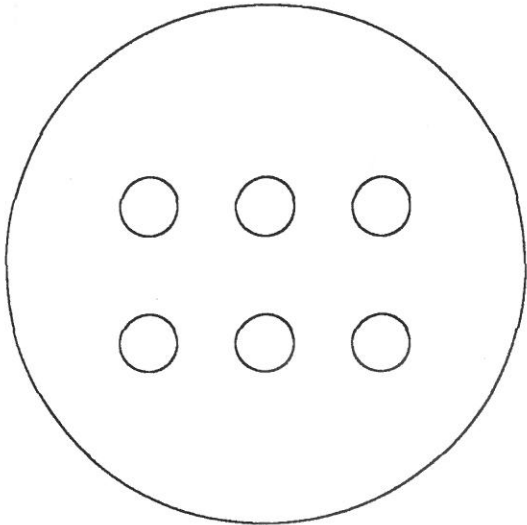
ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

ស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី

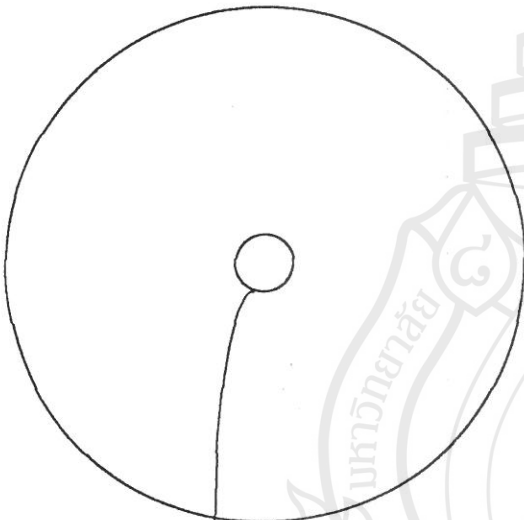

ตัวอย่างการดูไข่ เพื่อใช้ทำนาย

ขี้ริ้วขี้หมูขี้วัวขี้ควายขี้คน
ขี้ผี

รอยนี้ต้มข้าวข้าหม่นได้ป่าไม้ข้ามแม่น้ำ
รอยไข่นี้มีลักษณะกลมสี่ขื่น แสดงว่าได้ตัดไม้ข้ามแม่น้ำ

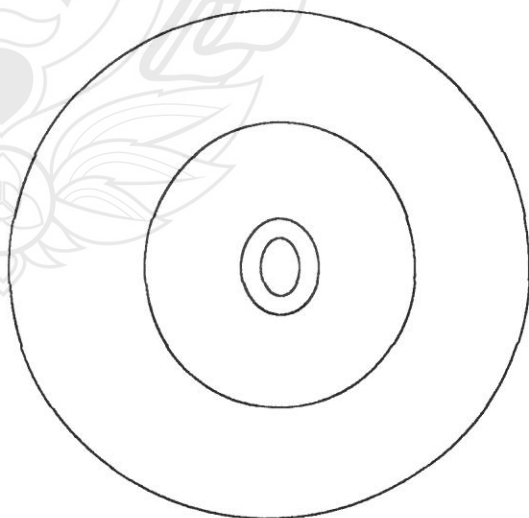
ขี้ริ้วขี้หมูขี้วัวขี้ควาย
ขี้คน

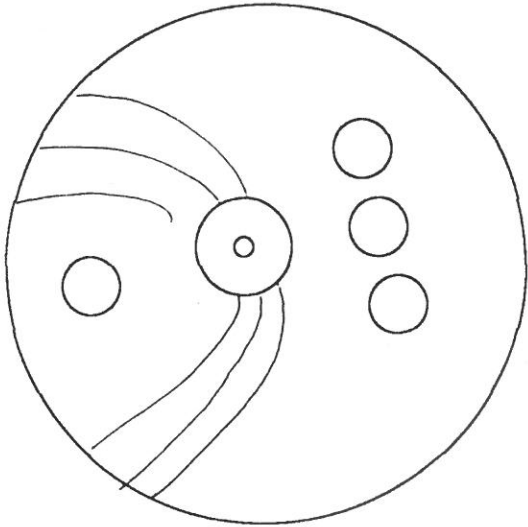
รอบนี้คนผิดเรือนคนดิบขาว
รอยลักษณะนี้แสดงว่ามีคนกระทำสิ่งที่ไม่ดีในบ้านตนเอง

คนนี้มีลักษณะผิวกายสีขาว และยังไม่ได้บวช

ขี้ริ้วขี้หมูขี้วัวขี้ควาย
ขี้คน

รอยนี้วันดำสีแดงถูกเดือนใส่หุ่น
รอยนี้มีลักษณะของสีดำล้อมรอบสีแดงแสดงว่าถูกของ

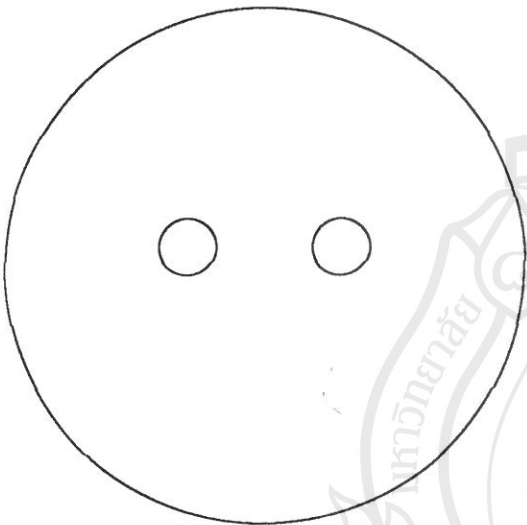

คือดวงใจ

นี่เป็นภรรยา

ลักษณะเช่นนี้เป็นโรคภัยไข้เจ็บ

คือคนผิดเรื่องผิดหญิงชาย

นี่คนผิดเรื่องผิดหญิงชาย

ลักษณะเช่นนี้ผู้หญิงในบ้านคบชู้กับชายอื่น

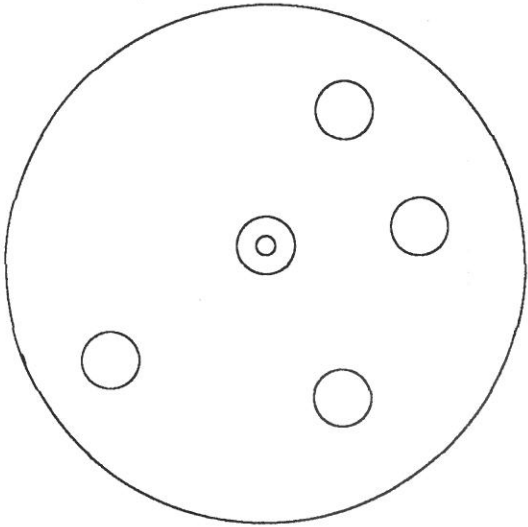
คือใจซุกใจซุกใจคือใจซุก

จนครุหลายได้ละเสีย

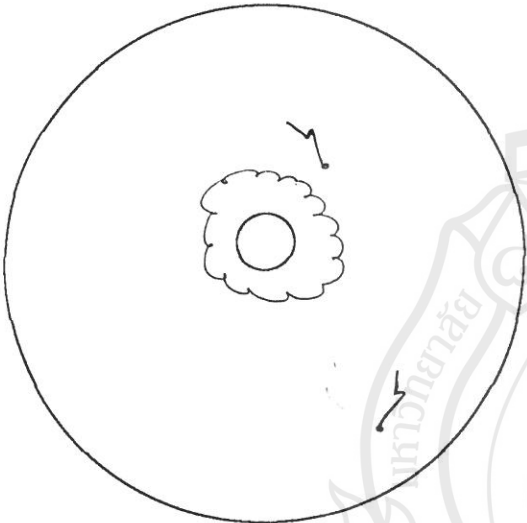
ะนี้ได้เล่าเรียนและนับถือหลายครู ซึ่งไม่ได้เคารพสักการะครูเหล่านั้น

รูปร่างลักษณะของไข่มุก

นี่ไข่มุกถูกตีหนได้
ลักษณะนี้ไข่มุกด้าน ฝาทงทิศใต้เป็นผู้ทำร้าย

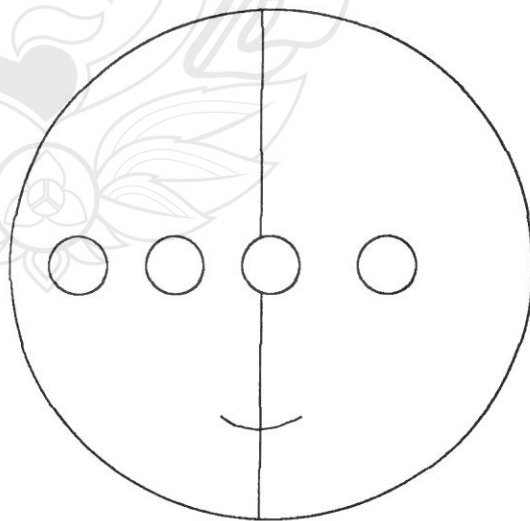

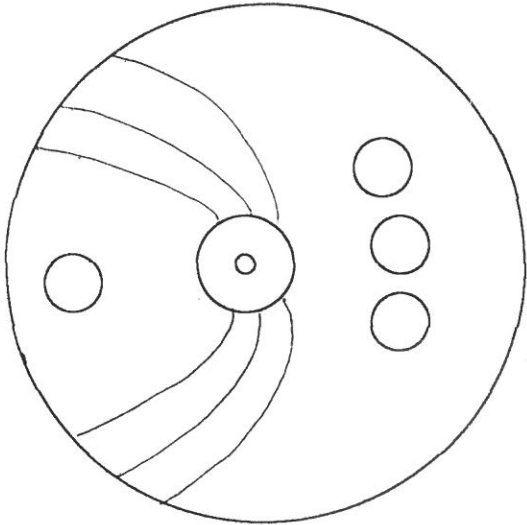
รูปร่างลักษณะของไข่มุก

นี่แหลวคนผิดเรือนหนานคนขาวเปิด
รอยลักษณะนี้แสดงว่ามีคนกระทำสิ่งที่ไม่ดีต่อบ้านตนเอง
คนนี้มีลักษณะผิวกายสีขาวยคน ๆ นี้บวชเรียนแล้ว

รูปร่างลักษณะของไข่มุก

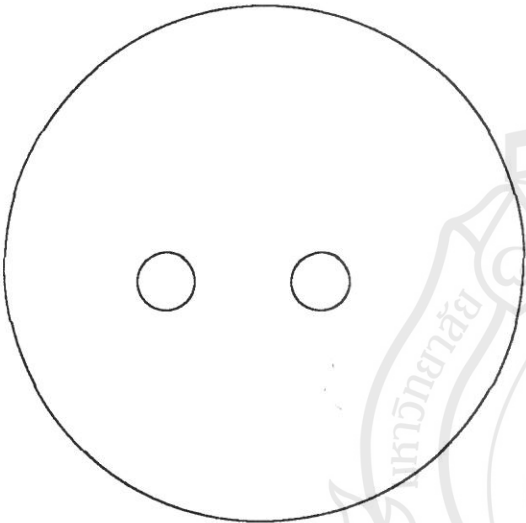
นี่วันแดงถูกตีกะยักษ์อยู่หนวันออก
ลักษณะสีแดงรอบ ๆ แสดงว่าถูกตีร้ายทางทิศตะวันออก

ศีรษะไว้วางใจ

นี้เป็นพิษภัยนำภัย
ลักษณะนี้เป็นพิษภัยที่นำมา

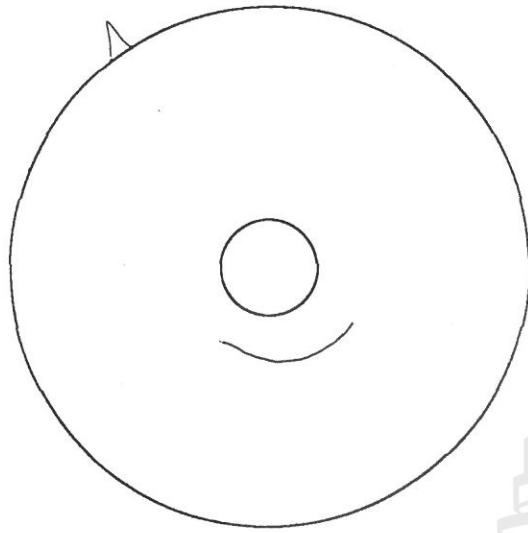
ศีรษะไว้วางใจ

นี่คนพินคนผิดเรือนผิดหญิงชาย
ลักษณะนี้คนกระทำไม่ดีในบ้านตนเองแล้วยังคบซู้ผู้ชายอีก

ศีรษะไว้วางใจ

นี้ได้เรียนครูหลายนี้ได้เสียสุมเสีย
ลักษณะนี้ได้เล่าเรียนและนับถือหลายครู
ซึ่งไม่ได้เคารพสักการะครูเหล่านั้น

นี่คือความสุขที่แท้จริง

นี่วันแดงต่อมหมั่นคนเรือบ่ถูกกัน
ลักษณะนี้เป็นสีกลมแดงขุนแสดงว่าคนในบ้านไม่ถูกกัน

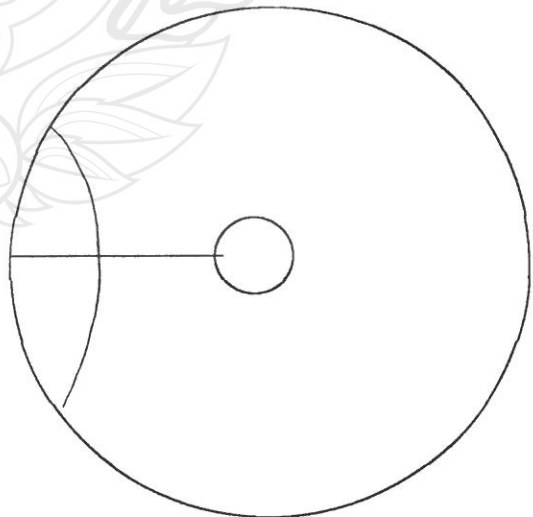

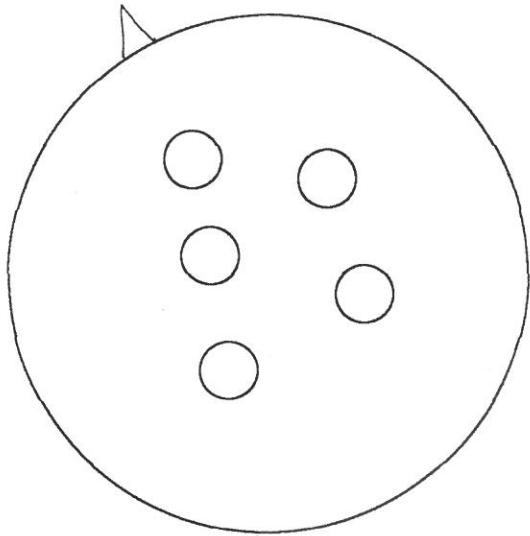
นี่คือความสุขที่แท้จริง
นี่คือความสุขที่แท้จริง

นี่คือความสุขที่แท้จริง
นี่คือความสุขที่แท้จริง
นี่คือความสุขที่แท้จริง
นี่คือความสุขที่แท้จริง

นี่คือความสุขที่แท้จริง

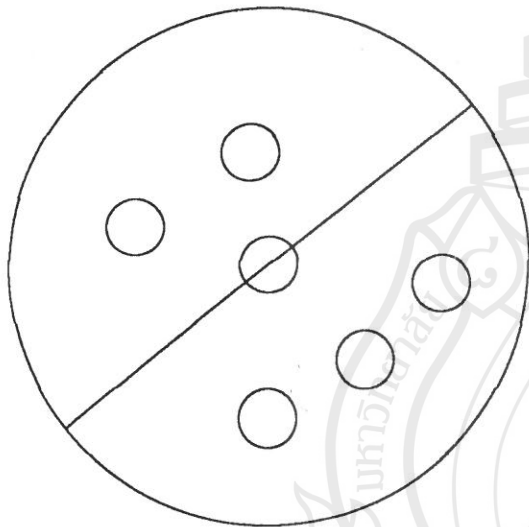
นี่คนผิดเรือบ่ถูกกัน
ลักษณะนี้คนที่กระทำไม่ดีต่อครอบครัวตนเองอยู่ที่ผิดเหนือ

ຜູ້ກວດສອບຜູ້ຮຽນ ກວດສອບ

ນີ້ການຂ້າຜູ້ນຳກາຍກໍມີປັດເສຍ
ລັກສະນະຂ້າຜູ້ຫຼິງເປັນຜູ້ນຳກາຍມາ

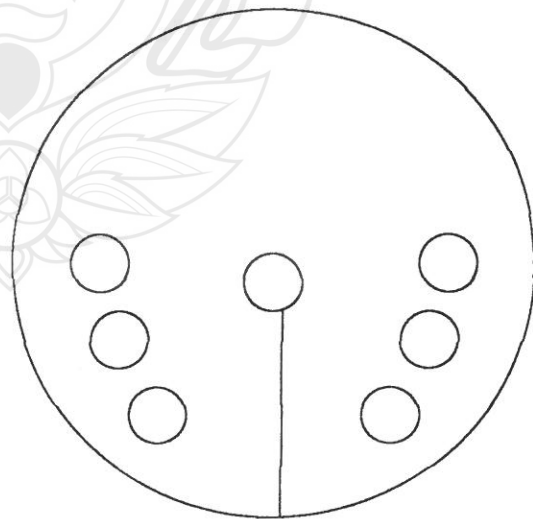

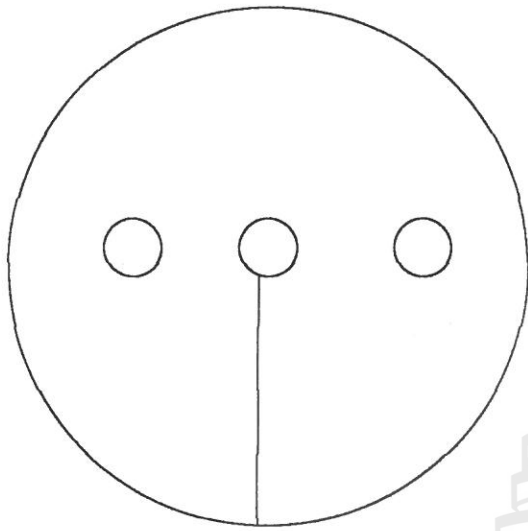
ຜູ້ກວດສອບຜູ້ຮຽນ ກວດສອບ

ນີ້ສາຍຂາວຮີມແດງຜູ້ເສື້ອບ້ານເຕັມທີ່
ລັກສະນະເປັນເສັ້ນສີຂາວຂອບແດງ ຜູ້ເສື້ອບ້ານເປັນຜູ້ກະທຳໃຫ້ໂທ

ຜູ້ກວດສອບຜູ້ຮຽນ ກວດສອບ

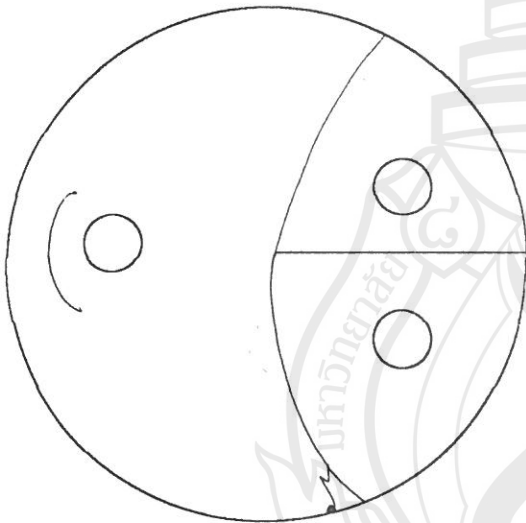
ຜູ້ຫຼິງຂ້າແກ່ງໃນຄະກູນ
ຜູ້ຮຽນສາດຮາກເປັນຜູ້ກະທຳ

ຮູ້ຍ້ອງຮູ້ທາດໃນຮູ້ຍ້ອງຮູ້

ນີ້ຝີຮ້າຍນອກຄະກູຣໃນເຣືອນເຮາ
ຝີຮ້າຍນອກຕຣະກູລຕ້ວເອງເປັ່ນຜູ້ກະທຳ

ຮູ້ຍ້ອງຮູ້ຍ້ອງຮູ້ຍ້ອງຮູ້ຍ້ອງຮູ້

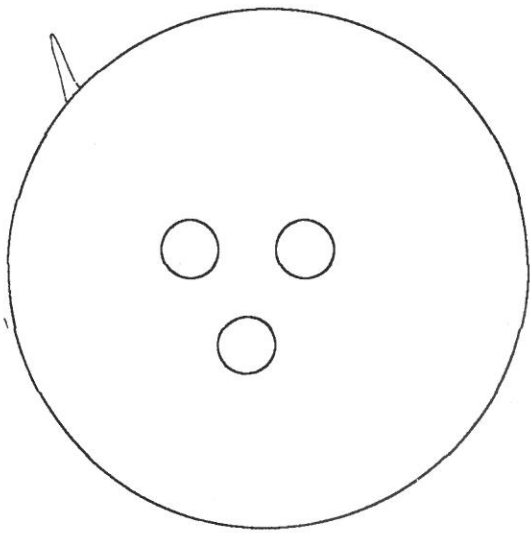
ນີ້ຄົນຝັດເຣືອນຍຸບຕຳກັ່ນບໍ່ຕາຍແນ
ຄົນໃນບ້ານມີໃຈໃຫ້ແກ່ກັນແລະກັນ ແຕ່ຄວາມສັ່ມພັນຍັ່ງມີລືກຮູ້

ຮູ້ຍ້ອງຮູ້ຍ້ອງຮູ້ຍ້ອງຮູ້ຍ້ອງຮູ້
ຮູ້ຍ້ອງຮູ້

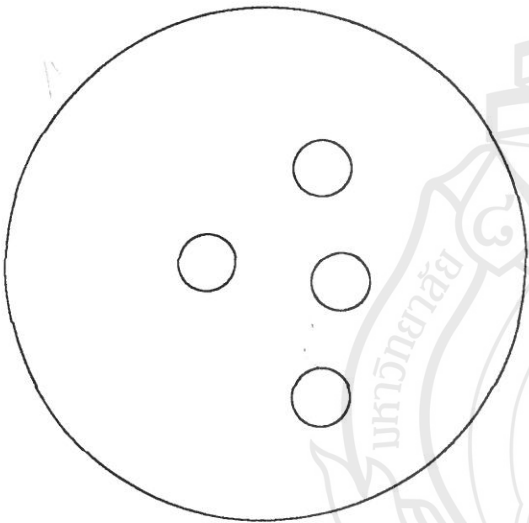
ໄຝ້ຮ້າຍນອກເລ້າໃຫ້ໄກ່ຄູ່ຕ້ອມເລືອງ

ໄກ່ຍຸບຄຸນເລືອງ ຄູກຝີກະທຳໃຫ້ມີສາຍຕ້ອງແກ້ດ້ວຍຄາຣ ສັ່ງເວຍດ້ວຍໄກ່ 1 ຄູ່ ເລ້າ 1 ຂວດ

นี่ต้องช้านแดงถูกของราย

ลักษณะแดงขอบกลมซ้ำ ถูกของ

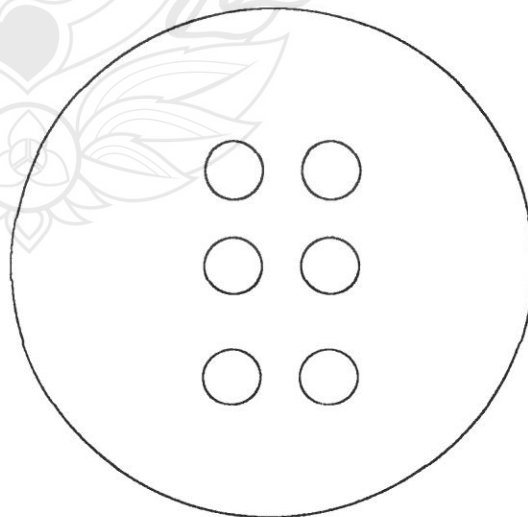

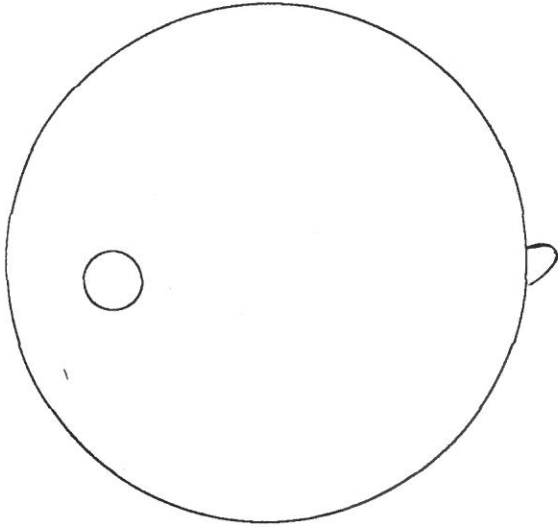
นี่ต้องช้านแดงถูกของราย

นี่ต้องช้านแดงถูกของราย
ลักษณะกลมซ้ำ ขาว แสดงตกใจบางอย่าง

นี่ต้องช้านแดงถูกของราย

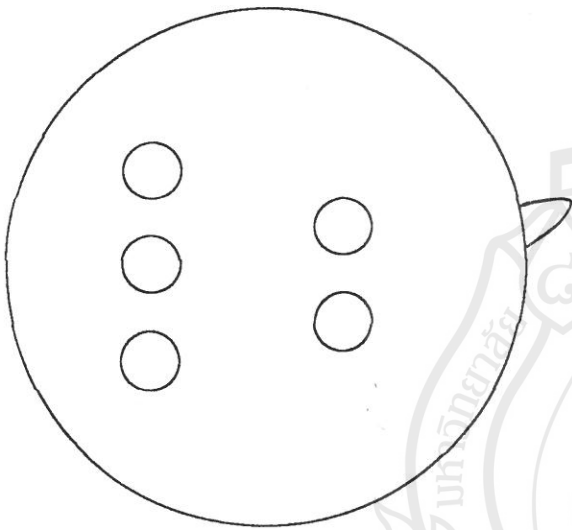
นี่ต้องหม่นส่ายขาวใดชุดจอมปลวก
ลักษณะกลมซ้ำ ขาว แสดงตกใจบางอย่าง

ข้าวกล้องสีเหลืองใหญ่โต

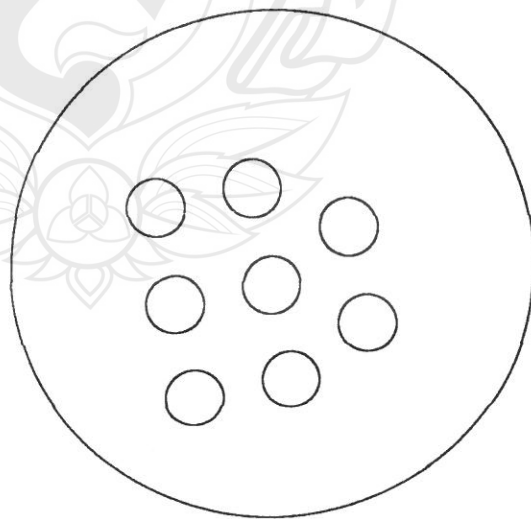
นี้ใช้ฟางสีเหลืองเคียดใหญ่เอาบได้
ลักษณะเป็นไข แสดงว่าฝีบ่ายยังช่วยเหลือไม่ได้

ข้าวกล้องสีเหลืองเล็ก

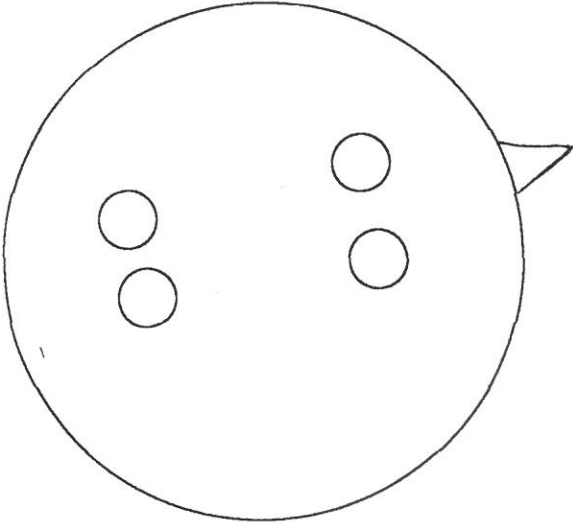
นี้เหนียวเป็นตายนกะหื้อจอบเสียเตอะ
มีลักษณะเหนียว ให้ถอนภัยในต้าวอกเสีย

ข้าวกล้องสีเหลืองเล็ก
ลักษณะ

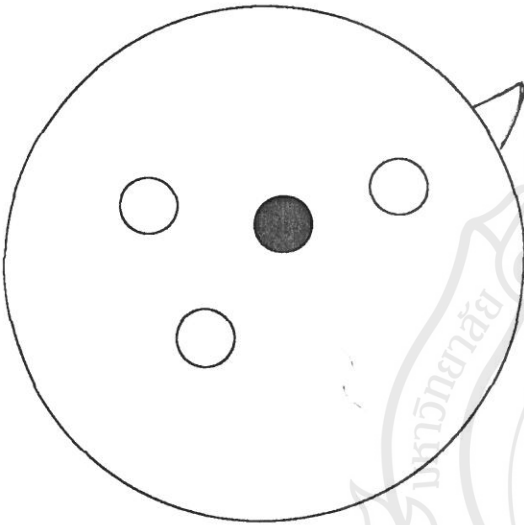
เมแดง 8 ต่อมฝีบ่ายตวันตก ก็วันออก

เมแดง 8 อัน แสดงว่าถูกฝีบ่ายที่ดูแลพระธาตุ ทางทิศตะวันตกหรือทิศตะวันออกกระทำ

ຜິດພາດສູງສູງສູງເຊື່ອກາງໂດຍ
ຜິດພາດແງ

ນີ້ຕ້ອນຂາວປາຍຂາວເໝືອນປາຍຂ້າຍຜິດຮູສູມາເສີຍ
ລັກສະນະກລມຂາວ ແສດງວ່າຜິດຮູເປັນຜູ້ກະທຳ

ຜິດພາດຂາວແດງ, ຕ້ອນວຽງ
ເປັນຮູ

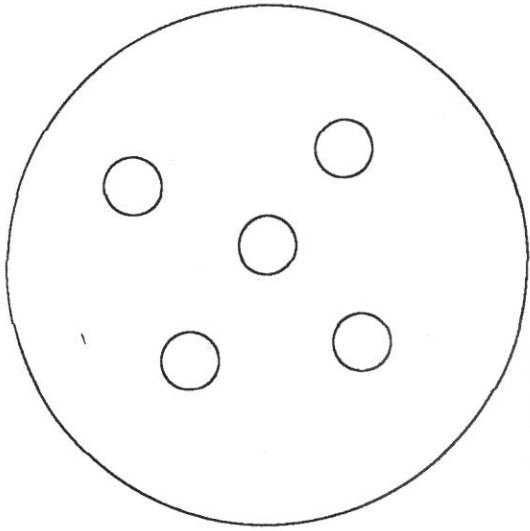
ນີ້ອອກຕ້ອນແດງ ຕ້ອນວຽງແດງເປັນພິຍ
ລັກສະນະກລມແດງ ແສດງວ່າເກີດຈາກພິຍກັຍ

ຜິດພາດແດງຂາວຊື່ຮູບຮ່າງໂຕຮູ
ທຳເຊິ່ງຜິດພາດແງ

ມແດງຕອນນອກຜິດພາດໄຕ້ກີ້ບໍ່ພົນເໝືອນສ່ຽງເຮືອນ 8 ເສີຍ
ລັກສະນະກລມແດງດ້ານນອກແສດງວ່າຜິດທາງທິດໄດ້ຫຼືໄດ້ຫຼືໄດ້ຫຼືເໝືອນເປັນຜູ້ກະທຳ

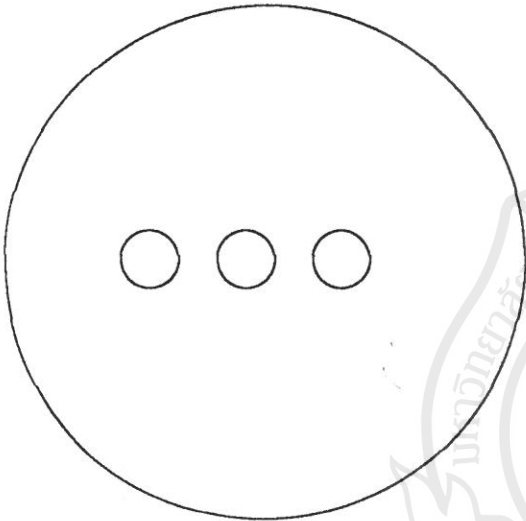

๑'๑' ๑'๑' ๑'๑' ๑'๑' ๑'๑'

นี่ผีตัวนี้ช่องปดตาย

ลักษณะนี้บ่งบอกว่าผียังไม่ให้ถึงที่ตาย

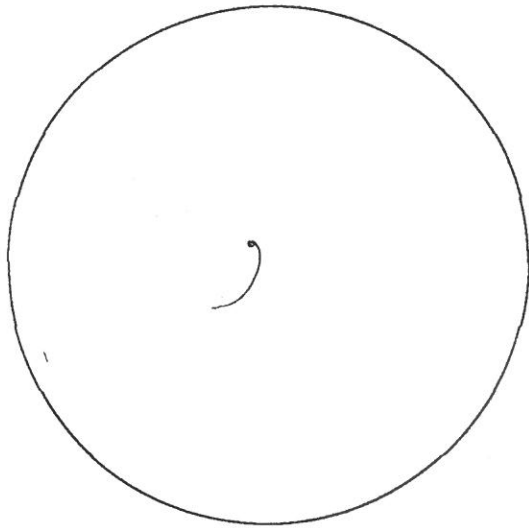

๑'๑' ๑'๑' ๑'๑'

นี่ผีเสื้อบ้าน

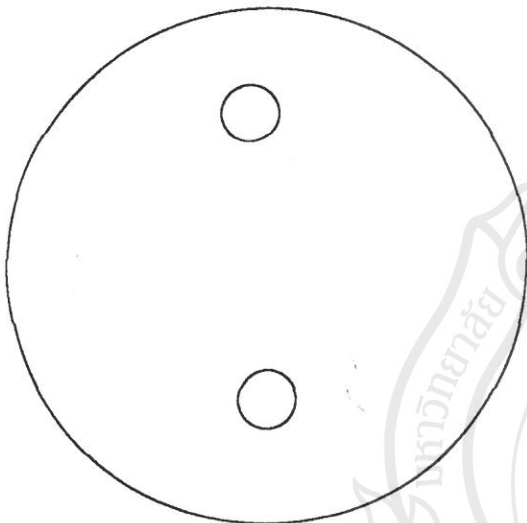
ผีเสื้อบ้านให้โทษ

พระคุณ

นี่คือน้ำท่า
ผีผู้รักษาแม่น้ำให้โทษ

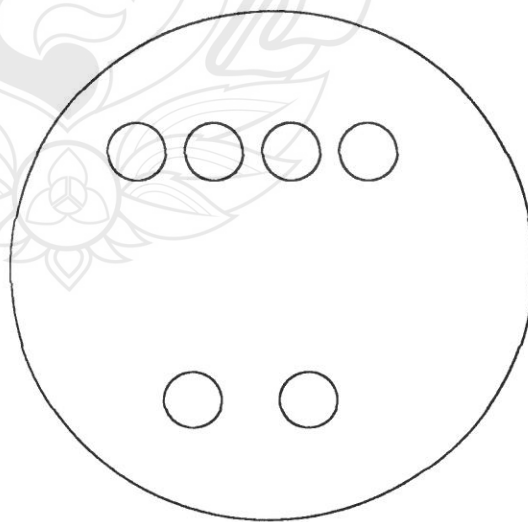

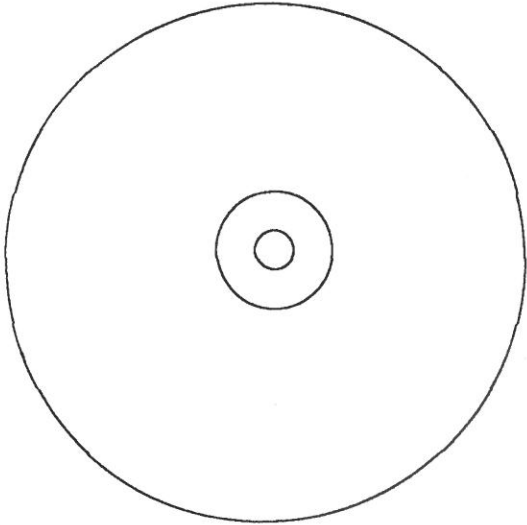
พระคุณ

มันได้ไปถมเหมือง
โทษของการนำดินไปถมที่บ้านเก่าของผีที่เคยอยู่ที่แห่งนั้น

พระคุณ

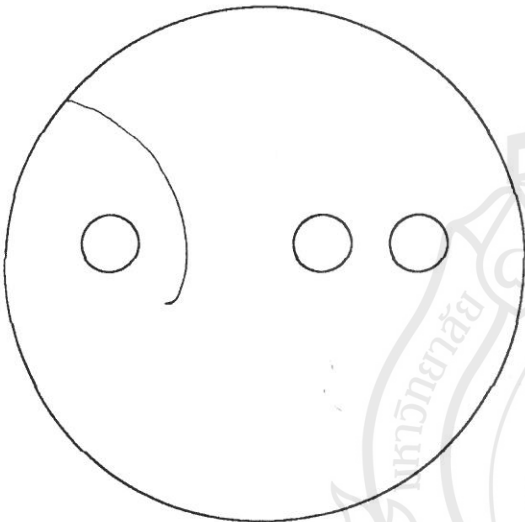
นี่อาร์กหัวเมือง
ผีอารักษ์หัวเมืองเป็นผู้ให้โทษ

ນີ້ຄູ່ມືສູງສູງຕາວຢ່າງວາງເມີນສູບເຮື້ຍິງ

ນີ້ຕ້ອນຂາວຂອບຕາເປັນກາຍເສື່ອສູບເນື້ອ
ມີຜີພາຍມາກິນອ້າວະກາຍໃນຮ່າງກາຍ

ນີ້ຄູ່ມືສູງສູງຕາວຢ່າງວາງເມີນສູບເຮື້ຍິງ

ຮຽນເຮື້

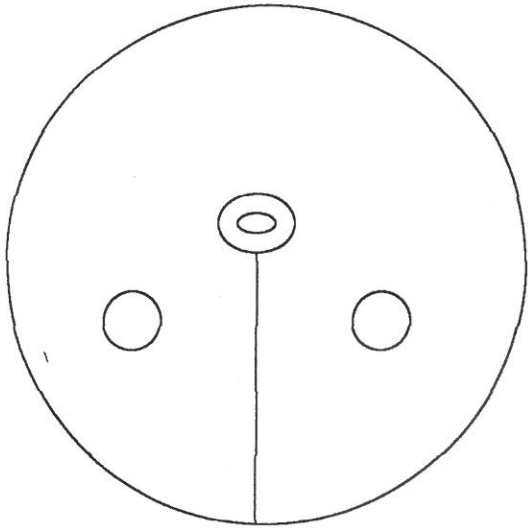
ນີ້ຕ້ອນແດງຂາວຕໍ່າຕາສາຍຂຶ້ນຂາວອາຣັກພາຍແມ່
ລັກຊະນະຄຸມແດງຂາວເຕັ້ນຊັດຜີອາຣັກທາງມາຣດາເປັນຜູ້ໃຫ້ໂທ

ນີ້ສາຍແດງສາຍຂາວຕໍ່າຕາອາຣັກພາຍພ່ອ

ຮຽນເຮື້

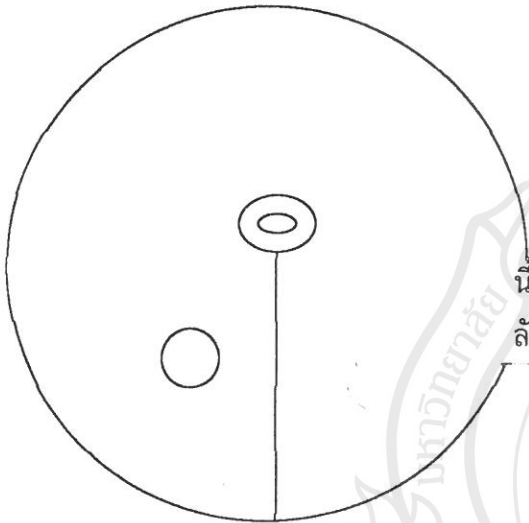
ນີ້ສາຍແດງສາຍຂາວຕໍ່າຕາອາຣັກພາຍພ່ອ
ລັກຊະນະເສັ້ນສີແດງສີຂາວເຕັ້ນຊັດ ຜີອາຣັກທາງບິດາເປັນຜູ້ໃຫ້ໂທ

นี่คือคนที่มีสติปัญญาดี

นี่คนผิตรีณคนดำแดงวันตกหน้าลายอ่อน
กษณะของคนทีให้ร้ายแก่ครอบครัวอยู่ทางทิศตะวันตก
ผิวสีแทนหน้าลายอ่อน ๆ

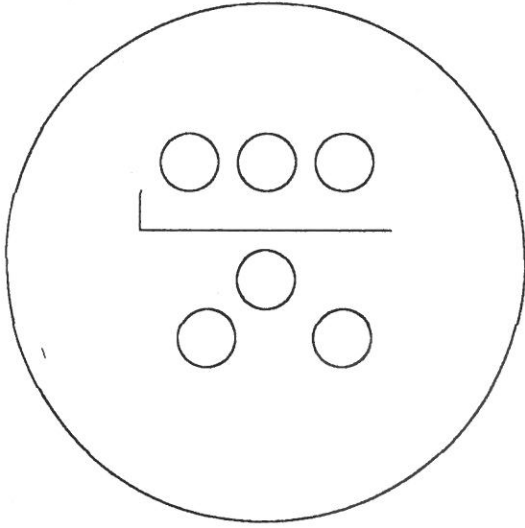
นี่คือคนที่มีสติปัญญาดี

นี่คนดิบขาวเปิดอยู่วันออกแจ่งใต้
ลักษณะคนที่ยังไม่ได้บวชผิวขาวอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้เป็นผู้กระ

นี่คือคนที่มีสติปัญญาดี

นี่คนอยู่วันตกง่ายได้
มีคนที่คิดปองร้ายอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้

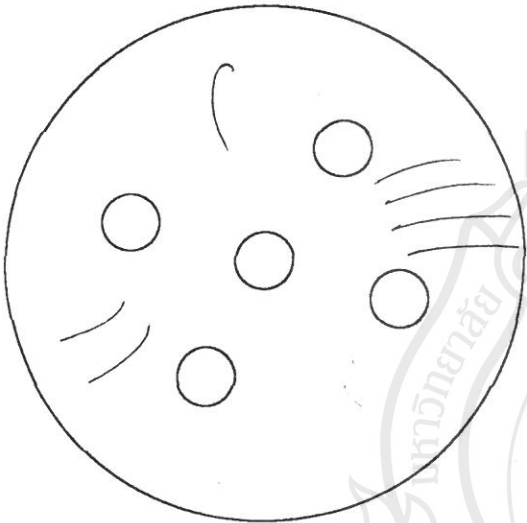

คือขนมข้าวเหนียวที่ใส่ไข่ต้มสุก

นี่คือขนมข้าวเหนียวมันได้ของลายมา

ลักษณะกลมมีขอบฟ้าสีแดงซ้ำเกิดจากการล่าของลายเข้าบ้าน

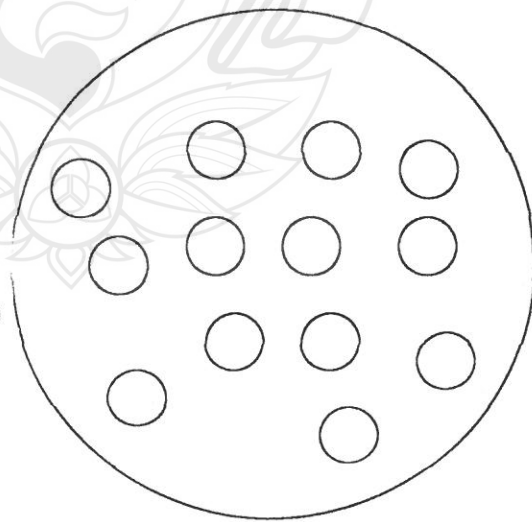

คือขนมข้าวเหนียวที่ใส่ไข่ต้มสุก

นี่คือขนมข้าวเหนียวมันได้สดุ้งทิศ

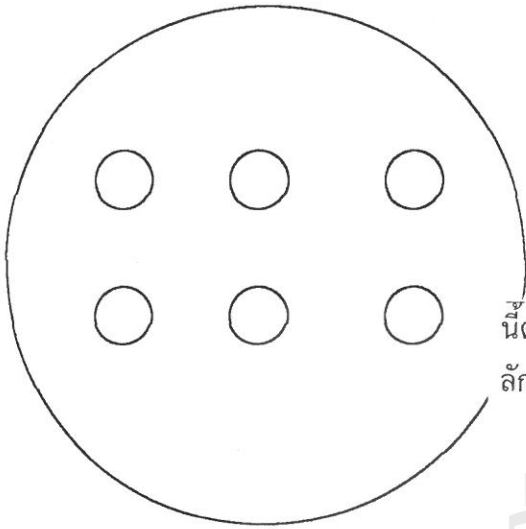
ลักษณะกลมซ้ำมีฟ้าสีขาวเกิดจากการตกใจ

คือขนมข้าวเหนียวที่ใส่ไข่ต้มสุก

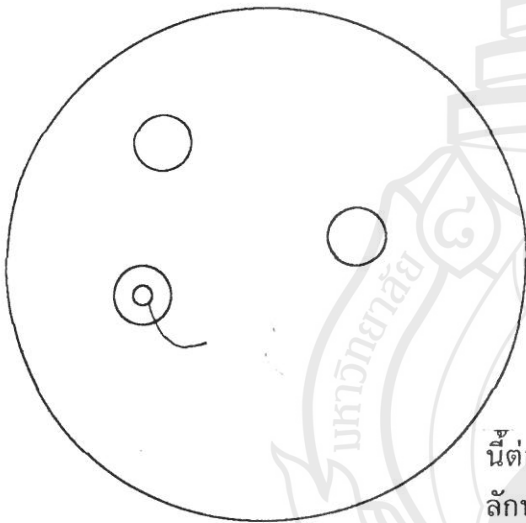
นี่คือขนมหลายตายเมื่อเมิน

กลม ๆ หลายจุดและเป็นไข แสดงถึงเวลาต้องเสียชีวิตมานานแล้ว

คันตามตัวตามจุดที่โดนแมลงกัด
เป็นตุ่ม

นี่ต่อมหม่อนสายขาวได้ไปจุดจุมปลวก
ลักษณะกลมสีขาวหม่นเรียงกันแสดงว่าเกิดจากการจุดจุมปลวก

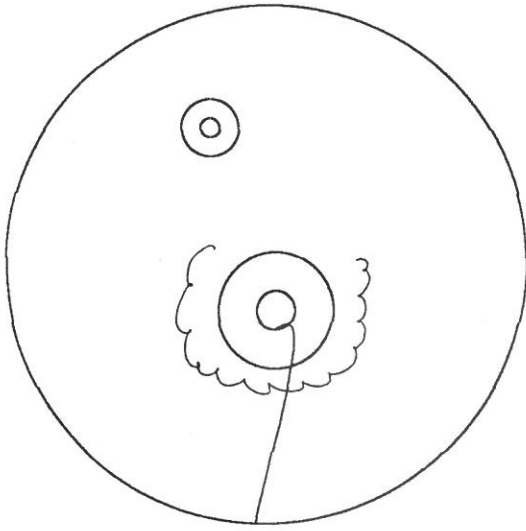
คันตามตัวตามจุดที่โดนแมลงกัด
เป็นตุ่ม

นี่ต่อมหม่อนมันได้ป้อมไม้ข้ามแม่น้ำแลทาง
ลักษณะกลมสีขาวหม่นเกิดจากการปล้ำต้นไม้ข้างทางและข้ามแม่น้ำ

คันในเรือนครีกัน

นี่ได้คนในเรือนครีกัน
เกิดจากการยุแยงของคนในบ้าน

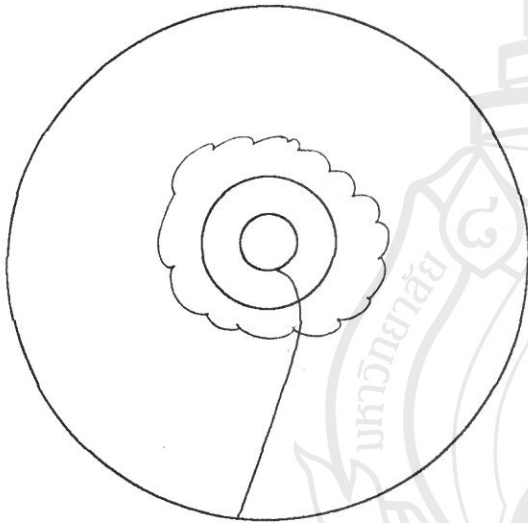

นี่คือหลอดไฟหลอดเล็กหลอดเล็ก

นี่สัรหลวงได้ข้างข้ามห่อฝ่ออาร์ก

ลักษณะจุดอันใหญ่เกิดจากการปาสิ่งของข้ามห่อฝ่ออาร์ก

นี่คือหลอดไฟหลอดใหญ่หลอดใหญ่

นี่วงแดงฟ้าขาวได้ดำควีฝ่อครมัน

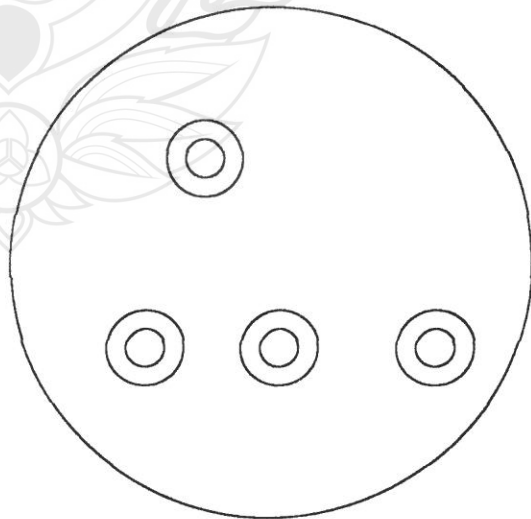
ลักษณะกลมแดงมีฟ้าขาวแสดงว่าเกิดจากการลบหลู่ครูอาจารย์

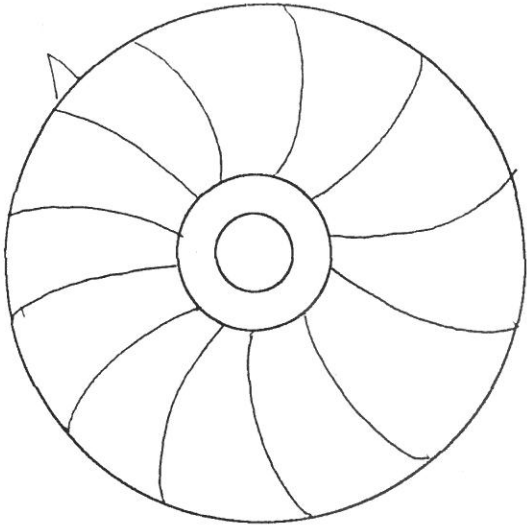
นี่คือหลอดไฟหลอดใหญ่หลอดใหญ่
หลอดเล็ก

นี่ได้เอนครุหลายที่มันได้ละเสียต่อมหม่น

ลักษณะกลมสีหม่นเกิดจากการไม่เคารพสักการะครู

ไม่ครบทุกท่านที่นับถือและเล่าเรียนมา

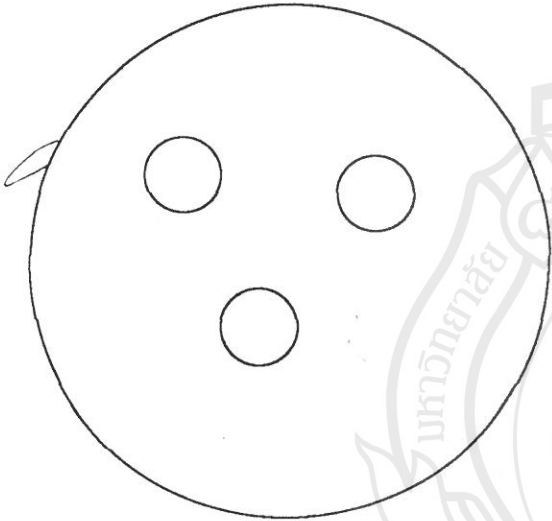

គឺដៃប្រឺវិវឌ្ឍន៍

នីតិវិធីជាម៉ាស៊ីនដៃស្រួល

លក្ខណៈជាម៉ាស៊ីនកើតឡើងពីការស្រួល

គឺជាប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព

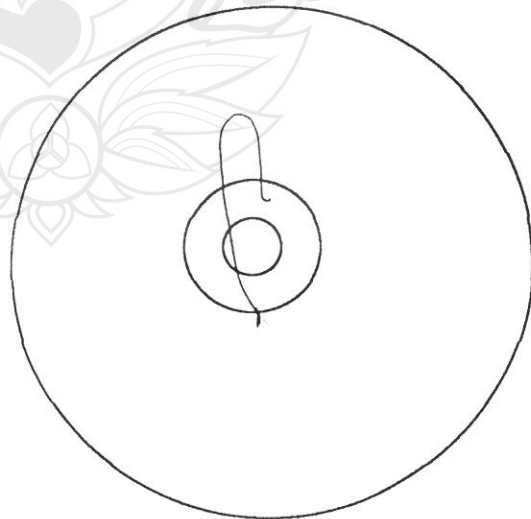
ស្រោចស្រព

នីតិវិធីដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព

លក្ខណៈគ្រប់គ្រងទឹកដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព

គឺជាប្រព័ន្ធស្រោចស្រពដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព

លក្ខណៈគ្រប់គ្រងទឹកដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព

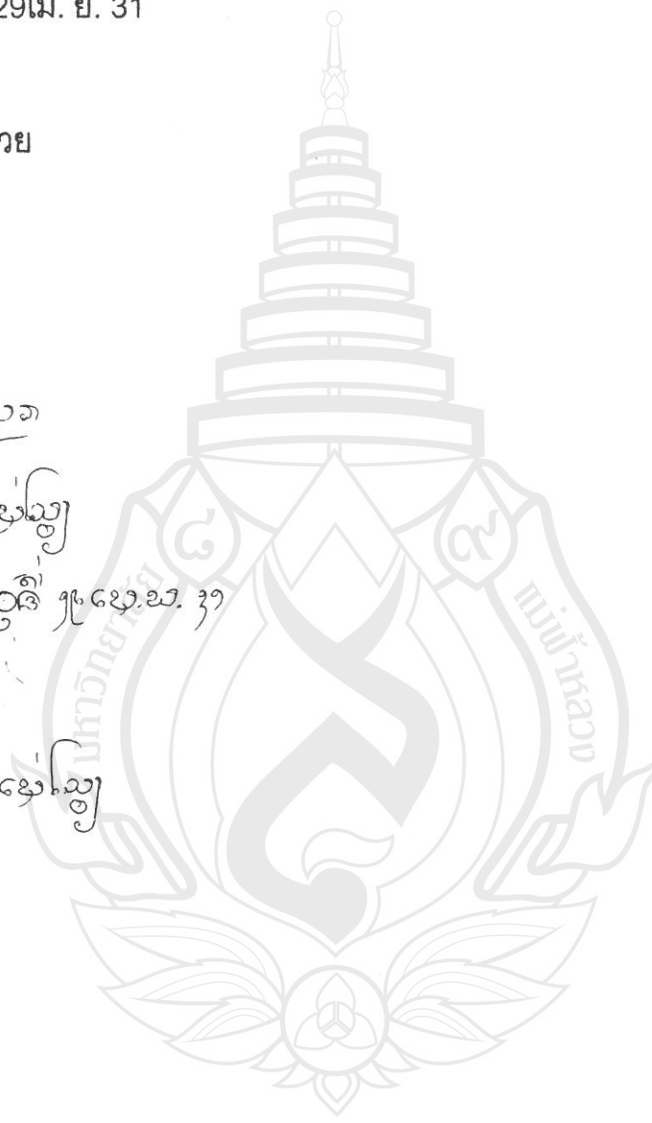
នីតិវិធីដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព 55 លក្ខណៈគ្រប់គ្រងទឹកដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព

หลวงพ่อ แห้วนสน
พ.ศ. 2432 แม่สรวย

ถ่ายรูปเมื่อวันที่ 29 เม. ย. 31
ตรงกับพุธ
ถ่ายอำเภอแม่สรวย

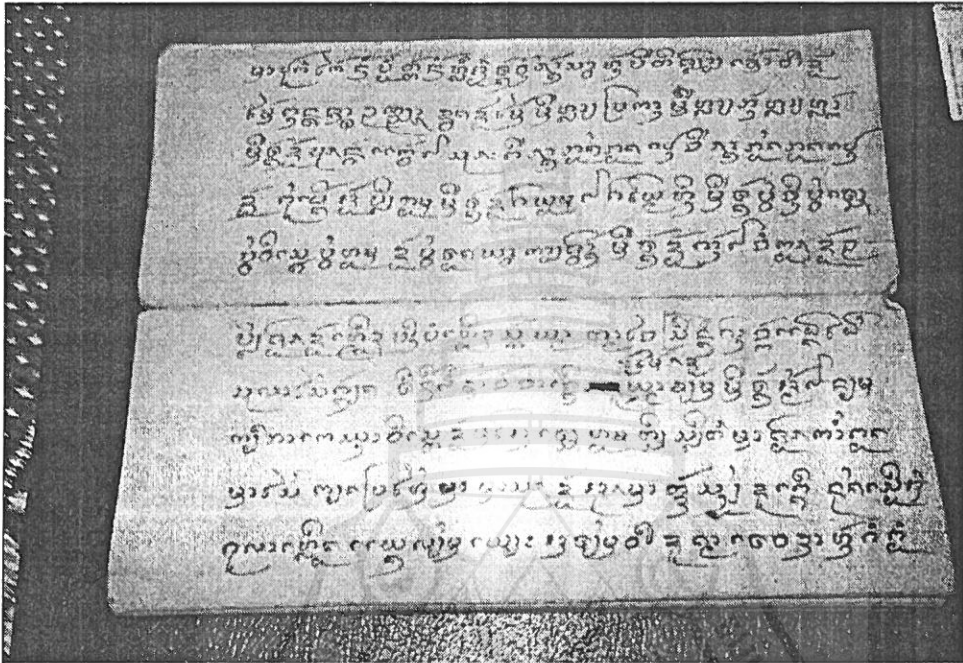
ขุดค้นแล้ว
วันที่ ๒๗ ๒๕๖๕
วัดทุ่งขี้เหล็ก อ.แม่สรวย จ.น่าน
อุบลราชธานี
วัดทุ่งขี้เหล็ก อ.แม่สรวย

ภาคผนวก 3

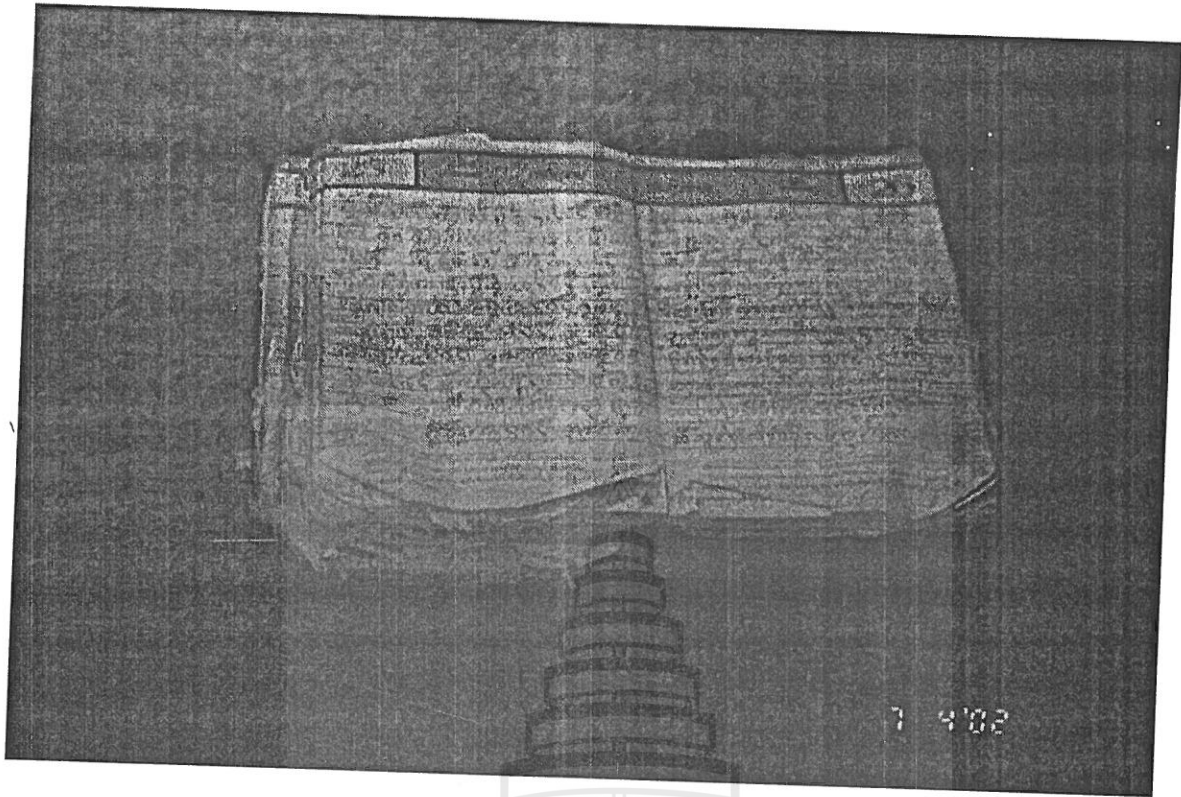
ตัวอย่างภาพประกอบเพิ่มเติม

เอกสารและบทสวดของหมอฮ้องขวัญที่บันทึกเป็นภาษาล้านนา

เอกสารบันทึกไว้เป็นลักษณะแบบพับสา

บทสวดที่เป็นมรดกตกทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์

บทสวดที่เป็นมรดกตกทอดจากอาจารย์สู่ลูกศิษย์

พิธีช้องขวัญลูกแก้ว ณ บ้านจำบอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โกนผมเพื่อเตรียมตัวเข้าพิธี

พิธีช้องขวัญลูกแก้ว ณ บ้านจำบอน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

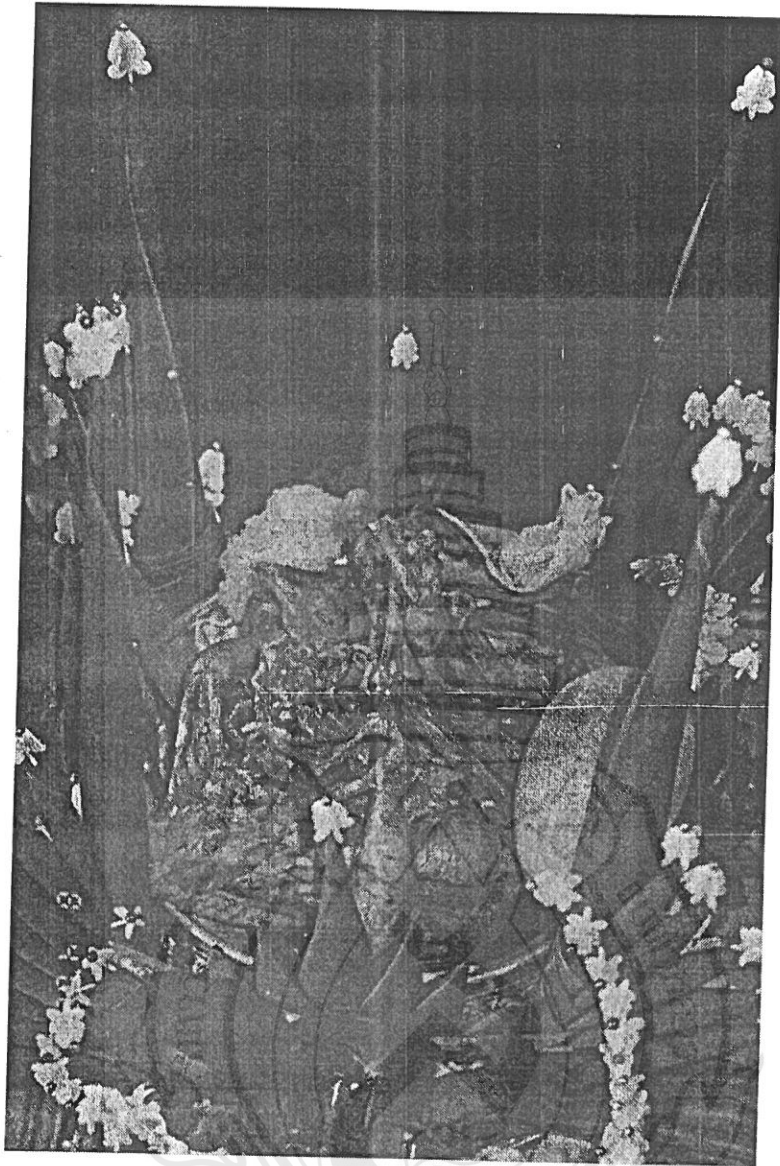

บายศรีที่เตรียมไว้สำหรับการประกอบพิธี

บิดา-มารดา กำลังผูกข้อมือลูกแก้ว

พิธีฮ้องขวัญผู้ป่วย ณ บ้านโชคชัย อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

อาหารคาวหวานที่เตรียมไว้ในการประกอบพิธี

หมอล้องขวัญกำลังทำพิธี

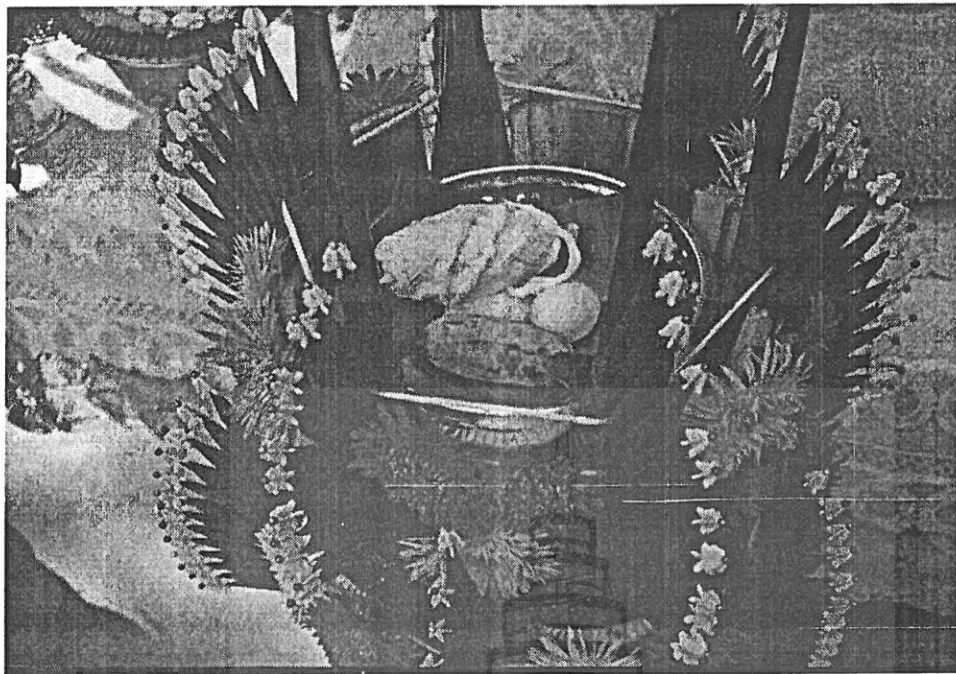
ผูกข้อมือผู้ป่วยเมื่อสวดบทล้องขวัญจบแล้ว

พิธีอัญเชิญบ่าวสาว อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

บายศรีที่ใช้ในการประกอบพิธี ประดับด้วยดอกไม้สีสนสดใส

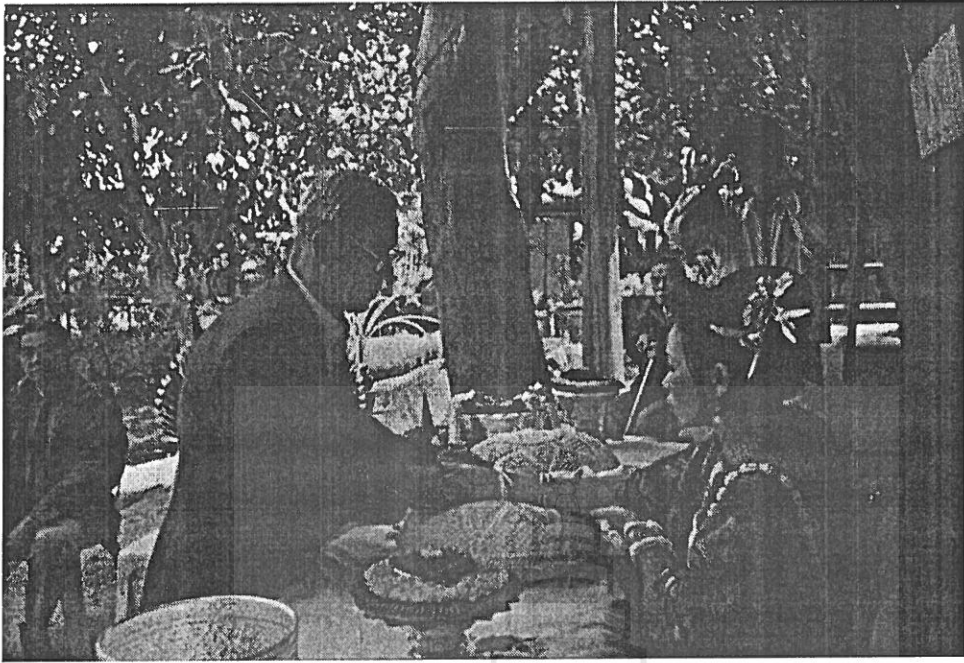

อาหารคาวหวานที่ใช้ใส่ลงไปในขันบายศรี

ธ้อยขัวญคู้บ่าสาวเพื่อความเป็นสิริมงคล

ผูกข้อมือบ่าวสาวพร้อมให้พร

